

NACZELNA RADA ŁOWIECKA
WPŁYNĘŁO DNIA

2026 -06- 30

L. dz. 669 /NRL/ 26

S P R A W O Z D A N I E
ZARZĄDU GŁÓWNEGO
POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO
Z WYKONANIA ZADAŃ OKREŚLONYCH
W ART. 34 USTAWY PRAWO ŁOWIECKIE
W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM 2025/2026

POLSKI ZWIĄZEK ŁOWIECKI

Polski Związek Łowiecki

ul. Nowy Świat 35

00-029 Warszawa

Tel. +48 22 55 65 500

Tel. +48 22 55 65 511

pzlow@pzlow.pl

www.pzlow.pl

NIP 526 030 04 63

Spis treści

Wstęp	4
1. Prowadzenie gospodarki łowieckiej.....	9
2. Troska o rozwój łowiectwa i współdziałanie z administracją rządową i samorządową, jednostkami organizacyjnymi Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i parkami narodowymi oraz organizacjami społecznymi w ochronie środowiska przyrodniczego, w zachowaniu i rozwoju populacji zwierząt łownych i innych zwierząt dziko żyjących.....	10
3. Pielęgnowanie historycznych wartości kultury materialnej i duchowej łowiectwa.....	12
4. Ustalanie kierunków i zasad rozwoju łowiectwa, zasad selekcji populacyjnej i osobniczej zwierząt łownych.....	25
5. Czuwanie nad przestrzeganiem przez członków Polskiego Związku Łowieckiego prawa, zasad etyki, obyczajów i tradycji łowieckich	27
6. Prowadzenie dyscyplinarnego sądownictwa łowieckiego	35
7. Organizowanie szkolenia w zakresie prawidłowego łowiectwa i strzelectwa myśliwskiego.	41
8. Prowadzenie i popieranie działalności wydawniczej i wystawienniczej o tematyce łowieckiej	50
9. Współpraca z pokrewnymi organizacjami zagranicznymi	56
10. Wspieranie i prowadzenie badań naukowych w zakresie gospodarowania zwierzyną	70
11. Prowadzenie i popieranie hodowli użytkowych psów myśliwskich i ptaków łowczych.....	85
12. Podejmowanie działań mających na celu zwalczanie i zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych zwierząt łownych.	88
13. Realizacja zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.....	89
14. Realizacja innych zadań zleconych przez ministra właściwego do spraw środowiska.	89

Wstęp

Polski Związek Łowiecki (dalej też Zrzeszenie oraz PZŁ), jest zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, które prowadzą gospodarkę łowiecką poprzez hodowlę i pozyskiwanie zwierzyny oraz działają na rzecz jej ochrony poprzez regulację liczebności populacji zwierząt łownych. Działa on na podstawie ustawy z 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2025 r. poz. 539, 1795) oraz Statutu PZŁ, uchwalonego 16 lutego 2019 r. przez Krajowy Zjazd Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego i zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw środowiska. Polski Związek Łowiecki zrzesza ponad 131 tys. myśliwych. Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego działa w oparciu o art. 32a ust. 1 pkt 3 oraz ust. 5 ustawy Prawo łowieckie, realizując kompetencje zawarte w ustawie (m.in. art. 32a ust. 1 pkt 3) oraz w odpowiednich przepisach statutowych (m.in. § 86 Statutu PZŁ).

Nadzór nad działalnością Polskiego Związku Łowieckiego na podstawie art. 35a ust. ustawy Prawo łowieckie sprawuje minister właściwy do spraw środowiska. Zgodnie z dyspozycją art. 35 a ust. 2 ustawy Prawo łowieckie Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego składa rokrocznie sprawozdanie za dany łowiecki rok gospodarczy z wykonania zadań określonych w art. 34 ww. ustawy, w terminie do dnia 31 lipca. Przed przekazaniem sprawozdania ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie powinno zostać zatwierdzone przez Naczelną Radę Łowiecką. Zgodnie z ustawą Prawo łowieckie, łowiecki rok gospodarczy rozpoczyna się dnia 1 kwietnia, a kończy się dnia 31 marca.

W roku sprawozdawczym 2025/26 Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego kontynuował działania zmierzające do efektywnego realizowania zarówno zadań ustawowych, związanych m.in. z prowadzeniem optymalnej gospodarki łowieckiej, jak i ukierunkowanych na poprawę procesów wpływających na skuteczność i organizację pracy wewnętrznej Zrzeszenia. Realizowano również przyjęte w roku 2024 założenia, opisane w dokumencie pn. „Strategia zrównoważonego łowiectwa w Polsce do roku 2030 z perspektywą do roku 2035”, w którym, uwzględniając wyzwania współczesności, wyznaczono kierunki rozwoju łowiectwa w Polsce na najbliższe lata. Głównym celem jej wdrożenia pozostaje zapewnienie równowagi między ochroną przyrody, a działalnością łowiecką, tak aby użytkowanie gatunków łownych oraz ich siedlisk odbywało się w sposób trwale wzmacniający różnorodność biologiczną, podkreślając jednocześnie, że ochrona zasobów przyrodniczych i zachowanie różnorodności gatunkowej zwierząt stanowią nadrzędny cel działalności PZŁ.

Realizując innowacyjne podejście do funkcji i roli PZŁ w kraju oraz identyfikując potrzebę wsparcia działań na rzecz społeczeństwa, m.in. w kontekście zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych, członkowie zrzeszenia ochotniczo zaangażowali się

w działania na rzecz wzmocnienia systemu bezpieczeństwa państwa oraz ochrony ludności i obrony cywilnej. Przykładem tego rodzaju zaangażowania jest m.in. kontynuowanie przez PZŁ współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej, czy też Związkiem Ochotniczych Straży Pożarnych oraz zawarcie w dniu 16 grudnia 2025 r. porozumienia o współpracy z Federacją Stowarzyszeń Rezerwistów i Weteranów Sił Zbrojnych RP.

Istotnym filarem strategii Zrzeszenia jest również konsekwentna, profesjonalna komunikacja i budowanie społecznej akceptacji łowiectwa poprzez działania, które są realnie odczuwane przez rolników, leśników i lokalne społeczności. Stawiamy na edukację oraz rzetelne przedstawianie faktów, a nie emocjonalne narracje, które często pojawiają się w przestrzeni publicznej. PZŁ od lat podejmuje liczne inicjatywy na rzecz promowania świadomości społecznej o roli łowiectwa w ochronie przyrody. Do kluczowych działań należą kampanie informacyjne i edukacyjne. Dużą pracę w przedmiotowym zakresie wykonały ustawowe organy PZŁ oraz setki kół myśliwskich, które w swoich gminach i powiatach promują łowiectwo i odpowiedzialne podejście do ochrony przyrody. PZŁ buduje argumentację opartą na wiedzy ekspertów z dziedzin przyrodniczych, leśnictwa i rolnictwa, a także współpracuje ze środowiskami akademickimi, aby popularyzować naukowe podejście do łowiectwa.

Skład Zarządu Głównego PZŁ

W okresie sprawozdawczym 2025/2026 Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego działał w niezmienionym składzie, tj.:

- Eugeniusz Grzeszczak – Łowczy Krajowy, data powołania 30 stycznia 2024 r.
- Wiesław Radniecki – członek Zarządu Głównego PZŁ, data powołania 31 stycznia 2024 r.
- Krzysztof Kowalewski – członek Zarządu Głównego PZŁ, data powołania 13 lutego 2024 r.

Zarząd Główny jest organem zarządzającym i reprezentującym Polski Związek Łowiecki na zewnątrz, nadzoruje działalność zarządów okręgowych, a także realizuje inne zadania przewidziane statutem kierując się aktualnymi wyzwaniami i potrzebami związanymi z ochroną przyrody i gospodarką łowiecką.

Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego w roku sprawozdawczym 2025/2026 odbył 45 protokołowanych posiedzeń, podczas których podjął 333 uchwały oraz 31 zarządzeń dotyczących m.in. bieżącej działalności Zrzeszenia, spraw personalnych, promocji łowiectwa, działalności organizacyjnej, finansów Zrzeszenia.

Działalność Polskiego Związku Łowieckiego zgodnie z art. 35 ustawy Prawo Łowieckie jest finansowana z funduszy własnych, wpisowego, składek członkowskich, zapisów i darowizn oraz dochodów z działalności gospodarczej.

W ramach realizacji zadań ustawowych, w roku sprawozdawczym 2025/2026 powołanych zostało 10 nowych Łowczych Okręgowych.

Działania w zakresie dzierżawy obwodów łowieckich

W okresie sprawozdawczym w powyższej kwestii Zarząd Główny PZŁ, na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska, Zarząd Główny PZŁ przedstawił 7 opinii dotyczących projektów decyzji MKiŚ w zakresie wydzierżawiania obwodów łowieckich lub ich wyłączenia z wydzierżawiania.

Prace nad rozwiązaniami legislacyjnymi

Zarząd Główny PZŁ prowadził bieżącą współpracę z Ministerstwem Klimatu i Środowiska w procesie tworzenia rozwiązań legislacyjnych związanych z gospodarką łowiecką w sprawach dotyczących projektów zmiany treści ustaw i rozporządzeń Ministra Klimatu i Środowiska. Jako szczególnie istotne należy wymienić:

- Opinia do projekt ustawy o zmianie Ustawy o ochronie przyrody i innych ustaw. Druk nr 2128
- Opinia do poselskiego projekt zmian w Ustawie Prawo łowieckie. Druk 2144
- Opinia do „Projektu Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi”.
- Stanowisko PZŁ do tekstu Rozporządzenia MKiŚ w sprawie strefy ochronnej otuliny Parku Narodowego Ujście Warty.
- Uwagi do Rozporządzenia MKiŚ w/s. zmiany zasad ochrony gatunkowej ptaków.
- Stanowisko do Rozporządzenia rady Ministrów w sprawie sposoby współpracy Organów Inspekcji Weterynaryjnej, niektórych Organów Administracji Publicznej, Dyrektorów Parków Narodowych, PG Lasy Państwowe, ZG PZŁ i jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.
- Opinia do „Projektu Rozporządzenia MRiRW w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania szczepień ochronnych lisów przeciwko wściekliznie”.
- Opinia do „Projektu Rozporządzenia MRiRW zmieniającego rozporządzenie w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt”.

- Opinia do „Procedury zwalczania i monitorowania pryszczycy u zwierząt wolno żyjących z gatunków wrażliwych oraz zwierząt z gatunków wrażliwych utrzymywanych w ośrodkach odizolowanych”.

Rozpatrywanie skarg i wniosków dotyczących szeroko pojętej gospodarki łowieckiej.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny PZŁ oraz podległe zarządy okręgowe, na wniosek MKiŚ, zgodnie z właściwościami zbadały, rozpatrzyły i udzieliły odpowiedzi na:

- 19 skarg dotyczących prawdopodobnych nieprawidłowości w szacowaniu szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych, oraz w wypłacaniu odszkodowań.
- 67 skarg zgłoszonych do MKiŚ przez stronę społeczną, dotyczących prawdopodobnych nieprawidłowości w realizacji gospodarki łowieckiej w wydzierżawionych lub zarządzanych obwodach łowieckich.

Interpelacje poselskie

W sezonie 2025/2026 ZG PZŁ udzielał odpowiedzi na 4 interpelacje i zapytania poselskie, tj.

- interpelacja poselska w sprawie populacji dzika oraz działań podejmowanych w celu jej redukcji – Poseł Rafał Romanowski
- interpelacja poselska w sprawie funkcjonowania Wielkopolskiego Parku Narodowego, w szczególności skali odstrzałów zwierząt oraz wydatków na stałą obsługę prawną i praktyk mogących mieć charakter SLAPP – Pani Poseł Małgorzata Tracz
- Udzielenie odpowiedzi na zapytanie poselskie Posła Pana Dariusza Mateckiego
- Przekazanie wkładu merytorycznego do udzielenia odpowiedzi na interpelację poselską Pana Posła Jarosława Krajewskiego

Udostępnianie danych źródłowych gromadzonych przez Zarząd Główny PZŁ

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny PZŁ, na podstawie 16 skierowanych wniosków, udostępnił dane o charakterze źródłowym, które dotyczyły między innymi następujących zagadnień:

- odstrzału dzików w latach 2014 do 2022,

- intensywności pozyskania dzików na terenach obwodów łowieckich zagrożonych ASF,
- liczebności populacji niektórych gatunków zwierząt łownych i ich pozyskania,
- liczby polowań komercyjnych realizowanych przez obcokrajowców,
- poziomu zrealizowanego pozyskania ptaków łownych w sezonach łowieckich,
- liczby myśliwych posiadających uprawnienia sokołnicze,
- liczby pozyskanych dzików w ramach odstrzałów sanitarnych i ilości szt. poddanych utylizacji z powodu wykrycia u nich obecności wirusa ASF

Skład Naczelnej Rady Łowieckiej - kadencja 2023-2028

Prezesem Naczelnej Rady Łowieckiej na kadencję 2023 – 2028, uchwałą nr 11/2023 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 11 grudnia 2023 r. w sprawie wyboru Prezesa Naczelnej Rady Łowieckiej, wybrany został Marcin Możdżonek.

Poza Prezesem skład Prezydium Naczelnej Rady Łowieckiej, tworzą (uchwałą nr 12/2023 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 11 grudnia 2023 r. w sprawie wyboru zastępców Prezesa Naczelnej Rady Łowieckiej):

- Rafał Ciszewski z okręgu ostrołęckiego,
- Tomasz Krasowski z okręgu warszawskiego,
- Paweł Mamóń z okręgu wałbrzyskiego,
- Tomasz Nowak z okręgu krakowskiego.

W okresie sprawozdawczym Naczelna Rada Łowiecka, składała się z 49 członków będących przedstawicielami każdego z okręgów Polskiego Związku Łowieckiego. W tym czasie w składzie Rady zachodziły zmiany osobowe wynikające, m.in. z rezygnacji oraz wyborów uzupełniających. Zmiany te dotyczyły okręgów: elbląskiego, kaliskiego i zamojskiego.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 8 posiedzeń Naczelnej Rady Łowieckiej w następujących terminach: XVIII (część 1) – 27.04.2025 r., XVIII (część 2) – 30.05.2025 r., XIV – 30.05.2025 r., XV – 18.07.2025 r., XVI – 10.10.2025 r., XVII – 28.11.2025 r., XVIII – 19.12.2025 r., XIX – 30.01.2026 r. oraz XX – 20.03.2026 r. Podczas wszystkich posiedzeń w okresie sprawozdawczym Naczelna Rada Łowiecka podjęła łącznie 173 uchwały.

1. Prowadzenie gospodarki łowieckiej

Na podstawie danych zawartych w rocznych planach łowieckich za 2025/2026 gospodarka łowiecka prowadzona była na terenie 4 831 obwodów łowieckich o łącznej powierzchni 30 534 079,70 ha. Realizacja zadań związanych z prowadzeniem gospodarki łowieckiej możliwa była dzięki zaangażowaniu 131 813 myśliwych, z których większość zrzeszona jest w 2 801 kołach łowieckich. Spośród ogółu myśliwych 80 243 osoby posiadają uprawnienia „selekcjonerskie”.

Istotnym elementem działalności Polskiego Związku Łowieckiego jest prowadzenie monitoringu zwierząt łownych, którego celem jest systematyczne gromadzenie, analiza oraz udostępnianie informacji dotyczących stanu populacji poszczególnych gatunków oraz efektów zarządzania ich liczebnością. Monitoring ten opiera się na danych pozyskiwanych z rocznych planów łowieckich oraz informacji wprowadzanych do Systemu dla Kół Łowieckich PZŁ. Rozwiązanie to znacząco usprawniło proces gromadzenia i przekazywania danych niezbędnych do realizacji zadań administracji publicznej, w tym w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w szczególności afrykańskiego pomoru świń (ASF). Dane te przekazywane są m.in. Ministrowi Klimatu i Środowiska, Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównemu Urzędowi Statystycznemu, Bankowi Danych o Lasach oraz Głównemu Inspektoratowi Weterynarii.

Według danych inwentaryzacyjnych za sezon 2025/2026, w dzierżawionych obwodach łowieckich najliczniej występującym gatunkiem zwierzyny grubej była sarna, której liczebność oszacowano na 797 973 osobniki. Liczebność jelenia wyniosła 228 067 osobników, dzika 62 644 osobniki, łosia 44 566 osobników, daniela 25 767 osobników, natomiast muflona 1 508 osobników.

W odniesieniu do zwierzyny drobnej liczebność zająca szacowano na 932 681 osobników, bażanta na 542 322 osobniki, kuropatwy na 253 639 osobników, a lisa na 242 208 osobników.

W okresie od 1 kwietnia 2025 r. do 31 marca 2026 r. w dzierżawionych obwodach łowieckich najliczniej pozyskiwanym gatunkiem zwierzyny grubej był dzik, który został pozyskany w liczbie 218 433 osobników. Natomiast w ramach odstrzału sanitarnego zostało odstrzelonych 75 906 osobników. Liczebność pozyskania sarny wyniosła 177 480 osobników, jelenia 93 481 osobników, daniela 8 162, natomiast muflona 195 osobników.

W analizowanym okresie Polski Związek Łowiecki zarządzał 28 ośrodkami hodowli zwierzyny, funkcjonującymi na terenie 51 obwodów łowieckich. Ośrodki te realizowały zadania związane z ochroną i hodowlą zwierzyny, w tym prowadziły hodowlę wolierową kuropatw i bażantów. Działalność ta odgrywa istotną rolę w utrzymaniu różnorodności biologicznej oraz wspieraniu równowagi ekologicznej poprzez zasilanie łowisk zwierzyną pochodzącą z hodowli zamkniętych. Najczęściej wsiedlanymi gatunkami były bażant i kuropatwa, natomiast w mniejszej skali prowadzono introdukcję danieli i muflonów.

Znaczące miejsce w gospodarce łowieckiej zajmują działania ukierunkowane na poprawę warunków bytowania zwierzyny. W roku sprawozdawczym myśliwi zrzeszeni w kołach łowieckich kontynuowali realizację przedsięwzięć służących ochronie i wzbogacaniu środowiska przyrodniczego. Działania te obejmowały między innymi zakładanie remiz śródpolnych, sadzenie podszytów leśnych, udział w pracach związanych z odnowieniami i zalesieniami oraz współpracę z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe. Znaczna część tych inicjatyw finansowana była ze środków własnych myśliwych i kół łowieckich.

Gospodarowanie populacjami zwierzyny, szczególnie zwierzyny grubej, wiąże się z koniecznością ograniczania negatywnego wpływu zwierząt na uprawy i płody rolne. W związku z tym podmioty prowadzące gospodarkę łowiecką, tj. dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich, są zobowiązane do szacowania szkód wyrządzanych przez zwierzynę oraz wypłaty należnych odszkodowań. Myśliwi uczestniczą w tych procedurach zarówno jako podmioty dokonujące szacowania szkód, jak i strony postępowań związanych z ustalaniem wysokości należnych rekompensat.

2. Troska o rozwój łowiectwa i współdziałanie z administracją rządową i samorządową, jednostkami organizacyjnymi Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i parkami narodowymi oraz organizacjami społecznymi w ochronie środowiska przyrodniczego, w zachowaniu i rozwoju populacji zwierząt łownych i innych zwierząt dziko żyjących

W sezonie 2025/2026 działalność Polskiego Związku Łowieckiego koncentrowała się na rozwijaniu współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, administracją publiczną oraz instytucjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. Współpraca ta obejmowała

realizację przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody, edukacją ekologiczną oraz rozwojem infrastruktury służącej działalności przyrodniczej i edukacyjnej. Jednocześnie podejmowano działania wzmacniające współdziałanie z administracją rządową i samorządową, jednostkami Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, parkami narodowymi oraz z organizacjami społecznymi.

Kontynuowano również realizację założeń zawartych w dokumencie „Strategia zrównoważonego łowiectwa w Polsce do roku 2030 z perspektywą do roku 2035”. W ramach działalności Krajowego Forum Zrównoważonego Rozwoju, integrującego przedstawicieli kilkunastu organizacji przyrodniczych i środowiskowych, w tym środowiska leśników, pszczelarzy, rybaków i rolników, Polski Związek Łowiecki aktywnie uczestniczył w wymianie doświadczeń oraz wypracowywaniu wspólnych inicjatyw edukacyjnych, legislacyjnych i badawczych na rzecz zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrodniczymi. W okresie sprawozdawczym zawarto również porozumienie ze Związkiem Kynologicznym w Polsce dotyczące rozwoju i promocji kynologii łowieckiej.

W 2025 r. Polski Związek Łowiecki zainicjował proces modernizacji systemu szkolenia w zakresie bezpiecznego posługiwania się bronią myśliwską oraz wykonywania polowania. Projekt realizowany jest w formule eksperckiej przy współudziale specjalistów z zakresu broni i balistyki, przedstawicieli Komendy Głównej Policji i Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, psychologów oraz doświadczonych praktyków łowiectwa. Celem przedsięwzięcia jest opracowanie nowoczesnych materiałów szkoleniowych, procedur, list kontrolnych oraz zbioru dobrych praktyk uwzględniających zarówno obowiązujące standardy bezpieczeństwa, jak i wyzwania wynikające z wykorzystania nowoczesnych technologii, w szczególności urządzeń termowizyjnych i noktowizyjnych. Działania te stanowią istotny element budowania kultury bezpieczeństwa w łowiectwie oraz przygotowania rozwiązań, które po zakończeniu prac będą mogły zostać wdrożone do systemu szkolenia Polskiego Związku Łowieckiego.

W realizacji ustawowych zadań związanych z ochroną środowiska, gospodarowaniem populacjami zwierząt dziko żyjących oraz przeciwdziałaniem i zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt Polski Związek Łowiecki współpracował z licznymi instytucjami publicznymi i społecznymi. Do najważniejszych partnerów należeli przedstawiciele administracji rządowej, w szczególności Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Obrony Narodowej, urzędy wojewódzkie i starostwa powiatowe, Inspekcja Ochrony Środowiska wraz z Regionalnymi Dyrekcjami Ochrony Środowiska, Inspekcja Weterynaryjna, Policja, Państwowa Straż Łowiecka oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Współpraca prowadzona była również z jednostkami samorządu wojewódzkiego, powiatowego i gminnego, Państwowym Gospodarstwem Leśnym

Lasy Państwowe, parkami narodowymi, izbami rolniczymi oraz placówkami oświatowymi, w tym szkołami i przedszkolami.

Najczęściej współpraca z administracją publiczną realizowana była na szczeblu powiatowym i dotyczyła zagadnień związanych z funkcjonowaniem obwodów łowieckich, ochroną środowiska oraz gospodarką populacjami zwierząt dziko żyjących.

Myśliwi aktywnie uczestniczyli również w licznych przedsięwzięciach społecznych i edukacyjnych. Wśród najważniejszych inicjatyw realizowanych lub współorganizowanych przez środowisko łowieckie znalazły się akcje „Sprzątanie Świata”, „Myśliwska Paczka” oraz wydarzenia organizowane z okazji Dnia Dziecka. Wiele projektów miało charakter cykliczny i było kontynuowanych od wielu lat. Istotne miejsce zajmowały spotkania z przedstawicielami izb i organizacji rolniczych, jednostek Lasów Państwowych, regionalnych dyrekcji ochrony środowiska oraz wojewódzkich i powiatowych lekarzy weterynarii. Dotyczyły one przede wszystkim działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, w tym afrykańskiego pomoru świń (ASF), grypy ptaków oraz wścieklizny.

Znaczącym obszarem współpracy pozostawały działania na rzecz ograniczania liczby kolizji drogowych z udziałem zwierząt. Corocznie na polskich drogach dochodzi do tysięcy takich zdarzeń, powodujących zarówno wysokie straty materialne, jak i zagrożenie dla życia i zdrowia uczestników ruchu drogowego. W celu ograniczenia skali tego zjawiska myśliwi współpracowali z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad oraz wojewódzkimi i powiatowymi zarządami dróg przy identyfikacji i wyznaczaniu szlaków migracyjnych zwierząt, zwłaszcza w rejonach nowo powstających inwestycji drogowych i węzłów komunikacyjnych.

Istotnym elementem działalności Polskiego Związku Łowieckiego pozostawała także edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży. Realizowano ją poprzez organizację konkursów, warsztatów, wystaw oraz wydarzeń kulturalnych poświęconych ochronie przyrody i łowiectwu. Młodzież aktywnie uczestniczyła również w działaniach praktycznych, takich jak dokarmianie zwierzyny, opieka nad paśnikami, podsypami oraz budkami przeznaczonymi dla kuropatw. Inicjatywy te służyły kształtowaniu postaw proekologicznych oraz zwiększaniu świadomości przyrodniczej wśród najmłodszych uczestników życia społecznego.

3. Pielęgnowanie historycznych wartości kultury materialnej i duchowej łowiectwa.

Polski Związek Łowiecki, realizując statutowe zadania związane z pielęgnowaniem kultury materialnej i duchowej łowiectwa, prowadził w roku gospodarczym 2025/2026 szeroką działalność popularyzatorską, edukacyjną, wystawienniczą i artystyczną. Szczególną rolę w tym zakresie odegrały Klub Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej PZŁ oraz Klub Sygnalistów Myśliwskich PZŁ, które poprzez organizację wydarzeń ogólnopolskich, regionalnych i międzynarodowych aktywnie promowały tradycje łowieckie, muzykę myśliwską, sztukę inspirowaną przyrodą oraz dziedzictwo kulturowe polskiego łowiectwa.

Działalność wystawiennicza

W okresie sprawozdawczym Polski Związek Łowiecki energicznie angażował się w działalność kulturalną, edukacyjną i wystawienniczą, współpracując z jednostkami samorządu terytorialnego, Lasami Państwowymi, muzeami, instytucjami kultury oraz organizacjami społecznymi. Wśród najważniejszych przedsięwzięć realizowanych przez Klub Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej PZŁ znalazły się m.in.:

- Hubertus Krajowy w Gnieźnie,
- VIII Niżański Festiwal Kultury Łowieckiej,
- XV Lubelskie Spotkania z Tradycją i Kulturą Łowiecką,
- III Festiwal Kultury Łowieckiej w Ostrowi Mazowieckiej,
- IX Łowieckie Spotkania w Supraślu,
- XVII Hubertus Węgrowski Mazowsza i Podlasia,
- V Ogólnopolska Pielgrzymka Myśliwych na Jasną Górę,
- XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Broń myśliwska” w Chęcinach,
- wystawa sejmowa „Święty Hubert patron myśliwych”.

Najważniejszym wydarzeniem kulturalnym o charakterze ogólnopolskim był Hubertus Krajowy w Gnieźnie, który odbył się 25 października 2025 r. Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli środowiska łowieckiego z całej Polski, sympatyków kultury łowieckiej, leśników, samorządowców oraz mieszkańców regionu. Obchody obejmowały uroczystości hubertowskie, prezentacje tradycji łowieckich, koncerty muzyki myśliwskiej, wystawy oraz wydarzenia edukacyjne i promocyjne. Hubertus Krajowy w Gnieźnie był jednym z najważniejszych wydarzeń promujących tradycję, historię i współczesny dorobek polskiego łowiectwa.

Innym ważnym wydarzeniem promującym nasze tradycje łowieckie był VIII Niżański Festiwal Kultury Łowieckiej, który odbył się 2 sierpnia 2025 r. w Nisku. Wydarzenie

przygotowano wspólnie z Urzędem Miasta Nisko, Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Lublinie oraz oddziałami regionalnymi Klubu Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej PZŁ. Festiwal zgromadził licznych mieszkańców regionu i sympatyków łowiectwa, a jego program obejmował wystawy kolekcjonerskie, prezentacje sztuki łowieckiej, pokazy kynologiczne oraz degustacje potraw z dziczyzny. Wydarzenie miało istotny charakter edukacyjny i promocyjny, popularyzując kulturę łowiecką oraz rolę myśliwych w ochronie przyrody.

Dużym zainteresowaniem cieszył się również projekt „Wioska dla Ziemi”, zorganizowany w dniach 19–20 września 2025 r. przy współpracy Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego, nadleśnictw oraz licznych organizacji społecznych. Wydarzenie miało charakter edukacyjny i proekologiczny, skierowany przede wszystkim do młodzieży i mieszkańców województwa lubuskiego.

Istotnym wydarzeniem o charakterze ogólnopolskim była V Ogólnopolska Pielgrzymka Myśliwych na Jasną Górę, która odbyła się 11 października 2025 r. Uroczystość zgromadziła przedstawicieli środowiska łowieckiego z całego kraju, będąc ważnym elementem integracji środowiska myśliwych oraz pielęgnowania duchowego wymiaru tradycji łowieckiej.

Ważnym przedsięwzięciem o charakterze wystawienniczym była sejmowa wystawa „Święty Hubert. Patron myśliwych”, która została zaprezentowana 20 listopada 2025 r. w holu Gmachu Sejmu RP. Wystawa stanowiła wyjątkową okazję do zaprezentowania parlamentarzystom, pracownikom Sejmu oraz odwiedzającym bogactwa polskiej kultury łowieckiej, tradycji związanych z kultem św. Huberta oraz historycznego dorobku środowiska myśliwych. Ekspozycja podkreślała znaczenie łowiectwa jako elementu polskiego dziedzictwa narodowego oraz ważnej części historii i kultury kraju.

Ciekawą inicjatywą naukowo-kulturalną była XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Broń myśliwska”, która odbyła się 28 lutego 2026 r. w Chęcinach. Konferencji towarzyszyła wystawa zabytkowej i współczesnej broni myśliwskiej ze zbiorów członków oddziałów Lubelskiego i Tarnowskiego KKiKŁ PZŁ. Wydarzenie połączyło tematykę historyczną, kolekcjonerską i edukacyjną, popularyzując wiedzę o historii polskiej broni myśliwskiej oraz tradycjach związanych z kolekcjonerstwem.

Wartą podkreślenia jest również działalność wydawnicza związana z przybliżaniem kultury i tradycji łowieckich. I tutaj na duże uznanie zasługuje Klub Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej PZŁ, który od lat wydaje kwartalnik „Kultura Łowiecka”, a także przygotowuje liczne katalogi wystaw i publikacje poświęcone historii łowiectwa, sztuce, fotografii przyrodniczej,

ekslibrisowi oraz kolekcjonerstwu. Do najważniejszych wydawnictw należy zaliczyć następujące tytuły:

- „Historia kultury łowieckiej i leśnej w ekslibrisie europejskim”,
- „Świat przyrody w rysunkach Włodzimierza Korsaka”,
- „Śladami Włodzimierza Korsaka na Ziemi Lubuskiej”,
- „Przyroda i myślistwo w malarstwie XIX i XX wieku”,
- „Oznaki straży leśnych, łowieckich, polowych i rybactwa”,
- „Świat przyrody w obiektywie mistrzów fotografii”,
- „Człowiek i przyroda. Grafika Jana Nowaka”.

Sygnalistyka łowiecka

W roku sprawozdawczym prowadzono również szeroką działalność artystyczną i edukacyjną, organizując oraz współorganizując wydarzenia o randze międzynarodowej, ogólnopolskiej i regionalnej. Działania te miały istotne znaczenie dla popularyzacji muzyki myśliwskiej i promocji polskiej kultury łowieckiej.

Najważniejszym wydarzeniem o randze międzynarodowej były IV Mistrzostwa Europy Trębaczy Myśliwskich, które odbyły się w dniach 3–5 października 2025 r. w Pszczynie. W mistrzostwach uczestniczyły 32 zespoły z 10 państw europejskich, a łącznie wystąpiło około 360 trębaczy myśliwskich. Oprócz zmagania konkursowego wydarzeniu towarzyszyły koncerty muzyki myśliwskiej, wystawy tematyczne, parada ulicami miasta oraz msza hubertowska z wykonaniem „Mszy hubertowskiej” Krzysztofa Kadleca. Wydarzenie miało wyjątkowy charakter promocyjny i integracyjny, stanowiąc jedną z największych imprez sygnalistycznych organizowanych w Europie.

Nie mniej ważnym był także XXIX Ogólnopolski Festiwal Muzyki Myśliwskiej w Łagowie, który odbył się w dniach 20–21 czerwca 2025 r. Festiwal obejmował XXIX Ogólnopolski Konkurs Sygnalistów Myśliwskich „O Róg Wojskiego” oraz XXV Ogólnopolski Konkurs Muzyki Myśliwskiej „O Muzę Wojskiego”. W wydarzeniu uczestniczyło około 350 sygnalistów z całej Polski. Program obejmował konkursy zespołowe i indywidualne, koncerty muzyki myśliwskiej, przegląd musztry paradowej, uroczystą mszę hubertowską oraz paradę myśliwską ulicami Łagowa. Szczególnym wydarzeniem artystycznym był koncert pod dyktando Agnieszki Rybickiej z udziałem orkiestry dętej, zespołów sygnalistów oraz orkiestry kameralnej.

Duże znaczenie dla rozwoju sygnalistyki łowieckiej miały również XV Ogólnopolskie Warsztaty Sygnalistów Myśliwskich w Antoninie, które odbyły się w dniach 3–6 kwietnia 2025 r. Warsztaty stanowiły okazję do doskonalenia umiejętności muzycznych, wymiany doświadczeń oraz integracji środowiska sygnalistów myśliwskich z całego kraju. Program obejmował zajęcia praktyczne, konsultacje muzyczne oraz wspólne koncerty i próby zespołów.

Wśród ważnych wydarzeń regionalnych należy wymienić także XIII Śląski Festiwal Muzyki Myśliwskiej w Koszęcinie, XXIV Zachodniopomorski Przegląd Sygnałów Myśliwskich „O Statuetkę Niedźwiedzia Barwickiego”, XX Mazurski Konkurs Sygnalistów Myśliwskich im. Tomka Napiórkowskiego w Spychowie oraz XVII Festiwal Sygnalistów Myśliwskich w Brodnicy. Organizowane konkursy gromadziły setki wykonawców oraz tysiące uczestników i widzów, będąc ważnym elementem promocji kultury łowieckiej, edukacji przyrodniczej i integracji środowisk myśliwych, leśników oraz sympatyków muzyki myśliwskiej.

Biblioteka Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego

Do pereł – bardzo mało znanych – naszego bogactwa narodowego w dziedzinie łowieckiej zaliczyć należy zbiory biblioteki Polskiego Związku Łowieckiego w Warszawie, przy ulicy Nowy Świat 35. Od grudnia 1947 roku zostały udostępnione członkom PZŁ pozostałości ocalałego księgozbioru Związku oraz prenumerowane pisma. Zbiory Polskiego Związku Łowieckiego można podzielić na dwie grupy tj. obiekty muzealne oraz piśmiennictwo. W związku z apelem Sekcji Muzealnej w „Łowcu Polskim” w Nr 2 z 1946 roku obiekty muzealne zostały oddane w depozyt do Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa w warszawskich Łazienkach, gdzie znalazły godne miejsce pośród tamtejszych cennych eksponatów. Biblioteka Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego istniała już w latach międzywojennych. To właśnie w niej zgromadzono piękny zbiór książek, czasopism i dokumentów związanych z tematyką przyrodniczo łowiecką. Zaczątkiem gromadzenia tej kolekcji były przekazywane zbiory prywatne, a w późniejszym czasie także książki zakupione w antykwariatach. Pokazną ilość przekazały rodziny myśliwych, którzy odeszli do krainy wiecznych łowów. Trzon kolekcji biblioteki ZG PZŁ stanowią książki z okresu przedwojennego, a także duży zbiór polskich czasopism myśliwskich, kalendarze myśliwskie, statuty, regulaminy i sprawozdania, jak również olbrzymia kolekcja czasopism niemieckich w przepięknych oprawach artystycznych z epoki (kilkaset tomów).

Stan księgozbioru liczył na koniec okresu sprawozdawczego 11 441 woluminów. Oprócz fachowej literatury współczesnej, beletrystyki łowieckiej, pamiątek, literatury podróżniczej, można tu znaleźć oryginalne wydania klasyków łowiectwa, reprezentowane takimi nazwiskami jak: Jan Ostroróg, Wincenty Pol, Włodzimierz Korsak i wielu innych. Dział

czasopism liczy na dzień dzisiejszy 120 periodyków łowieckich i leśnych w tym 19 tytułów prenumerowanych bądź otrzymywanych w darze w roku sprawozdawczym. Do najcenniejszych czasopism zaliczyć należy komplet galicyjskiego „Łowca” wydawanego w latach 1879 - 1939 oraz „Łowca Polskiego” wydawanego od 1899 roku do chwili obecnej. Posiadamy również niepełny komplet „Wild und Hund” – tj. niemieckie czasopismo łowieckie wydawane od 1895 roku do dziś.

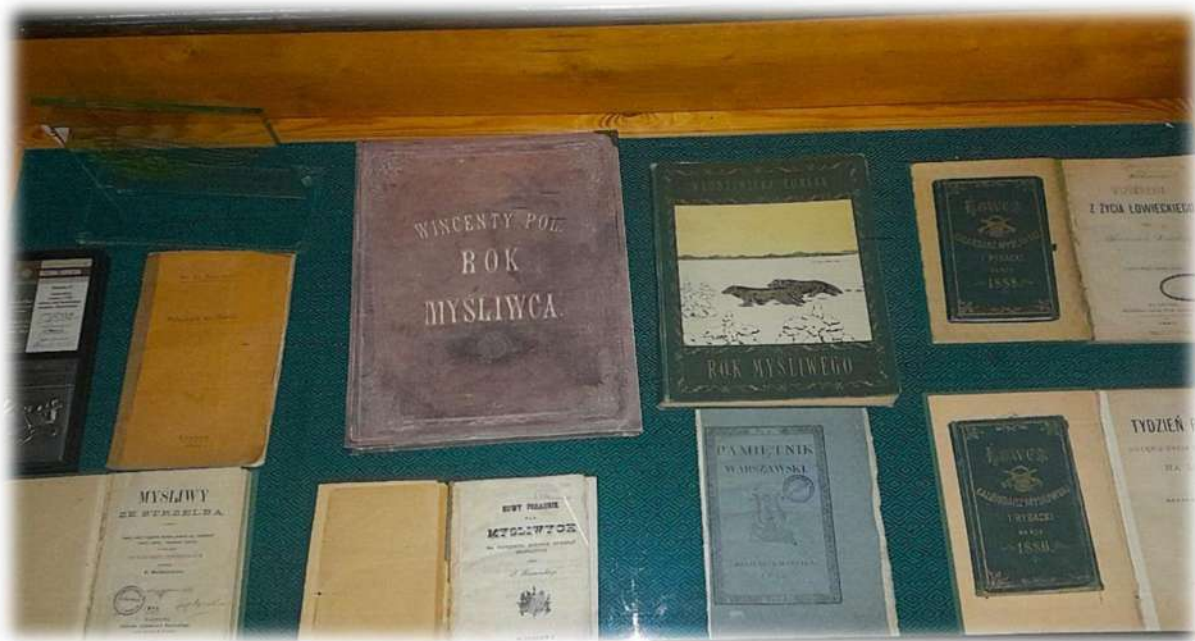

Z biblioteki korzystają hejnaliści, kynolodzy, preparatorzy, kolekcjonerzy, leśnicy, ekolodzy, strażnicy przyrody oraz pasjonaci łowiectwa. Jest ona nośnikiem informacji dla dziennikarzy i pisarzy oraz dla osób piszących prace naukowe i magisterskie. Należy podkreślić, że czytelnia jest ogólnie dostępna, natomiast „na zewnątrz” książki wypożyczane są tylko członkom PZŁ.

W bibliotece znaleźć można słowniki wielojęzyczne oraz łowieckie. O tym jak zmieniło się łowieckie nazewnictwo na przestrzeni około 200-tu lat zobrazuje nam podręcznik pt. „Pierwsze początki terminologii łowieckiej” wydany w 1822 roku.

Wszystkie pozycje biblioteczne zostały wpisane do bazy i są umieszczone na stronie internetowej Polskiego Związku Łowieckiego. Dzięki temu biblioteka jest bardziej dostępna dla czytelników. W dalszym ciągu zbiory wymagające naprawy są oddawane do introligatora, a czasopisma bieżące na koniec roku kalendarzowego są oprawiane, po skompletowaniu całych roczników.

Biblioteka Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego w 2025 roku czynna była 4 razy w tygodniu – (poniedziałki i czwartki w godz. 10⁰⁰-15⁰⁰ oraz we wtorki i piątki w godz. 8⁰⁰-13⁰⁰) i działała na zasadach takich samych jak w latach ubiegłych. Odbýwały się w niej posiedzenia Kapituły Odznaczeń Łowieckich jak również Komisje Naczelnej Rady Łowieckiej oraz inne spotkania związkowe.

Kapituła Odznaczeń Łowieckich

Istotnym elementem dotyczącym pielęgnowania historycznych wartości kultury łowieckiej jest proces kwalifikowania i przyznawania odznaczeń łowieckich.

Odznaczenia łowieckie towarzyszyły myśliwym od początku powstania Zrzeszenia. Dzięki nim Polski Związek Łowiecki może podziękować członkom PZŁ oraz innym osobom czy instytucjom związanym z łowiectwem za ich ogromny wkład w długoletnią pracę na rzecz polskiego łowiectwa, a w szczególności za prowadzenie prawidłowej gospodarki łowieckiej, ochrony zwierzyny, walki z kłusownictwem, propagowanie kultury łowieckiej poprzez edukację i promocję, osiągnięcia w strzelectwie myśliwskim czy kynologii łowieckiej oraz w szczególności za prace naukowe, dorobek literacki i publicystyczny oraz osiągnięcia w sztuce o tematyce łowieckiej. Cały ceremoniał związany z przyznaniem odznaczenia wpisał się w tradycję i kulturę łowiecką poprzez swą wyjątkową podniosłą formę oprawioną granymi sygnałami, stając się dla każdego myśliwego bardzo uroczystą i niezapomnianą chwilą, motywującą do dalszej pracy na rzecz polskiego łowiectwa.

System odznaczeń łowieckich obowiązujący w Polskim Związku Łowieckim nawiązuje do chlubnych tradycji naszej organizacji sięgających lat dwudziestych XX wieku. Przyznawaniem odznaczeń łowieckich zajmuje się w Polskim Związku Łowieckim Kapituła Odznaczeń Łowieckich. Według hierarchii odznaczeniami łowieckimi są:

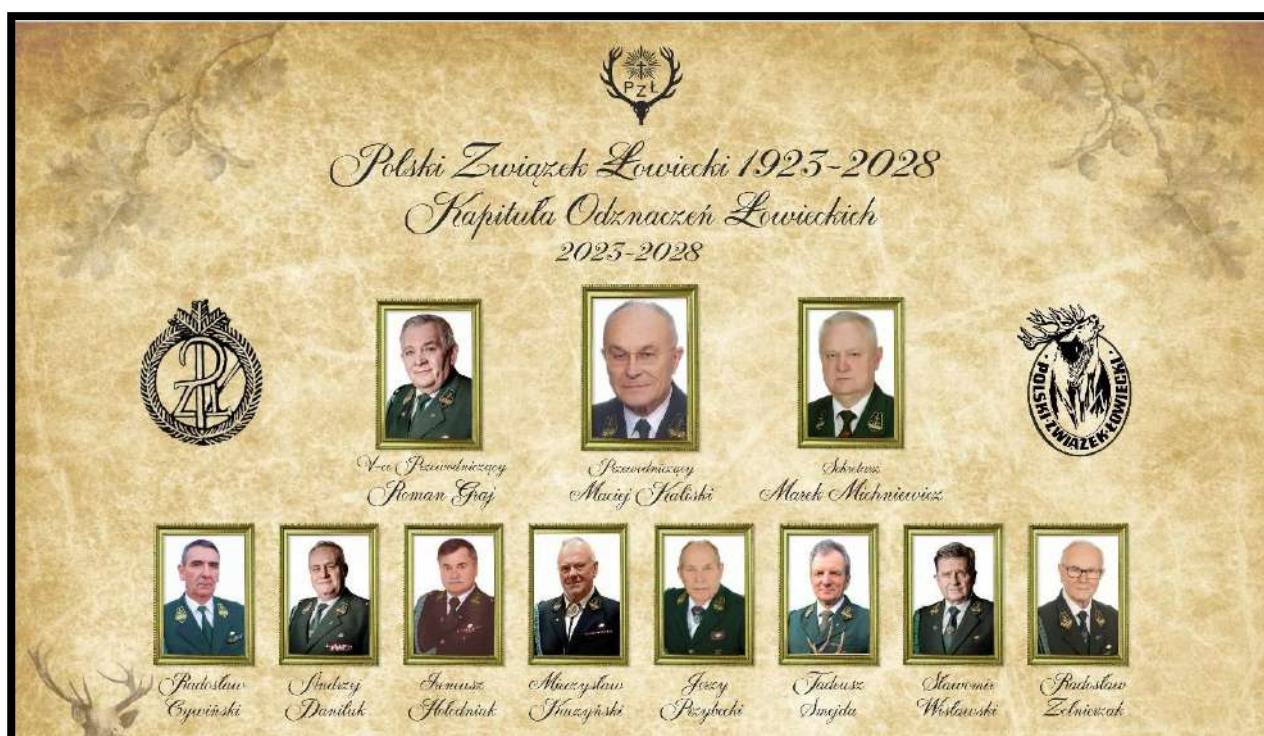
- „Honorowy Żeton Zasługi” Złom - ustanowiony dnia 28 listopada 1929 r. uchwałą Wydziału Wykonawczego Polskiego Związku Stowarzyszeń Łowieckich;

- Medal Zasługi Łowieckiej w stopniu złotym, srebrnym i brązowym, ustanowiony na mocy Regulaminu przyznawania medali zasługi łowiectwa, zatwierdzonego przez Wydział Wykonawczy 11 grudnia 1929 r.;
- Odznaka za Zasługi dla Łowiectwa ustanowiona przez X Krajowy Zjazd Delegatów PZŁ w roku 1966;
- Medal św. Huberta, który został ustanowiony uchwałą Naczelnej Rady Łowieckiej PZŁ 16 grudnia 1992 r.;
- Medal 100-lecia Urodzin Myśliwego – ustanowiony uchwałą Krajowego Zjazdu Delegatów PZŁ w dniu 28 marca 2025 r.

W PZŁ, oprócz odznaczeń przyznawanych przez Kapitułę Odznaczeń Łowieckich, istnieją również inne wyróżnienia, takie jak: Odznaka za 50 lat członkostwa w PZŁ, odznaczenia regionalne (okręgowe), odznaczenia nadawane przez kluby specjalistyczne PZŁ, czy odznaczenia nadawane przez koła łowieckie.

W roku 2025 Kapituła odbyła dziewięć protokołowanych posiedzeń, z których dwa, w związku z wyjątkową sytuacją, odbyły się w formie zdalnej. Łącznie rozpatrzono 2880 wniosków, z których decyzję pozytywną uzyskały 2003, co stanowi 69,55 % ogólnej liczby rozpatrzonych wniosków. Szczegółową informację obrazującą procent przyznanych odznaczeń w rozbiciu na okręgi ilustruje tabela informacyjna Nr 3.

Wszystkie posiedzenia odbywały się przy wymaganym regulaminowym kworum. Udział członków Kapituły w posiedzeniach w okresie sprawozdawczym przedstawiał się następująco:

Lp.	Nazwisko i imię	Funkcja	Liczba posiedzeń w 2025 r.
1	Kaliski Maciej	Przewodniczący	9
2	Graj Roman	Zastępca Przewodniczącego	9
3	Michniewicz Marek	Sekretarz	9
4	Cywiński Radosław	Członek	9
5	Daniluk Andrzej	Członek	9
6	Hołodniak Ireneusz	Członek	9
7	Kaczyński Mieczysław	Członek	9
8	Przybecki Jerzy	Członek	9
9	Smejda Tadeusz	Członek	9
10	Wiślawski Sławomir	Członek	9
11	Żołnierzak Radosław	Członek	9

Podział wszystkich rozpatrzonych wniosków na nadane, rozpatrzone odmownie oraz zwrócone do uzupełnienia, z podziałem na dziewięć odbytych w roku sprawozdawczym posiedzeń ilustruje tabela informacyjna Nr 1

Łącznie w roku 2025 Kapituła Odznaczeń Łowieckich nadała 116 Złomów, 244 Złote Medale Zasługi Łowieckiej, 592 Srebrne Medale Zasługi Łowieckiej, 1024 Brązowe Medale

Zasługi Łowieckiej, 26 Odznak za Zasługi dla Łowiectwa oraz 1 Medal Stulecia Urodzin Myśliwego - ustanowiony w dniu 28 marca 2025 r. uchwałą nr 4 XXV KZD PZŁ.

Procent nadanych odznaczeń w stosunku do liczby rozpatrzonych wniosków przedstawia poniższe zestawienie.

Rodzaj odznaczenia	Liczba nadesłanych wniosków	Przyznano	%
ZŁOM	197	116	58,88
Medal Św. Huberta	2	0	0,00
Złoty Medal Zasługi Łowieckiej	460	244	53,04
Srebrny Medal Zasługi Łowieckiej	793	592	74,65
Brązowy Medal Zasługi Łowieckiej	1395	1024	73,41
Odznaka za Zasługi dla Łowiectwa	32	26	81,25
Medal Stulecia Urodzin Myśliwego	1	1	100

W roku 2025 liczba rozpatrzonych pozytywnie wniosków w stosunku do nadesłanych była o 7.85 % wyższa niż w roku 2024. Kapituła Odznaczeń Łowieckich w roku sprawozdawczym rozpatrzyła o 290 wniosków więcej niż w roku poprzedzającym. Najwyższy procent przyznanych odznaczeń spośród wszystkich nadesłanych wniosków, w granicach 90 %, uzyskały okręgi:

1. elbląski - 100 %,
2. łomżyński -100 %,
3. skierniewicki - 100 %,
4. łódzki - 93,75 %,
5. bielski - 93.02 %,
6. piotrkowski - 90,63 %,
7. oraz Prezydium NRŁ i ZG PZŁ - po 100 % .

Do Okręgów o najniższym procencie przyznanych odznaczeń w stosunku do liczby złożonych wniosków należą:

1. radomski – 45,33 %,
2. bydgoski – 51,30 %,
3. jeleniogórski – 51,35 %,
4. wałbrzyski – 51,81 %,

5. oraz chełmski – 54,55 %.

Liczba wszystkich przyznanych odznaczeń, z podziałem na medale, w poszczególnych okręgach przedstawia *tabela informacyjna nr 2*. Najwięcej wniosków w roku sprawozdawczym (ponad 100) wpłynęło z okręgów: olsztyńskiego (200), warszawskiego (194), bydgoskiego (154), krośnieńskiego (113) oraz nowosądeckiego (105).

Tabela informacyjna Nr 1
Podział wszystkich rozpatrzonych w 2025 r. wniosków
na nadane, rozpatrzone odmownie i zwrócone do uzupełnienia

Lp.	Data posiedzenia	Złom	Medal św. Huberta	Złoty Medal Zasługi Łowieckiej	Srebrny Medal Zasługi Łowieckiej	Brązowy Medal Zasługi Łowieckiej	Odnaka za Zasługi dla Łowiectwa	Medal Stulecia Urodzin Myśliwego
PRYZNANO								
1	16.01.2025	14	0	19	69	93	0	0
2	21.02.2025	0	0	0	1	0	0	0
3	18.03.2025	18	0	35	64	133	11	0
4	05.06.2025	19	0	49	112	185	11	0
5	04.09.2025	33	0	65	166	293	2	0
6	09.10.2025	20	0	44	111	193	1	0
7	29.10.2025 (tryb zdalny)	0	0	0	0	0	0	1
8	09.12.2025	11	0	32	69	127	1	0
9	29.12.2025 (tryb zdalny)	1	0	0	0	0	0	0
	Razem	116	0	244	592	1024	26	1
ODMOWA								
1	16.01.2025	12	0	25	20	23	0	0
2	21.02.2025	0	0	0	0	0	0	0
3	18.03.2025	14	0	30	29	37	4	0
4	05.06.2025	21	0	44	32	31	1	0
5	04.09.2025	17	0	49	42	102	0	0
6	09.10.2025	9	0	29	20	52	0	0
7	29.10.2025 (tryb zdalny)	0	0	0	0	0	0	0
8	09.12.2025	3	0	25	22	40	0	0
9	29.12.2025 (tryb zdalny)	0	0	0	0	0	0	0
	Razem	76	0	202	165	285	5	0
ZWROT								
1	16.01.2025	2	0	1	2	9	0	0
2	21.02.2025	0	0	0	0	0	0	0
3	18.03.2025	1	0	0	7	4	0	0
4	05.06.2025	1	2	4	6	16	0	0
5	04.09.2025	0	0	2	12	31	1	0
6	09.10.2025	0	0	5	5	19	0	0
7	29.10.2025 (tryb zdalny)	0	0	0	0	0	0	0
8	09.12.2025	1	0	2	4	7	0	0
9	29.12.2025 (tryb zdalny)	0	0	0	0	0	0	0
	Razem	5	2	14	36	86	1	0

Tabela informacyjna Nr 2**Liczba wszystkich nadanych w 2025 r. odznaczeń z podziałem na okręgi i rodzaj odznaczenia**

Lp.	Okręg	Złom	Medal św. Huberta	Złoty Medal Zasługi Łowieckiej	Srebrny Medal Zasługi Łowieckiej	Braźowy Medal Zasługi Łowieckiej	Odnazka za Zasługi dla Łowiectwa	Medal Stulecia Urodzin Myśliwego
1	Biała Podlaska	5	0	6	4	19	0	0
2	Białystok	2	0	6	8	20	0	0
3	Bielsko Biala	2	0	10	30	35	3	0
4	Bydgoszcz	6	0	7	19	44	3	0
5	Chełm	1	0	0	14	9	0	0
6	Ciechanów	1	0	6	6	28	0	0
7	Częstochowa	2	0	2	10	8	0	0
8	Elbląg	1	0	3	3	7	1	0
9	Gdańsk	0	0	2	3	11	1	0
10	Gorzów Wielkopolski	0	0	2	6	9	0	0
11	Jelenia Góra	4	0	1	4	10	0	0
12	Kalisz	0	0	3	4	13	0	0
13	Katowice	6	0	6	11	20	0	0
14	Kielce	1	0	5	21	26	1	0
15	Konin	0	0	1	9	9	0	0
16	Koszalin	0	0	12	20	23	0	0
17	Kraków	3	0	10	15	33	1	0
18	Krosno	4	0	7	16	46	3	0
19	Legnica	1	0	0	1	9	3	0
20	Leszno	2	0	2	14	27	0	0
21	Lublin	3	0	3	26	34	0	0
22	Łomża	1	0	0	0	1	0	0
23	Łódź	4	0	0	3	8	0	0
24	Nowy Sącz	5	0	19	23	43	2	0
25	Olsztyn	8	0	17	40	81	0	0
26	Opole	1	0	2	13	13	0	0
27	Ostrołęka	1	0	0	10	3	0	0
28	Pila	1	0	4	12	15	1	1
29	Piotrków Trybunalski	1	0	4	4	19	1	0
30	Płock	1	0	2	2	12	0	0
31	Poznań	4	0	11	18	38	0	0
32	Przemyśl	4	0	3	13	12	0	0
33	Radom	0	0	4	6	24	0	0
34	Rzeszów	6	0	5	14	22	0	0
35	Siedlce	0	0	0	0	2	0	0
36	Sieradz	0	0	7	8	11	0	0
37	Skierniewice	2	0	2	4	5	0	0
38	Słupsk	0	0	1	3	6	0	0
39	Suwałki	2	0	1	8	26	0	0
40	Szczecin	2	0	7	10	11	0	0
41	Tarnobrzeg	4	0	4	17	22	0	0
42	Tarnów	3	0	7	19	24	0	0
43	Toruń	3	0	5	14	25	1	0
44	Wałbrzych	2	0	5	20	16	0	0
45	Warszawa	6	0	14	45	72	2	0
46	Włocławek	2	0	10	6	21	0	0
47	Wrocław	1	0	7	15	20	0	0
48	Zamość	1	0	5	5	10	0	0
49	Zielona Góra	3	0	4	11	19	0	0
50	ZG PZŁ	1	0	0	1	1	0	0
51	Prezydium NRL	3	0	0	4	2	3	0
Razem		116	0	244	592	1024	26	1

Tabela informacyjna Nr 3

Procent przyznanych odznaczeń w stosunku do nadesłanych wniosków w 2025 r.

Lp.	Okręg	Ile wniosków wpłynęło	Liczba nadanych odznaczeń	%
1	Biała Podlaska	42	34	80,95
2	Białystok	65	36	55,38
3	Bielsko Biała	86	80	93,02
4	Bydgoszcz	154	79	51,30
5	Chełm	44	24	54,55
6	Ciechanów	69	41	59,42
7	Częstochowa	33	22	66,67
8	Elbląg	15	15	100,00
9	Gdańsk	26	17	65,38
10	Gorzów Wielkopolski	28	17	60,71
11	Jelenia Góra	37	19	51,35
12	Kalisz	32	20	62,50
13	Katowice	64	43	67,19
14	Kielce	85	54	63,53
15	Konin	27	19	70,37
16	Koszalin	98	55	56,12
17	Kraków	75	62	82,67
18	Krosno	113	76	67,26
19	Legnica	20	14	70,00
20	Leszno	63	45	71,43
21	Lublin	89	66	74,16
22	Łomża	2	2	100,00
23	Łódź	16	15	93,75
24	Nowy Sącz	105	92	87,62
25	Olsztyn	200	146	73,00
26	Opole	42	29	69,05
27	Ostrołęka	18	14	77,78
28	Piła	41	34	82,93
29	Piotrków Trybunalski	32	29	90,63
30	Płock	26	17	65,38
31	Poznań	93	71	76,34
32	Przemyśl	45	32	71,11
33	Radom	75	34	45,33
34	Rzeszów	60	47	78,33
35	Siedlce	3	2	66,67
36	Sieradz	36	26	72,22
37	Skiermiewice	13	13	100,00
38	Ślupsk	14	10	71,43
39	Suwałki	55	37	67,27
40	Szczecin	38	30	78,95
41	Tamobrzeg	68	47	69,12
42	Tarnów	68	53	77,94
43	Toruń	71	48	67,61
44	Wałbrzych	83	43	51,81
45	Warszawa	194	139	71,65
46	Włocławek	51	39	76,47
47	Wrocław	65	43	66,15
48	Zamość	37	21	56,76
49	Zielona Góra	49	37	75,51
50	ZGPZŁ	3	3	100,00
51	Prezydium NRL	12	12	100,00
Razem		2880	2003	69,55

Ekspozyty PZŁ w Muzeum Jeździectwa i Łowiectwa w Warszawskich Łazienkach

Należy również nadmienić, że w lipcu 2025 r. pracownicy Polskiego Związku Łowieckiego z pomocą działacza związkowego oraz przy udziale pracowników Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa w Warszawskich Łazienkach dokonali inwentaryzacji ekspozycji związków przekazanych kiedyś w depozyt do Muzeum. Celem prac było ustalenie stanu ekspozycji oraz dokonanie dokumentacji fotograficznej zbiorów.

Polski Związek Łowiecki w ramach promocji łowiectwa oraz ochrony przyrody przedłużył w dniu 25.09.2025 r. umowę depozytową zawartą z Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa w Warszawskich Łazienkach, dotyczącą nieodpłatnego przekazania 1107 ekspozycji będących własnością PZŁ. Przekazanie zbiorów przedłużono do końca 2036 r. Jednocześnie w ramach zmian w umowie zrzeszenie wskazało czterech specjalistów, członków PZŁ, którzy podjęli się wyceny ekspozycji na czym zależało kierownictwu muzeum. Zakończenie prac jest planowane na 30.06.2026 r.

4. Ustalanie kierunków i zasad rozwoju łowiectwa, zasad selekcji populacyjnej i osobniczej zwierząt łownych

W sezonie łowieckim 2025/2026 wewnętrzne akty prawne Polskiego Związku Łowieckiego, w tym uchwały Naczelnej Rady Łowieckiej i działania Statutowe, skupiły się na obronie integralności zrzeszenia oraz reformie struktur.

Przykładem tego rodzaju działania może być Uchwała nr 405/2025 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 10 października 2025 r., która została podjęta w odpowiedzi na plany redukcji listy gatunków łownych. Na jej mocy Komisja Naukowa NRŁ została zobligowana do wypracowania oficjalnego, naukowego stanowiska wykazującego brak merytorycznego uzasadnienia dla nagłego wykreślenia 5 gatunków łownych (słonki, jarzabka, łyski czernicy oraz głowienki). Wykreślenie gatunków z listy zwierząt łownych nie zawsze prowadzi do poprawy ich sytuacji, czego przykładem są takie gatunki ptaków jak głuź czy cietrzew, których liczebność stale utrzymuje się na bardzo niskim poziomie.

Kolejnym działaniem, zmierzającym do wypracowania najwyższych standardów bezpieczeństwa w trakcie polowań, było powołanie w dniu 27 sierpnia 2025 r. przez Łowczego Krajowego Zespołu do spraw poprawy bezpieczeństwa na polowaniach. Celem zespołu było zidentyfikowanie najczęstszych powodów wypadków na polowaniach z użyciem broni palnej myśliwskiej, a następnie wypracowanie dopuszczalnych prawnie rozwiązań, które mogłyby

wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa wykonywania polowań, zarówno dla myśliwych jak i dla osób postronnych. Efektem prac ww. gremium, był raport końcowy z prac zespołu z dnia 30 września 2025 r., w którym przedstawiono Zarządowi Głównemu PZŁ wyniki analiz, wnioski i uwagi oraz rekomendacje, w tym m.in.:

- utworzenie stałego Zespołu ds. analiz i doskonalenia systemu bezpieczeństwa PZŁ,
- uzupełnienie obowiązkowego treningu strzeleckiego o realistyczne scenariusze, które odzwierciedlają przebieg polowania i uczyć bezpiecznego posługiwania się bronią.

Jednym z kluczowych osiągnięć Polskiego Związku Łowieckiego było stworzenie własnego rozwiązania informatycznego Zrzeszenia przeznaczonego do obsługi działalności kół łowieckich oraz wsparcia codziennych działań myśliwych. System został przygotowany jako narzędzie umożliwiające prowadzenie ewidencji polowań, planowanie działań łowieckich, komunikację w ramach kół oraz dostęp do informacji organizacyjnych. System Kół Łowieckich PZŁ 2.0 jest rozwiązaniem bezpłatnym dla kół łowieckich, a Polski Związek Łowiecki posiada do niego pełne prawa autorskie, co umożliwia jego dalszy rozwój i dostosowywanie do potrzeb użytkowników. System został wdrożony jako element cyfryzacji działalności Polskiego Związku Łowieckiego oraz uporządkowania procesów związanych w szczególności z ewidencją polowań, prowadzenia gospodarki łowieckiej oraz sprawozdawczości.

Wdrożenie systemu zostało poprzedzone przygotowaniem projektu technicznego, przeprowadzeniem integracji i migracji danych z dotychczasowych rozwiązań informatycznych, testami akceptacyjnymi oraz wielopoziomowym procesem szkoleń administratorów na szczeblu centralnym, okręgowym i kół łowieckich.

Uruchomienie produkcyjne i przekazanie w użytkowanie Systemu Kół Łowieckich PZŁ 2.0 nastąpiło w dniu 12 lutego 2026 r. System, dostępny poprzez portal www oraz aplikacje mobilne, został wdrożony jednocześnie dla wszystkich kół łowieckich korzystających wcześniej z dotychczasowego rozwiązania informatycznego.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania:

- a) około 60 tysięcy myśliwych uzyskało dostęp do systemu,
- b) wszystkie koła łowieckie korzystające z poprzedniego systemu zostały przeniesione na nowe rozwiązanie,
- c) w systemie zarejestrowano około 260 tysięcy polowań,
- d) wprowadzono około 55 tysięcy sztuk pozyskanej zwierzyny,

- e) system odnotował blisko 3,5 miliona zmian/zdarzeń systemowych w zakresie pracy na danych.

W ramach rozwoju rozwiązania zrealizowano z sukcesem integrację Systemu Kół Łowieckich PZŁ 2.0 z Krajowym Systemem e-Faktur (KSeF). Zapewniając i w tym zakresie wsparcie dla kół łowieckich.

Równolegle prowadzone są prace związane z rozwojem modułu raportowego umożliwiającego generowanie zestawień i statystyk dotyczących działalności kół łowieckich. Moduł został już udostępniony w systemie jako odrębna funkcjonalność, a kolejne raporty są sukcesywnie wdrażane. W systemie została również przeprowadzona pełna procedura przygotowania dokumentów Rocznych Planów Łowieckich, co potwierdza gotowość rozwiązania do obsługi kluczowych obszarów związanych z gospodarką łowiecką.

System Kół Łowieckich PZŁ 2.0 stanowi własne, z pełnią praw autorskich, rozwiązanie informatyczne Polskiego Związku Łowieckiego. Rozwiązanie jest rozwijane w sposób ciągły w oparciu o doświadczenia użytkowników oraz potrzeby zgłaszane przez koła łowieckie.

Celem wdrożenia systemu było zwiększenie efektywności procesów organizacyjnych, poprawa spójności danych, usprawnienie sprawozdawczości oraz zapewnienie nowoczesnego i bezpiecznego środowiska wspierającego funkcjonowanie kół łowieckich.

5. Czuwanie nad przestrzeganiem przez członków Polskiego Związku Łowieckiego prawa, zasad etyki, obyczajów i tradycji łowieckich

System odpowiedzialności dyscyplinarnej w Polskim Związku Łowieckim pełni szczególną rolę – stanowi gwarancję, że łowiectwo w Polsce jest wykonywane zgodnie z prawem, zasadami etyki i tradycją łowiecką. Rzecznicy dyscyplinarni, działając społecznie i poświęcając swój wolny czas, czuwają nad tym, by naruszenia prawa łowieckiego i uchybienia godności myśliwskiej nie pozostawały bez reakcji. Sprawnie funkcjonujący pion dyscyplinarny chroni nie tylko interesy Zrzeszenia i jego członków, ale również służy ochronie zwierzyny i prawidłowej gospodarce łowieckiej, a tym samym realizuje cele wynikające z ustawy Prawo łowieckie.

Zespół Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego w obecnym składzie został powołany uchwałą Naczelnej Rady Łowieckiej nr 242/2024 z dnia 23 listopada 2024 roku, podjętą w głosowaniu tajnym na podstawie art. 35o ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie. Powołanie nastąpiło na pięcioletnią wspólną kadencję Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego 6 Zastępców. Rok 2025 był zatem pierwszym pełnym rokiem kalendarzowym, w którym Zespół GRD w nowym składzie sprawował powierzone mu funkcje, stając wobec licznych wyzwań organizacyjnych, merytorycznych, a przede wszystkim prawnych. W aktualnym okresie sprawozdawczym nie miały miejsca istotne nowelizacje norm prawnych regulujących działalność dyscyplinarną w Polskim Związku Łowieckim. Rzecznicy dyscyplinarni wykonywali swoje funkcje w oparciu o przepisy ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie oraz wydanego na jej podstawie Regulaminu Sądów Łowieckich i Rzeczników Dyscyplinarnych w Polskim Związku Łowieckim, stanowiącego załącznik do uchwały Naczelnej Rady Łowieckiej nr 50/2014 z dnia 24 kwietnia 2014 roku.

Pomimo braku zmian legislacyjnych, praktyka stosowania obowiązujących przepisów ujawniła szereg zagadnień interpretacyjnych, w szczególności dotyczących granic odpowiedzialności dyscyplinarnej członków organów kolegialnych kół łowieckich oraz kwalifikacji naruszeń uchwał organów kół jako przewinień łowieckich w rozumieniu art. 35b ust. 1 Prawa łowieckiego.

Zagadnienia te były przedmiotem konsultacji udzielanych przez Zespół GRD okręgowym rzecznikom dyscyplinarnym, a w części przypadków znalazły rozstrzygnięcie w orzecznictwie Głównego Sądu Łowieckiego.

Główny Rzecznik Dyscyplinarny

W roku 2025 Biuro Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego prowadziło szeroko zakrojoną działalność w zakresie nadzoru nad okręgowymi rzecznikami dyscyplinarnymi oraz sprawowania własnych postępowań wyjaśniających i nadzorczych. Nadzór ten realizowany był zarówno poprzez bieżącą analizę napływającej korespondencji i dokumentacji procesowej z poszczególnych okręgów, jak i poprzez bezpośrednie kontakty z okręgowymi rzecznikami dyscyplinarnymi, w tym spotkania robocze, konsultacje telefoniczne oraz pisma instruktażowe i wytyczne. Istotnym obszarem zaangażowania Zespołu GRD PZŁ w roku sprawozdawczym było uczestnictwo w rozprawach przed Głównym Sądem Łowieckim. W 104 sprawach Zespół GRD brał czynny udział w rozprawach przed Głównym Sądem Łowieckim, co obrazuje skalę własnej aktywności procesowej biura. Obecność przedstawicieli GRD na rozprawach przed GSŁ zapewniała prawidłową reprezentację oskarżenia w postępowaniach odwoławczych

i pozwalała na bieżące monitorowanie kształtowania się linii orzeczniczej sądów łowieckich oraz reagowanie na ewentualne rozbieżności w interpretacji przepisów dyscyplinarnych.

Na bieżąco realizowane były wprowadzone zasady współdziałania z terenowymi rzecznikami dyscyplinarnymi, dotyczące przepływu informacji o zdarzeniach szczególnej wagi – a w szczególności o wypadkach ze skutkiem śmiertelnym podczas lub w związku z wykonywanymi polowaniami, o zdarzeniach, w których postępowanie myśliwego lub innych osób uczestniczących w polowaniu zawierało znamiona przestępstwa określonego w art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt, oraz o sprawach pozostających w szerokim zainteresowaniu mediów ogólnopolskich z uwagi na ich okoliczności bądź uczestnictwo osób pełniących funkcje publiczne.

Istotnym wymiarem działalności Biura GRD w roku sprawozdawczym była praca interpretacyjna, realizowana w odpowiedzi na napływające pytania i wnioski o ocenę zasadności poszczególnych zawiadomień. Działalność ta koncentrowała się w szczególności na wyjaśnianiu granic odpowiedzialności dyscyplinarnej w sprawach dotyczących decyzji organów kolegialnych kół łowieckich.

W toku prowadzonych postępowań dyscyplinarnych rzecznicy korzystali z możliwości przewidzianej w § 14 ust. 5 Regulaminu, polegającej na dołączaniu do wniosków oskarżycielskich wniosków o ukaranie obwinionych za zarzucane im czyny bez przeprowadzenia rozprawy – oczywiście za ich zgodą – i wnioskowali o wymierzenie im określonych we wnioskach kar. Pozwoliło to na stosowanie możliwości przewidzianej w § 14 ust. 6 Regulaminu, a sprowadzającej się do zaniechania prowadzenia dalszych czynności dowodowych. Rozwiązanie to – analogiczne do instytucji dobrowolnego poddania się karze w procedurze karnej – przyczyniło się do przyspieszenia postępowań i odciążenia sądów łowieckich przy jednoczesnym zachowaniu pełnej ochrony praw obwinionych. Od orzeczeń wydanych w tym trybie nie przysługują odwołania, co zapewnia stabilność rozstrzygnięć.

Okręgowi rzecznicy dyscyplinarni wykazywali inicjatywę w prowadzeniu postępowań także na podstawie informacji uzyskanych we własnym zakresie bądź informacji zawartych w środkach publicznego przekazu – w prasie, radiu, telewizji oraz w internecie. Takie działania pozwalały na właściwy odbiór społeczny działań organów dyscyplinarnych w PZŁ, a także miały wpływ na kształtowanie pozytywnego wizerunku Zrzeszenia.

W roku 2025 Główny Rzecznik Dyscyplinarny zainicjował prace nad nowelizacją Regulaminu Sądów Łowieckich i Rzeczników Dyscyplinarnych w Polskim Związku Łowieckim. Projekt zmian został opracowany i przedłożony do dalszego procedowania. Potrzeba

nowelizacji wynikała z wieloletnich doświadczeń w stosowaniu obowiązującego Regulaminu, który – uchwalony w 2014 roku – w wielu miejscach nie przystaje do współczesnych realiów funkcjonowania pionu dyscyplinarnego Zrzeszenia. Bezpośrednim impulsem do podjęcia prac legislacyjnych były między innymi sygnalizowane przez organy ścigania wątpliwości dotyczące precyzji niektórych zapisów obowiązującego Regulaminu. Opracowany przez Zespół GRD PZŁ projekt nowelizacji Regulaminu koncentruje się przede wszystkim na doprecyzowaniu przepisów dotyczących zawieszenia w prawach członka Zrzeszenia w kontekście prawa do polowania (§ 48 Regulaminu), tak aby jednoznacznie określić skutki zawieszenia i wyeliminować wątpliwości interpretacyjne, które utrudniały współpracę z organami ścigania. Prowadzona przez Biuro GRD analiza zapytań i skarg wskazała jednocześnie na brak uregulowania wprost uprawnień procesowych zawiadamiających, w szczególności okoliczność, że zawiadamiającemu nie przysługują uprawnienia strony. Kwestia ta, choć nie budzi wątpliwości w świetle przepisów ustawy Prawo łowieckie, w praktyce generuje liczne skargi. Projekt nowelizacji zawiera w związku z tym propozycję doprecyzowania tych obowiązków informacyjnych. Obejmuje ponadto zmiany porządkujące dotyczące procedury dochodzeniowej, składu sądu, zasad protokołowania oraz postępowania dowodowego, mające na celu usprawnienie i unowocześnienie praktyki procesowej sądów łowieckich i rzeczników dyscyplinarnych.

Okręgowi Rzecznicy Dyscyplinarni PZŁ

Dla zobrazowania skali zadań stojących przed rzecznikami dyscyplinarnymi, należy przytoczyć wybrane statystyki dotyczące działalności w roku 2025, obejmujące dane ze wszystkich 49 okręgów łowieckich.

W roku sprawozdawczym do rozpatrzenia pozostało 349 spraw przeniesionych z lat ubiegłych. Jednocześnie do repertoriów wprowadzono 750 nowych spraw, co potwierdza utrzymujący się na wysokim poziomie wpływ zawiadomień i doniesień o przewinieniach łowieckich. W porównaniu z rokiem 2024, w którym zarejestrowano 675 nowych spraw, nastąpił wzrost o 75 spraw, czyli o ponad 11 procent.

Najczęstszym źródłem zgłoszeń były – podobnie jak w latach ubiegłych – doniesienia organów i członków Polskiego Związku Łowieckiego (666 spraw). Materiały organów ścigania stanowiły źródło 22 spraw, a kolejne 62 doniesienia pochodziły z innych źródeł – w tym od organów administracji państwowej, organizacji pozarządowych oraz od obywateli spoza środowiska łowieckiego.

Wśród najczęściej stosowanych rozstrzygnięć była: odmowa wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego – 198 przypadków, umorzenie dochodzenia – 189, skierowanie wniosku oskarżycielskiego do właściwego sądu łowieckiego – 226, w tym 70 wniosków o ukaranie w trybie porozumienia rzecznika z obwinionym bez konieczności przeprowadzania rozprawy. 32 sprawy przekazano do właściwych miejscowo okręgów natomiast 70 spraw zakończono w inny sposób. 384 sprawy pozostały nieukończone na dzień 31 grudnia 2025 roku i przeszły do rozpoznania w roku następnym.

W analizie czasu trwania postępowań ustalono, że 270 z nich zakończono w terminie do trzech miesięcy od wszczęcia, 233 wymagały okresu od trzech do sześciu miesięcy, a w 212 przypadkach czas postępowania przekroczył sześć miesięcy. Wydłużenie postępowań było w wielu przypadkach uzasadnione koniecznością oczekiwania na rozstrzygnięcia sądów powszechnych, prokuratur i Policji, mających istotny wpływ na podjęcie decyzji merytorycznej w postępowaniu dyscyplinarnym. W sprawach złożonych – dotyczących w szczególności kłusownictwa, wypadków na polowaniach ze skutkiem śmiertelnym oraz procedury fałszowania dokumentacji łowieckiej – czas trwania postępowań jest obiektywnie dłuższy ze względu na konieczność przeprowadzenia rozbudowanego postępowania dowodowego.

Poziom czynności procesowych wykonywanych przez okręgowych rzeczników dyscyplinarnych generalnie nie wzbudzał większych zastrzeżeń. Na bieżąco reagowano na wszelkie nieprawidłowości w postępowaniach prowadzonych na poziomie okręgów, wydając stosowne postanowienia, zarządzenia i decyzje w ramach uprawnień nadzorczych GRD. Zdając sobie sprawę, że skuteczność postępowań dyscyplinarnych zależy w decydującej mierze od dobrej współpracy oraz jednolitych standardów pomiędzy Głównym Rzecznikiem Dyscyplinarnym, a Okręgowymi Rzecznikami Dyscyplinarnymi, zorganizowano 5 kwietnia 2025 roku specjalne, ogólnopolskie spotkanie organizacyjno-szkoleniowe. W spotkaniu wzięli udział Okręgowi Rzecznicy Dyscyplinarni z 48 okręgów łowieckich oraz cały Zespół Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego. Było to pierwsze tak szerokie spotkanie pionu dyscyplinarnego w nowym składzie personalnym, a zarazem niezwykle ważna okazja do bezpośredniej wymiany doświadczeń i poglądów między rzecznikami z różnych części Polski. W szkoleniu wzięli udział liczni goście, m. in. - Prezes Naczelnej Rady Łowieckiej Marcin Możdżonek, Prezes Głównego Sądu Łowieckiego Piotr Nowak, Wiceprezes Naczelnej Rady Łowieckiej Tomasz Krasowski, Wiceprezes Naczelnej Rady Łowieckiej Rafał Ciszewski, Sędzia Głównego Sądu Łowieckiego Jakub Zieliński, Dyrektor w ZG PZŁ Dariusz Młotkiewicz, Z-ca Komendanta Stołecznego Policji ds. Kryminalnych podinsp. dr Krzysztof Ogroński, Proboszcz Katedry Polowej Wojska Polskiego w Warszawie ks. ppłk Karol Skopiński, Kapelan Polskiego

Związku Łowieckiego ks. Sylwester Dziedzic, dr Jarosław Sadowski, Mirosław Markowski, red. Łukasz Warzecha. Zasadnicza część spotkania miała charakter intensywnych, merytorycznych warsztatów. Moduły szkoleniowe obejmowały:

- Moduł sędziowski dotyczący orzecznictwa Głównego Sądu Łowieckiego, poprowadzony przez sędziego GSŁ Kol. Jakuba Zielińskiego, Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu,
- Moduł prokuratorski, skupiający się na aspektach prawno-karnych i dyscyplinarnych postępowań, który poprowadzili Zastępcy GRD Kol. Dariusz Bereza (prokurator w st. sp.) oraz Kol. Janusz Trzęsimiech (inspektor Policji w st. sp.),
- Moduł obrończy, omawiający aspekty praw obwinionych oraz najczęstsze kwestie proceduralne pojawiające się na etapie postępowań dyscyplinarnych, poprowadzony przez Zastępców GRD Kol. Martę Bajorek - Adwokata i Kol. Mikołaja Hewelta - Adwokata,
- Moduł etyczny, poświęcony zagadnieniom aksjologicznym, etyce łowieckiej oraz odpowiedzialności społecznej myśliwych, poprowadzony przez dr. Jarosława Sadowskiego z SGGW oraz Kapelana PZŁ ks. Sylwestra Dziedzica.
- Moduł medialny, dotyczący zasad skutecznej komunikacji w sytuacjach kryzysowych, poprowadzony przez dziennikarza, red. Łukasza Warzechę.

Uwagę poświęcono także planowanej nowelizacji Regulaminu Rzeczników Dyscyplinarnych. Istotnym blokiem tematycznym były nowe narzędzia, które Zespół GRD PZŁ wdraża w obu pionach dyscyplinarnych. Omówiono zasady cyfryzacji akt spraw oraz możliwości praktycznego stosowania elektronicznych baz danych, w których gromadzone są skanowane dokumenty oraz dane o prowadzonych postępowaniach. W trakcie wydarzenia dokonano uroczystego wręczenia legitymacji dla Okręgowych Rzeczników Dyscyplinarnych PZŁ, co dodatkowo podkreśliło prestiż i rangę społecznej służby rzeczników na rzecz Zrzeszenia.

W pracy okręgowych rzeczników dyscyplinarnych wśród stawianych zarzutów, w roku 2025, część postępowań dotyczyła naruszeń dyscypliny organizacyjnej i etyki łowieckiej – nieetycznego zachowania na polowaniach, naruszeń zasad bezpieczeństwa, nieodpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych, publikowania w Internecie zdjęć i informacji godzących w wizerunek łowiectwa oraz posługiwania się językiem niemającym niczego wspólnego z tradycyjnym językiem łowieckim. Zachowania te były oceniane pod kątem naruszenia pkt 4 Zbioru Zasad Etyki Łowieckiej, w którym na myśliwego nałożony został obowiązek dbania o pozytywny wizerunek łowiectwa.

W ramach profilaktyki i zapobiegania przewinieniom łowieckim w 38 przypadkach sporządzono pisemne wystąpienia skierowane do organów i kół łowieckich na podstawie § 15 ust. 3 Regulaminu. Rzecznicy odbyli ponadto 119 spotkań z kołami łowieckimi i innymi środowiskami w celu przeciwdziałania nieprawidłowościom. Na uwagę zasługuje 70 zawiadomień skierowanych do organów ścigania w następstwie prowadzonych postępowań dyscyplinarnych, co potwierdza aktywną współpracę pionu dyscyplinarnego PZŁ z organami wymiaru sprawiedliwości. Rzecznicy odbyli również 278 spotkań z władzami i organami okręgowymi w kontekście zwalczania kłusownictwa i naruszeń prawa łowieckiego.

W roku 2025 okręgowi rzecznicy dyscyplinarni zgłosili do GRD PZŁ łącznie 6 postrzeleń, z których wszystkie miały miejsce na polowaniach indywidualnych. Wśród poszkodowanych znalazło się 5 myśliwych i jedna osoba postronna – 4 doznało ran o różnym stopniu ciężkości, zaś 2 postrzelenia zakończyły się śmiercią poszkodowanego. Odnotowano ponadto 1 inny wypadek łowiecki. Każda ze zgłoszonych spraw wypadkowych była przedmiotem niezwłocznych czynności wyjaśniających właściwego okręgowego rzecznika dyscyplinarnego, przy ścisłym nadzorze ze strony Biura GRD.

Zestawienie danych dotyczących liczby postrzeleń na polowaniach zawiera poniższa tabela.

**Wypadki
zgłoszone do ORD i GRD PZŁ w roku 2025**

Postrzelenia na polowaniach:							Inne wypadki
rodzaj polowania:		kogo postrzelono – liczba osób:			skutek		
Indywidualne	zbiorowe	myśliwego	naganiacza	osobę postronną	rany	śmierć	liczba
6	0	5	0	1	4	2	1

Analiza okoliczności wypadków na polowaniach wskazuje na konieczność dalszego wzmocnienia działań edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa na polowaniach. Każdy przypadek postrzelenia, czy wypadku na polowaniu jest tragedią, która nie powinna mieć miejsca i stanowi cios w wizerunek łowiectwa. Sprawne i niezależne funkcjonowanie organów dyscyplinarnych jest warunkiem wiarygodności Zrzeszenia w oczach opinii publicznej, władz państwowych i samych członków PZŁ. Osłabienie tego systemu

mogłoby prowadzić do nieskutecznego egzekwowania odpowiedzialności za naruszenie prawa łowieckiego, ze szkodą dla zwierzyny, dla tradycji łowieckiej i dla samego Zrzeszenia.

Dokładną liczbę prowadzonych spraw z wyszczególnieniem sposobu ich załatwienia oraz liczbę wypadków zgłoszonych do ORD i GRD w roku 2025 obrazują poniższe tabele.

**Sprawozdanie Okręgowych Rzeczników Dyscyplinarnych PZŁ za 2025 r.
(łącznie 49 okręgów)**

1	Ilość spraw z lat poprzednich do załatwienia w roku sprawozdawczym 2025	349
2	Ilość spraw wpisanych do repertorium rzecznika w roku sprawozdawczym 2025	750
3	Ilość wszystkich załatwionych spraw w roku sprawozdawczym 2025 (bez względu na datę wpisu do repertorium)	715
4	Ilość spraw nieukończonych do 31 grudnia roku sprawozdawczego 2025 i pozostających do załatwienia w roku następnym	384
5	Podstawę wpisu do repertorium stanowiły:	xxxxxxxxxx
a	Doniesienia organów i członków PZŁ	666
b	Materiały organów ścigania (Policji, Prokuratury)	22
c	Inne	62
6	Sposób załatwienia w/w spraw:	xxxxxxxxxx
a	Odmowa wszczęcia dochodzenia	198
b	Umorzenie dochodzenia	189
c	Wniosek oskarżycielski	226
x	- w tym wnioski o ukaranie za porozumieniem rzecznika i obwinionego bez przeprowadzenia rozprawy	70
d	Przekazanie sprawy wg właściwości miejscowej	32
e	Inne	70
7	Czas trwania dochodzenia dyscyplinarnego:	xxxxxxxxxx
a	do 3 miesięcy	270
b	od 3 do 6 miesięcy	233
c	powyżej 6 miesięcy	212
8	Liczba osób objętych wnioskami oskarżycielskimi ogółem:	284
a	z zarzutem kłusownictwa	55
b	Postrzelenia	5
c	naruszenia dyscypliny organizacyjnej i etyki	224

9	Liczba osób osądzonych przez Okręgowy Sąd Łowiecki w roku 2025:	166
a	w tym przy udziale rzeczników	153
10	Liczba odwołań rzecznika od orzeczeń Okręgowego Sądu Łowieckiego	10
11	Ilość spraw, w których rzecznicy podjęli działania profilaktyczne:	157
a	- w tym wystąpień pisemnych	38
b	- w tym spotkań w kołach lub środowiskach	119
12	Ilość zawiadomień skierowanych przez rzeczników do organów ścigania (w następstwie prowadzonych postępowań)	70
13	Ilość spotkań rzeczników z władzami i organami okręgowymi PZŁ (ORŁ, OSŁ, OKR, ZO) dotyczących zwalczania kłusownictwa, ochrony mienia PZŁ, naruszeń prawa łowieckiego itp.	278
14	Liczba rzeczników w okręgach	220

6. Prowadzenie dyscyplinarnego sądownictwa łowieckiego

Główny Sąd Łowiecki

Główny Sąd Łowiecki (GSŁ) to najwyższy organ dyscyplinarny w strukturach Polskiego Związku Łowieckiego. Jego rolą jest orzekanie w sprawach dyscyplinarnych myśliwych, w tym przede wszystkim w pierwszej instancji wobec członków krajowych organów PZŁ, oraz sprawowanie nadzoru nad orzecznictwem okręgowych sądów łowieckich. W skład Głównego Sądu Łowieckiego w poprzednim okresie sprawozdawczym wchodziło 22 sędziów, powołanych Uchwałami Naczelnej Rady Łowieckiej nr 30/24 i 108/24. Wszyscy z nich to zawodowi prawnicy (sędziowie sądów powszechnych, sądów administracyjnych, prokurator, adwokaci, radcy prawni).

W okresie sprawozdawczym na posiedzeniach sądu rozpoznano łącznie 65 spraw, w tym 47 na rozprawach. Odkonano 8 sesji Głównego Sądu Łowieckiego. Konkretną liczbę spraw rozpoznanych na rozprawach i posiedzeniach w roku 2025 obrazuje poniższa tabela.

Liczba spraw Rep. GSŁ - wpływ				Ilość złożonych odwołań (w spr. rozpoz.)przez:			Liczba obwinionych co do których GSŁ orzekł:					
do rozpoznania:		zatwierdzonych w 2025r.	pozostało do zatwierdzenia	obwinionych / obrońców	ORD PZŁ	razem:	uchylono i przekazano do ponownego rozpoznania	utrzymano w mocy	zastrzeszono karę	złagodszono karę / uniewinniono	umorzono postępowanie	razem:
z poprzedniego okresu	z roku 2025											
4	57	47	14	38	9	47	5	23	0	15	11	54

Główny Sąd Łowiecki na przestrzeni 2025 r. rozpoznał odwołania, co do 54 obwinionych. W mocy utrzymano orzeczenia dotyczące 23 osób natomiast w stosunku do 15 karę złagodszono. Wobec 11 obwinionych postępowanie umorzono, zaś co do 5 obwinionych uchylono zaskarżone orzeczenia i sprawy skierowano do ponownego rozpoznania przez OSŁ. Ponadto Główny Sąd Łowiecki rozpoznał na posiedzeniach niejawnych 18 spraw, w wyniku których zostały wydane postanowienia, bądź uchwały zawierające odpowiedzi na zadane pytania prawne. W dzienniku korespondencji zarejestrowano 1156 pozycji. Z zarejestrowanej korespondencji 363 pozycje to zapytania o karalność. Po sprawdzeniu w kartotece, zwrócono je ze stosowną informacją do ORD PZŁ. Pozostałe pozycje dotyczą m.in. pism procesowych i innych wniosków do Prezesa GSŁ korespondencji z GRD PZŁ, sądami łowieckimi, sądami powszechnymi, prokuraturami i policją.

Odwołania od orzeczeń GSŁ do sądów powszechnych

Po zakończonych postępowaniach dyscyplinarnych, od orzeczeń Głównego Sądu Łowieckiego, w roku 2025, w 11 sprawach złożono odwołania do sądów powszechnych, dotyczyły one orzeczeń wydanych przez GSŁ w roku 2024 i 2025. Sądy powszechne zwróciły do GSŁ 11 rozpoznanych przez siebie spraw, których akta wcześniej wysłano wraz z odwołaniami od orzeczeń GSŁ. W 10 przypadkach orzeczenie GSŁ utrzymano w mocy, natomiast jedna sprawa została zwrócona do ponownego rozpoznania przez GSŁ.

Okręgowe Sądy Łowieckie

W kraju funkcjonuje 49 Okręgowych Sądów Łowieckich. Z przesłanych danych wynika, iż orzeka w nich 410 sędziów łowieckich. Poszczególne sądy okręgowe liczą od 6 do 14 sędziów. W sprawozdaniu nie są ujęte dane OSŁ w Tarnowie, gdyż sąd ten nie dopełnił obowiązku przesłania sprawozdania za 2025 rok. W 2025 r. Okręgowe Sądy Łowieckie z poprzedniego i bieżącego okresu sprawozdawczego miały do rozpoznania 382 sprawy. Rozpoznano 225 spraw przeciwko 244 obwinionym. W pierwszej instancji uprawomocniło się 166 orzeczeń. Odwołania do sądu odwoławczego złożyło 33 obwinionych, a wobec 12 osób złożyli je Okręgowi Rzecznicy Dyscyplinarni PZŁ.

Najczęściej przedmiotem zarzutów było naruszenie zasad etyki i przepisów organizacyjnych Zrzeszenia – 147 przypadków, w 44 przypadkach zarzuty dotyczyły dopuszczenia się przewinień o charakterze kłusowniczym. Najczęściej stosowaną karą nakładaną przez sądy łowieckie była kara nagany (109 kar), zawieszenie w prawach członka PZŁ (79 kar). Wykluczeniem z PZŁ ukarano 11 obwinionych. Co do 23 obwinionych postępowanie umorzono, a 22 obwinionych uniewinniono od popełnienia z zarzucanych im czynów.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące działalności Głównego i Okręgowych Sądów Łowieckich zawierają dwie poniższe tabele.

Okręgowy Sąd Łowiecki	Sprawy:			Orzeczenia:				Liczba obwinionych co do których:					Liczba obwinionych, ukaranych za przewinienia:			
	Ilość	osądzone w 2025 r.	liczba obwinionych	wydano orzeczenie czeka na uprawomocnienie w I instancji (ilu obw. dot.)	prawomocne w I instancji	przekazane do GSŁ przez odwołanie:		orzeczono karę:			uniewinniono	umorzono postępowanie	postrzelenie człowieka	postrzelenie ze skutkiem śmiertelnym	kłusownictwo	naruszenie zasad etyki lub organiz.
						Obwinionych (liczba)	ORD (ilu obwinionych dot.)	wykluczenia	zawieszenia	nagany						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
Biała Podlaska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Białystok	15	5	7	2	4	1	0	0	1	2	4	0	0	0	0	3
Bielsko Biała	3	2	2	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
Bydgoszcz	10	6	7	0	7	0	0	0	2	5	0	0	0	3	4	0
Chełm	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ciechanów	8	3	4	2	2	0	0	0	1	1	0	2	0	0	0	2
Częstochowa	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Elbląg	18	2	2	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1
Gdańsk	18	5	5	1	0	4	0	3	2	0	0	0	0	0	1	4
Gorzów Wlkp.	13	9	9	0	7	2	0	2	0	3	0	4	0	0	0	5
Jelenia Góra	11	3	3	0	0	0	3	0	2	0	1	0	0	0	0	2
Kalisz	4	3	3	0	3	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	3

SPRAWOZDANIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO Z WYKONANIA ZADAŃ OKREŚLONYCH W ART.34 USTAWY PRAWO ŁOWIECKIE W ROKU GOSPODARCZYM 2025/2026

Katowice	11	3	3	2	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	3
Kielce	17	13	16	8	8	0	0	1	8	6	1	0	0	1	0	14
Konin	3	3	3	0	3	0	0	0	2	1	0	0	1	0	0	2
Koszalin	13	12	12	0	11	0	1	0	4	8	0	0	0	0	0	12
Kraków	20	13	13	1	12	0	0	0	1	7	4	1	1	0	0	7
Krosno	19	15	15	0	8	6	1	0	1	12	0	2	0	0	0	13
Legnica	3	3	4	2	2	0	0	2	0	1	1	0	0	0	0	3
Leszno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lublin	5	3	3	2	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	2
Łomża	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Łódź	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nowy Sącz	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Olsztyn	7	7	11	0	8	0	3	0	3	2	0	6	0	0	1	4
Opole	4	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Ostrołęka	5	5	6	1	3	0	2	0	0	4	2	0	0	0	0	4
Piła	11	8	8	2	6	0	0	0	4	4	0	0	0	0	0	8
Piotrków Tryb.	5	4	4	1	3	0	0	0	1	1	0	2	0	0	2	0
Płock	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poznań	6	5	5	0	5	0	0	0	1	4	0	0	0	0	1	4
Przemyśl	8	6	6	1	4	0	1	0	4	2	0	0	0	0	3	3
Radom	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rzeszów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Siedlce	14	7	8	0	4	4	0	1	3	2	1	1	0	0	1	5
Sieradz	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Skierniewice	2	2	2	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Słupsk	20	16	16	2	12	2	0	1	7	5	1	2	0	0	0	13
Suwałki	5	1	3	0	3	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1
Szczecin	10	4	4	0	3	0	1	0	2	1	1	0	0	0	1	2
Tarnobrzeg	12	16	17	1	16	0	0	0	10	7	0	0	1	0	16	0
Tarnów	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
Toruń	3	3	4	0	0	4	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4
Wałbrzych	7	5	5	0	4	1	0	1	0	4	0	0	0	0	1	3
Warszawa	2	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Włocławek	14	4	4	0	2	2	0	0	0	3	1	0	0	0	0	3
Wrocław	21	13	14	1	10	3	0	0	7	6	0	1	0	0	3	10
Zamość	11	6	6	0	4	2	0	0	1	5	0	0	0	0	4	2
Zielona Góra	15	7	7	1	6	0	0	0	3	2	2	0	0	0	3	2
SUMA	382	225	244	33	166	33	12	11	79	109	22	23	3	5	44	147

7. Organizowanie szkolenia w zakresie prawidłowego łowiectwa i strzelectwa myśliwskiego

Szkolenia są jedną z wiodących dziedzin działalności Polskiego Związku Łowieckiego. Zdecydowanie najczęściej odbywają się szkolenia umożliwiające nabycie podstawowych uprawnień do polowania oraz uprawnień selekcyjnych, przeprowadzane przez Zarządy Okręgowe. Ponadto prowadzone są inne szkolenia zgodnie z art. 34 pkt. 7 ustawy Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r., których celem jest rozwój strzelectwa myśliwskiego oraz podnoszenie umiejętności i wiedzy z zakresu łowiectwa. Szkolenia te realizowane są w zależności od potrzeb. Z reguły powodem do ich organizacji są zmieniające się uwarunkowania prawne w określonych dziedzinach aktywności łowieckiej lub rzeczywiste potrzeby okręgów wynikające z braku specjalistów z danej dziedziny.

W sezonie 2025/2026 Polski Związek Łowiecki organizował szkolenia najczęściej w oparciu o następujące akty prawne:

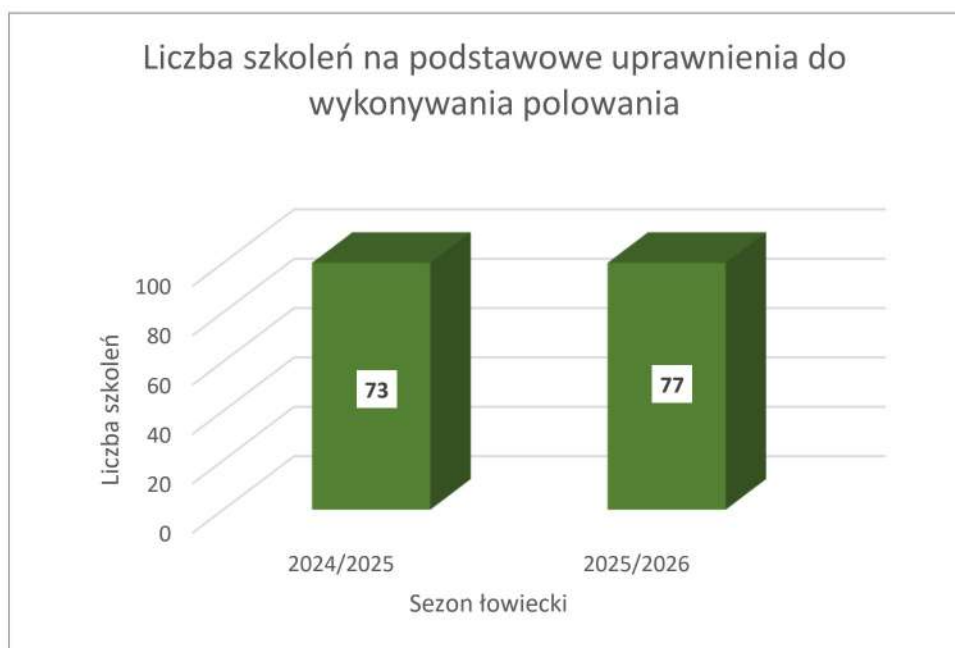
- ustawę z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie;
- rozporządzenie (WE) NR 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego;
- rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie nabywania uprawnień do wykonywania polowania z dnia 28 grudnia 2009 roku;
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 listopada 2010 r. w sprawie przeprowadzania szkolenia myśliwych;
- Statut Polskiego Związku Łowieckiego;
- uchwałę nr 52 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 20 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji szkolenia i egzaminowania w Polskim Związku Łowieckim kandydatów do uzyskania podstawowych, selekcyjnych i sokolniczych uprawnień do wykonywania polowania oraz powoływania i wynagradzania wykładowców”;
- uchwałę nr 358/2021 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu uzyskiwania uprawnień sędziego i instruktora strzelectwa myśliwskiego oraz prowadzącego strzelanie w Polskim Związku Łowieckim”;
- uchwałę nr 581/2023 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie zatwierdzenia programu szkolenia na uprawnienia lektora Polskiego Związku Łowieckiego z zakresu „Kultury, etyki i tradycji łowieckiej”.

- program szkolenia dla strażników Państwowej Straży Łowieckiej oraz strażników łowieckich powoływanych lub zatrudnianych przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich.

Szkolenia na podstawowe uprawnienia do wykonywania polowania w roku gospodarczym 2025/2026:

Liczba szkoleń na podstawowe uprawnienia do wykonywania polowania w roku gospodarczym 2025/2026 wyniosła 77 i jest to wartość nieco wyższa niż ta w poprzednim okresie sprawozdawczym (73).

W okresie sprawozdawczym we wszystkich z 49 zarządów okręgowych odbyły się szkolenia dla kandydatów na myśliwych. W blisko połowie zarządów okręgowych (24) zrealizowano więcej niż jedno szkolenie dla kandydatów.

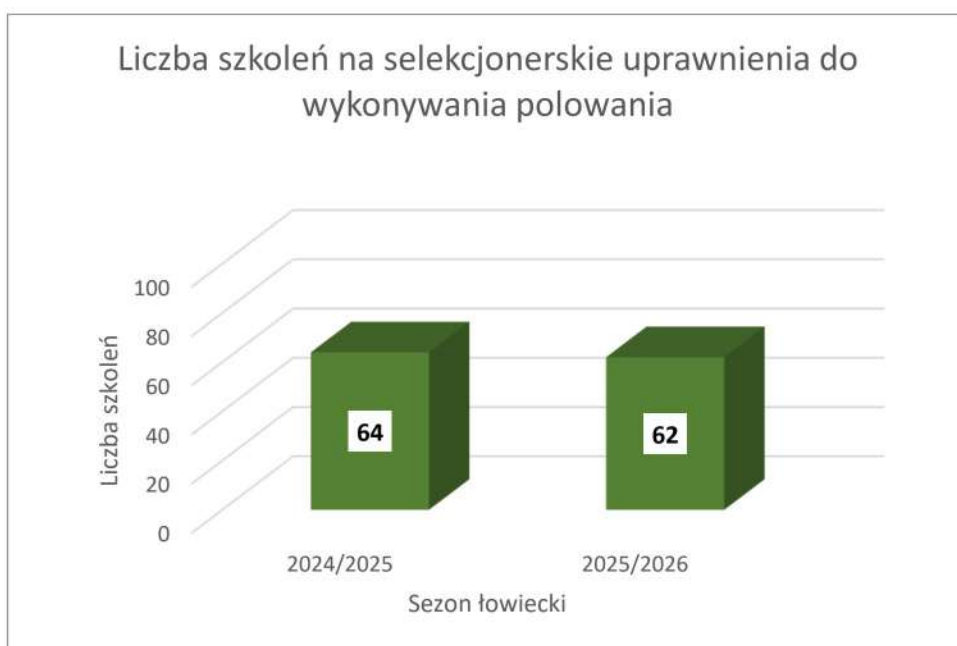

Pomimo nieco większej liczby szkoleń w okresie sprawozdawczym 3613 osób uzyskało podstawowe uprawnienia do wykonywania polowania w sezonie 2025/2026.

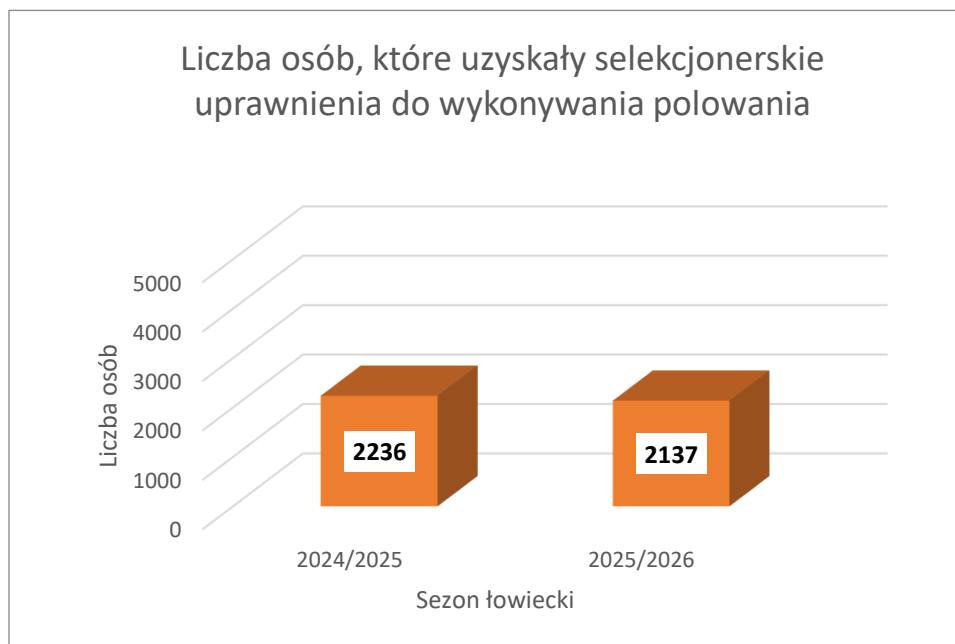

Szkolenia w celu uzyskania uprawnień selekcyjnych w roku gospodarczym 2025/2026:

Liczba szkoleń na selekcyjne uprawnienia do wykonywania polowania w roku gospodarczym 2025/2026 wyniosła 62 i jest to o dwa szkolenia mniej, niż w poprzednim okresie sprawozdawczym (64).

Liczba myśliwych, którzy nabyli uprawnienia selekcyjne w roku sprawozdawczym wyniosła 2137 i jest to wartość niższa niż w ubiegłym roku sprawozdawczym (2236).

Pozostałe szkolenia w roku gospodarczym 2025/2026:

Na uwagę zasługuje szeroki zakres tematyczny pozostałych szkoleń organizowanych przez jednostki terenowe Zrzeszenia.

Zarządy Okręgowe PZŁ, Stacja Badawcza PZŁ w Czempiniu, w uzgodnieniu z Zarządem Głównym PZŁ, zorganizowały w roku sprawozdawczym:

- 32 szkolenia z zakresu przepisów dotyczących higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Rozporządzenie nr 853/2004PE) – 1658 uczestników;
- 23 szkoleń dla sędziów i instruktorów oraz prowadzących strzelanie w Polskim Związku Łowieckim – 641 osób uzyskało uprawnienia;
- 16 szkoleń uzupełniających z zakresu pierwszej pomocy medycznej w celu uzyskania tytułu prowadzącego strzelanie w Polskim Związku Łowieckim – 128 uczestników;
- 12 szkoleń z zakresu zasad postępowania przy ograniczaniu liczebności populacji bobra – 608 uczestników;
- 12 warsztatów z zakresu szacowania szkód łowieckich – 323 uczestników;
- 13 kursów na strażników łowieckich – 475 uczestników;
- 7 kursów oceny wieku zwierzyny płowej, muflonów, wstępna wycena – 180 uczestników;

- 4 kursy wabienia zwierzyny – 58 uczestników;
- 1 kurs sokolniczy – 29 uczestników (24 osoby uzyskały uprawnienia);
- 5 szkoleń dla osób pełniących funkcje w organach koła – 205 uczestników.

Szkolenie na certyfikowanych mierniczych CIC

W dniach 13-14 oraz 15-16 listopada 2025 r., we współpracy z Zarządem Okręgowym PZŁ w Słupsku, przeprowadzono szkolenie na uprawnienia Certyfikowanego Mierniczego CIC, podczas którego 44 członków Polskiego Związku Łowieckiego uzyskało przedmiotowe uprawnienia w zakresie wyceny medalowej trofeów z żubra, muflona, łosia, jelenia szlachetnego, daniela, sarny, dzika, drapieżników oraz bobra. Uczestnicy szkolenia zostali wydelegowani z zarządów okręgowych PZŁ m.in. w Krośnie, Wrocławiu, Siedlecu, Bydgoszczy, Ostrołęce, czy też z Łomży. W skład zespołu szkolącego wchodził przedstawiciel CIC z Polski i Czech.

Kurs na uprawnienia lektora z zakresu kultury, etyki i tradycji łowieckiej

W dniach 6-7 czerwca 2025 r. Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego zorganizował w Stacji Badawczej PZŁ w Czempiniu szkolenie, którego celem było uzyskanie uprawnień lektora z zakresu kultury, etyki i tradycji łowieckiej. Program tegoż szkolenia został wprowadzony uchwałą Naczelnej Rady Łowieckiej nr 581 z dnia 31 stycznia 2023 r.

Wykłady prowadzone były przez najwyższej klasy specjalistów, w osobach m.in. prof. dr hab. Dariusza Gwiazdowicza, prof. dr hab. Aleksandry Matulewskiej czy też prof. dr hab. Tadeusza Żuchowskiego; i dotyczyły takiej tematyki jak np.:

- Zarys historii łowiectwa,
- Tradycje łowieckie;
- Muzyka myśliwska
- Etyka łowiecka

W szkoleniu udział wzięło 30 uczestników z całej Polski, z których to – po egzaminie w dniu 25 czerwca 2025 r. – uprawnienia lektora uzyskały 23 osoby.

Legitymacja „Junior PZŁ”

Młodzież od 13 roku życia uczestniczyła czynnie w treningach strzeleckich na strzelnicach myśliwskich oraz współzawodniczyła w strzelaniach myśliwskich i sportowych

dzięki uzyskaniu tytułu Juniora PZŁ. W sezonie 2025/2026 - 27 osób uzyskało tytuł Juniora PZŁ.

Czwarte Mistrzostwa „Junior PZŁ”

Dnia 24 sierpnia 2025 roku na Strzelnicy Myśliwskiej im. Andrzeja Przewoskiego w Toruniu odbył się IV Puchar JUNIOR PZŁ. W zawodach strzeleckich udział wzięło 20 Juniorów PZŁ oraz strzelców Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego, który był współorganizatorem wydarzenia. To czwarte takie zawody zorganizowane z myślą o najmłodszych. Dominik Nowicki został najlepszym strzelcem. Wynikiem 466/500 punktów udowodnił, że pomimo młodego wieku może rywalizować nawet z najbardziej doświadczonymi myśliwymi i strzelcami.

Sprawozdanie za sezon 2025 z zakresu strzelectwa myśliwskiego

W roku 2025 sezon strzelecki rozpoczął się od 29.03.2025 roku i trwał do 04.10.2025 roku, w którym to przeprowadzono 61 zawodów centralnych (ogólnopolskich) w strzelaniach myśliwskich w tym o mistrzostwo PZŁ. Odbyło się sześć zawodów: – Krajowy Konkurs Kół Łowieckich, Mistrzostwa PZŁ w klasie mistrzowskiej, Mistrzostwa PZŁ w klasie powszechnej, Mistrzostwa PZŁ Dian w strzelaniach myśliwskich, Mistrzostwa PZŁ Seniora oraz Finał Ligi Strzeleckiej. Zawody te rozgrywane były na podstawie uchwały 307/2025 Naczelnej Rady Łowieckiej z dnia 21 lutego 2025 roku, „Prawidła strzelań myśliwskich na zawodach organizowanych przez PZŁ – pięciobój i sześciobój”.

Zorganizowano następujące zawody w wieloboju myśliwskim o Mistrzostwo PZŁ:

- w Katowicach – V Mistrzostwa PZŁ Seniorów, w którym brało udział 84 zawodników;
- w Tarnowie – LX Krajowy Konkurs Kół Łowieckich im. pułkownika Ignacego Stachowiaka, w którym brało udział 144 zawodników;
- w Olsztynie – XII Mistrzostwa PZŁ Dian, w których brało udział 87 zawodniczek;
- w Radomiu – LVII Mistrzostwa PZŁ w klasie Powszechnej, w których startowało 142 zawodników.
- w Lublinie – XXIV Mistrzostwa PZŁ w klasie mistrzowskiej, w którym brało udział 169 zawodników;

- w Białymstoku – V Finał Ligii Strzeleckiej, w którym brało udział 87 zawodników.

Podczas zawodów „V Puchar firmy TWOJA BRON” na strzelnicy ZO Warszawa – Suchodół kol. Sasorski Janusz Maria – Warszawa, ustanowił rekord Polski w konkurencji dzik w przebiegu z wynikiem 100/100 pkt. oraz ustanowił nowy rekord Polski w strzelaniu kulą wynikiem 200/200 pkt. Ogólny końcowy wynik 495/500 pkt. jest wynikiem na poziomie obecnego rekordu Polski.

Przeprowadzono również 134 regionalne zawody w strzelaniach myśliwskich. Ponadto niektóre ZO organizują na swoich strzelnicach dni poświęcone na naukę strzelectwa myśliwskiego dla członków PZŁ i prowadzone są pod kontrolą wykwalifikowanych instruktorów strzelectwa myśliwskiego i prowadzących strzelanie.

Wawrzyn Strzelecki

"Wawrzyn Strzelecki" jest najwyższym wyróżnieniem zawodnika posiadającego, klasę mistrzowską, biorącego udział w cyklu zawodów strzeleckich, rozgrywanych corocznie w pięcioboju lub sześcioboju według "Prawideł strzelań myśliwskich w PZŁ". "Wawrzyn Strzelecki" można zdobywać wielokrotnie. O uzyskaniu jednego ze stopni (brązowy, srebrny, złoty, złoty z diamentem) decyduje suma trzech najlepszych wyników uzyskanych w zawodach centralnych w danym sezonie strzeleckim. Wawrzyn strzelecki złoty i złoty z diamentem oraz dyplom jest wręczany na uroczystościach otwarcia Mistrzostw Polski PZŁ w klasie mistrzowskiej, w roku następnym po zdobyciu. Wawrzyn brązowy i srebrny wraz z dyplomem

wręczany jest na Mistrzostwach Okręgowych w roku następnym po zdobyciu. Zdobywca Wawrzynu strzeleckiego uprawniony jest do noszenia odpowiedniej odznaki.

- **Wawrzyn Strzelecki w sezonie 2025 zdobyło 199 strzelców.**
- **Klasyfikacja Dian:**
 - Srebrny Wawrzyn Strzelecki – 5 szt.
 - Brązowy Wawrzyn Strzelecki – 2 szt.
- **Klasyfikacja Mężczyzn:**
 - Złoty Wawrzyn Strzelecki z Diamentem – 1 szt.
 - Złoty Wawrzyn Strzelecki – 22 szt.
 - Srebrny Wawrzyn Strzelecki – 73 szt.
 - Brązowy Wawrzyn Strzelecki – 96 szt.

Złoty z diamentem

Złoty Wawrzyn

Srebrny Wawrzyn

Brązowy Wawrzyn

Puchar PZŁ w klasie powszechnej

Rokrocznie Zarząd Główny PZŁ prowadzi ranking pod nazwą "Puchar PZŁ" - jest to ranking dla najlepszego strzelca w klasie powszechnej. Do rankingu brane są trzy najlepsze wyniki jakie zawodnik uzyskał w danym sezonie. "Puchar PZŁ" za sezon 2025 wygrał Pawlak Szymon Wojciech ZO Warszawa z wynikiem 1414/1500 pkt.

W całym sezonie strzeleckim 2025 klasę mistrzowską uzyskało 73 zawodników. Stanowi to tendencję wzrostową w stosunku do ubiegłych lat w zdobywaniu klasy przez zawodników z klasą powszechną. Liczba osób biorących udział w zawodach centralnych wzrasta w stosunku do lat poprzednich. W zawodach centralnych starowało 5 904 zawodników.

8. Prowadzenie i popieranie działalności wydawniczej i wystawienniczej o tematyce łowieckiej

Polski Związek Łowiecki wydaje czasopismo „Łowiec Polski”, dla którego rok 2025 był czasem intensywnych działań, nowych inicjatyw oraz wydarzeń podkreślających znaczenie tradycji łowieckiej, ochrony przyrody i kultury związanej z aktywną ochroną przyrody.

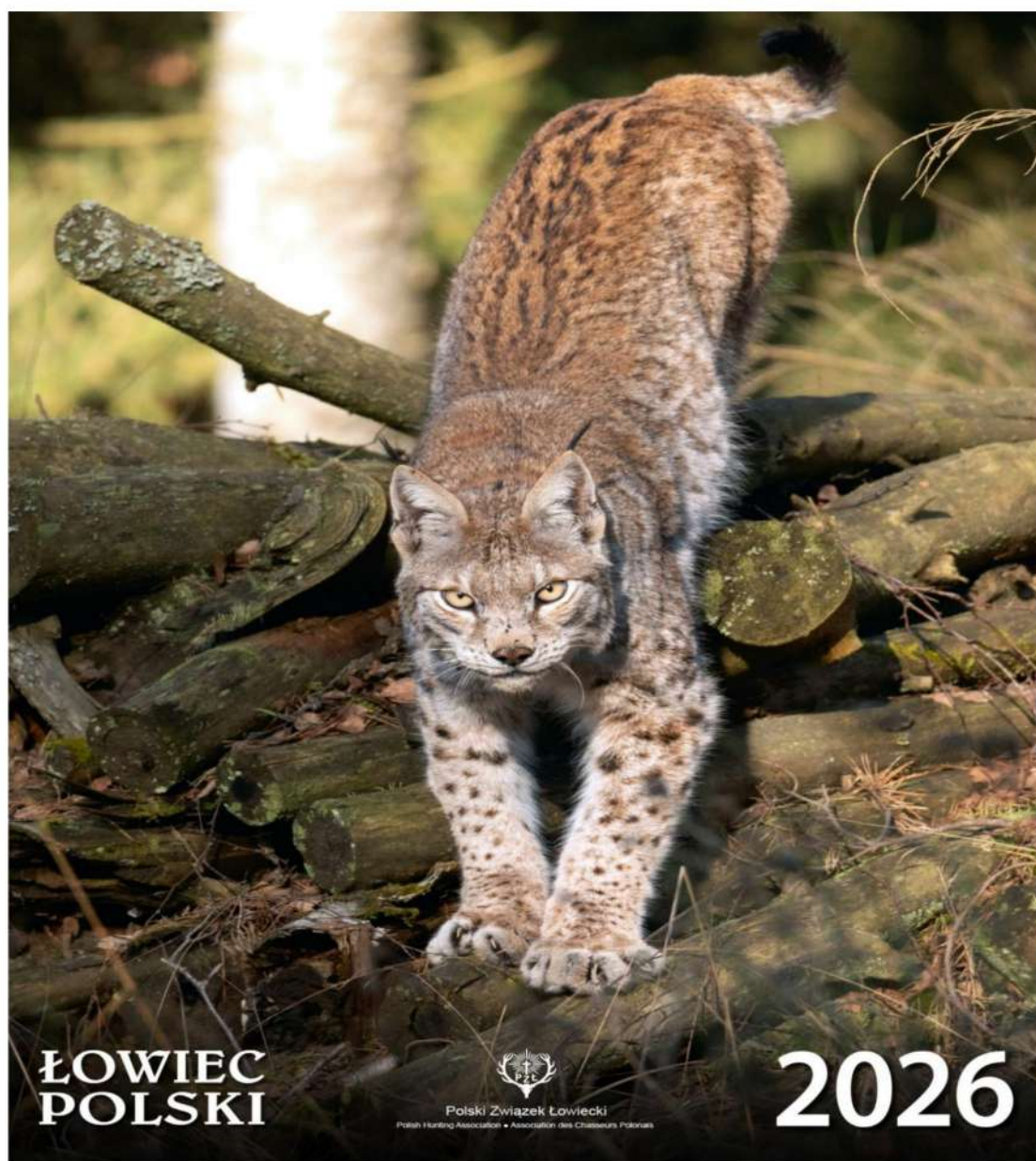
W dniu 10 czerwca czytelnicy otrzymali możliwość poszerzenia swoich zbiorów o wyjątkowe publikacje Wydawnictwa „Łowiec Polski”. Bestsellerowe książki trafiły do sklepu internetowego, wzbogacając domowe biblioteczki miłośników łowiectwa, przyrody i tradycji.

Dzięki zaangażowaniu redakcji 30 lipca 2025 r. uruchomiono nowy kanał YouTube „Gotuj z Russakiem”, przypominający dorobek Grzegorza Russaka – wybitnego znawcy kuchni myśliwskiej i tradycji polskiego stołu. Dzięki inicjatywie Łowczego Krajowego Eugeniusza Grzeszczaka archiwalne nagrania programu „Ostoja” zyskały nowe życie, a widzowie ponownie mogą odkrywać smak klasycznych potraw z dziczyzny i darów lasu. Pierwszy odcinek poświęcono polędwicy z dzika z rusztu.

Logo programu poświęconego kuchni myśliwskiej i przepisom Grzegorza Russaka

Jak co roku istotnym wydarzeniem była prezentacja kalendarza przygotowanego na podstawie wyjątkowych fotografii polskich autorów nadesłanych na konkurs fotograficzny im. Włodzimierza Puchalskiego (zeszłoroczna edycja była szczególna, bo jubileuszowa – XXX). Publikacja stała się nie tylko artystycznym podsumowaniem roku i dowodem niezwykłej wrażliwości fotografów przyrody, ale także świadectwem, że kultura łowiecka pozostaje żywa i stanowi element narodowego dziedzictwa.

Gala finałowa konkursu miała miejsce 12 grudnia w Starej Oranżerii w Łazienkach Królewskich. Podczas uroczystości podkreślono, że rywalizowało ponad stu autorów, którzy nadesłali z górą pół tysiąca zdjęć. A zatem konkurs, jeden z najstarszych tego typu na świecie, dowodzi, że przyroda i łowiectwo, będące dziś formą jej aktywnej ochrony, stanowią niewyczerpane źródło inspiracji, odkrywane przez kolejne pokolenia artystów.

Laureaci XXX edycji konkursu fotograficznego im. Włodzimierza Puchalskiego

Grand Prix zdobył Radosław Dominowski za zdjęcie „Łowca pod tańczącym niebem”, otrzymując również pierwsze miejsce w kategorii „Sceny myśliwskie” oraz nagrodę internautów. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele środowiska łowieckiego, kultury i mediów, a oprawę muzyczną zapewnił Reprezentacyjny Zespół Muzyki Myśliwskiej PZŁ pod kierownictwem Mieczysława Leśniczaka.

Radosław Dominowski „Łowca pod tańczącym niebem”

Poprzez udostępnienie eksponatów włączyliśmy się w przygotowanie wystawy „Święty Hubert. Patron myśliwych”, przygotowanej przez Polski Związek Łowiecki oraz Klub Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej z inicjatywy posłanki Urszuli Pasławskiej, Przewodniczącej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Ekspozycja, którą promowaliśmy medialnie, opowiadała o św. Hubercie z różnych perspektyw – jako patronie myśliwych, ważnym symbolu zakorzenionym w polskiej tradycji, oraz postaci, która do dziś inspirowała ludzi związanych z naturą i odpowiedzialnością za przyrodę.

Wystawę otworzył Łowczy Krajowy Eugeniusz Grzeszczak, natomiast o idei i zawartości ekspozycji opowiadał Henryk Leśniak, prezes Klubu Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej.

Wystawa „Św. Hubert. Patron myśliwych” w Sejmie RP

Źródłem szczególnej satysfakcji był dla nas fakt, że ekspozycja została zaprezentowana właśnie w Sejmie RP – miejscu, gdzie podejmowane są kluczowe decyzje dotyczące przyszłości kraju i ochrony środowiska. To ważna okazja, aby mówić o wartościach, które łączą ludzi wokół troski o naturę, dziedzictwo kulturowe oraz odpowiedzialne podejście do przyrody.

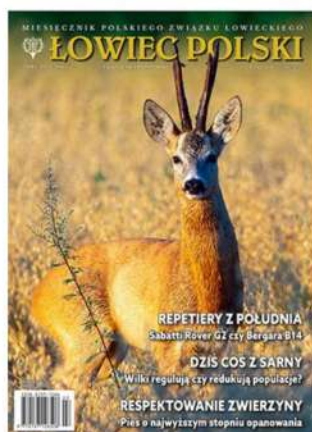
Redakcja kontynuowała współpracę z telewizją Polsat, która w czerwcu dokumentowała szóstą edycję akcji „Myśliwskie sianokosy”. Akcja ta po raz kolejny połączyła działalność myśliwych i młodzieży szkolnej w służbie ochrony przyrody. W działaniach

uczestniczyły psy myśliwskie, a także dron wyposażony w sprzęt termowizyjny – wszystko po to, by skutecznie zlokalizować i wypłoszyć zwierzynę z łąk przed ich koszeniem. Materiał o tym wydarzeniu ukazał się w programie „Czysta Polska” oraz na portalu Interia Zielona.

Akcja „Myśliwskie sianokosy”

Wszystkie te wydarzenia pokazują, że „Łowiec Polski” pozostaje nie tylko ważnym czasopismem branżowym, ale także aktywnym promotorem tradycji, edukacji, kultury i nowoczesnych działań na rzecz ochrony przyrody. Miniony rok potwierdził, że pismo skutecznie łączy wieloletnie dziedzictwo z nowoczesnymi formami komunikacji i aktywności społecznej.

9. Współpraca z pokrewnymi organizacjami zagranicznymi

W okresie sprawozdawczym Polski Związek Łowiecki kontynuował udział w pracach dwóch organizacji międzynarodowych zrzeszających myśliwych. Delegacje PZŁ reprezentowały Związek w FACE (Europejska Federacja Stowarzyszeń na rzecz Łowiectwa i Zachowania Przyrody) oraz CIC (Rada ds. Łowiectwa i Ochrony Zwierzyny).

Międzynarodowa Rada Łowiectwa i Ochrony Przyrody – CIC

Pierwszym wydarzeniem w ramach współpracy z CIC w roku sprawozdawczym był udział polskiej delegacji w 71 Zebraniu Walnym CIC, które odbyło się w dniach 25–27 kwietnia 2025 roku w Dosze. Umożliwiło ono reprezentację naszego Związku na arenie międzynarodowej, jak i budowanie prestiżu polskiego łowiectwa na światowym forum. Wydarzenie to nie tylko potwierdziło rosnącą rolę Polski w międzynarodowym dialogu łowieckim, lecz także stało się okazją do zaznaczenia aktywnej obecności PZŁ w strukturach działających na rzecz ochrony przyrody, kultury łowieckiej i współpracy między narodami. Ceremonię otwarcia poprowadzili przedstawiciele państwa gospodarzy – przewodniczący delegacji CIC – członek rodu panującego (emira) Al-Thani, wicepremier oraz minister stanu ds. obrony Kataru H.E. Sheikh Abdulrahman bin Saud Al-Thani, nadając wydarzeniu uroczysty i państwowy charakter. Tematem przewodnim Zebrania była mediacja – rozumiana jako sposób dojścia do konsensusu, w spornych zagadnieniach łączących potrzebę ochrony

przyrody z potrzebami ludzi ją eksploatującymi i korzystającymi z jej zasobów. W wydarzeniu tym uczestniczyła delegacja Polskiego Związku Łowieckiego w składzie:

- kol. Paweł Mamoń – członek Prezydium Naczelnej Rady Łowieckiej, członek CIC,
- kol. Krzysztof Kowalewski – członek Zarządu Głównego PZŁ, Przewodniczący Sekcji Młodych – Young Opinion CIC (od 2023 r.),
- kol. Jacek Pszczółka – członek Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej Naczelnej Rady Łowieckiej, prezes Klubu Wabiarzy PZŁ,
- kol. Tomasz Mądry – członek Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej Naczelnej Rady Łowieckiej, wraz z żoną Anną Mądrą,
- kol. Bogumił Tycz – członek Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej Naczelnej Rady Łowieckiej,
- kol. Jan Lasecki, członek CIC,
- kol. Bartosz Kłótko, członek CIC.

Polska delegacja jako jedyna spośród przedstawicieli ponad 80 krajów wystąpiła w oficjalnych strojach organizacyjnych, co spotkało się z uznaniem zarówno ze strony organizatorów, jak i pozostałych uczestników. Elegancki, spójny wizerunek reprezentantów Polskiego Związku Łowieckiego został odebrany jako świadectwo szacunku wobec międzynarodowego forum oraz przywiązania do narodowej i łowieckiej tradycji. Prezes Sekcji Młodych CIC Krzysztof Kowalewski z Zarządu Głównego PZŁ w swoim wystąpieniu zaprezentował zdjęcia dokumentujące zaangażowanie polskich myśliwych w pomoc ofiarom niedawnej powodzi – w tym działania ratownicze i wsparcie logistyczne. Pokaz ten wywołał duże poruszenie i spotkał się z wyjątkowo ciepłym przyjęciem. Podczas swojego wystąpienia na forum plenarnym Matt Besko (Hunting and Fishing Branch, Alberta Forestry and Parks, Kanada) wyraził uznanie dla polskiej delegacji za doskonałe przygotowanie merytoryczne na Zebranie Walne CIC i dla polskiej gościnności wśród jej członków. Jednym z kluczowych punktów Zebrania był szeroko zakrojony blok poświęcony sokołnictwu – zarówno jako praktyce łowieckiej, jak i ważnemu elementowi dziedzictwa kulturowego. Sesję rozpoczęło wystąpienie dr Antje Katrin Bednarek i prezesa IAF Marka Uptona, po którym nastąpiły prezentacje nt. sokołnictwa w krajach arabskich, roli tej dziedziny w ochronie przyrody oraz działalności katarskiego stowarzyszenia Al-Gannas. Szczególnie żywa dyskusja miała miejsce podczas panelu Q&A pt. „Sokołnictwo i łowiectwo: ścieżki do ochrony naszego wspólnego dziedzictwa”, który podkreślił rolę międzynarodowej współpracy w zachowaniu tej tradycji. Delegacja PZŁ aktywnie uczestniczyła w tych dyskusjach, dzieląc się polskimi doświadczeniami i podkreślając bogatą tradycję sokołniczą w naszym kraju, wpisaną na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego UNESCO. Nasi przedstawiciele nawiązali również cenne kontakty

międzynarodowe. Wyjątkowym akcentem było zaproszenie rodziny królewskiej Al-Thani do złożenia wizyty w Polsce – zaproszenie to zostało przyjęte z entuzjazmem, a członkowie rodziny monarszej wyrazili szczerą chęć odwiedzenia naszego kraju. Przedstawiciele Kanady zaprosili polskich delegatów do Alberta w celu wymiany doświadczeń i wiedzy w zakresie zarządzania łowiectwem. Polska delegacja odbyła także spotkania z przedstawicielami Związku Polaków w Argentynie, z którymi omówiono możliwości przyszłej współpracy. Podczas wydarzenia wielokrotnie podkreślano, że łowiectwo to dziś coś więcej niż tylko tradycja – to również odpowiedzialność, wiedza i zdolność prowadzenia dialogu z różnymi środowiskami: od leśników i rolników, po decydentów politycznych, dziennikarzy i opinię publiczną. W obliczu rosnących napięć wokół użytkowania przyrody, myśliwi coraz częściej stają się mediatorami – zarówno w terenie, jak i w debacie publicznej – tłumacząc, czym jest zrównoważone gospodarowanie zasobami i dlaczego warto je wspierać. Udział delegacji PZŁ w 71. Zgromadzeniu Ogólnym CIC w Dosze pokazał, że polska społeczność łowiecka nie tylko aktywnie uczestniczy w międzynarodowej wymianie doświadczeń, ale coraz wyraźniej zaznacza swoją obecność jako ważny, kompetentny i szanowany głos w światowej wspólnotce łowieckiej.

W czerwcu 2025 r. zorganizowano w Polsce wizytę Skarbnika Generalnego CIC ze Szwajcarii. Było ono świetną okazją do wymiany poglądów oraz doświadczeń w prowadzeniu gospodarki łowieckiej. W sierpniu natomiast przedstawiciel Polski w CIC odwiedził Namibię. Wyjazd miał na celu nawiązanie współpracy międzynarodowej. W ramach wizyty odbyło się wiele spotkań w stolicy kraju, Windhuk. Przedstawiciel PZŁ spotkał się m. in. z Ministrem Środowiska i Turystyki Namibii, Ministrem Informacji i Komunikacji, Przewodniczącym NAPHA (Namibijskiego Związku Profesjonalnych Myśliwych) oraz Przewodniczącym delegacji CIC Namibii.

Kolejną okazją do międzynarodowej współpracy w dziedzinie łowiectwa było zaproszenie zagranicznych delegacji na Mistrzostwa Europy Sygnałistów Myśliwskich w Pszczynie w dniach 3-5 października 2025 roku. Przedstawiciel CIC opiekował się zagranicznymi gośćmi przedstawiając im bogatą tradycję gry na rogach myśliwskich. Mistrzostwa Europy Trębaczy Myśliwskich to wyjątkowe wydarzenie z zakresu kultury łowieckiej, które po raz pierwszy odbyło się w Polsce. Na miejsce mistrzostw wybrano Pszczynę – europejską kolebkę małego rogu myśliwskiego i sygnałów myśliwskich, miasto o szczególnych walorach kulturowych i licznych związkach z tradycją łowiecką. Europejskie mistrzostwa to prestiżowy konkurs muzyczny organizowany w celu porównania umiejętności sztuki grania na rogach myśliwskich zespołów reprezentujących różne kraje. Dotychczas mistrzostwa Europy trębaczy myśliwskich zorganizowano w Czechach (2016), na Słowacji

(2018) i w Niemczech (2023). W IV Mistrzostwach Europy Trębaczy Myśliwskich wzięły udział 32 zespoły trębaczy myśliwskich z 10 państw – z Austrii, Czech, Estonii, Litwy, Niemiec, Słowacji, Słowenii, Szwajcarii i Węgier oraz z Polski. Wspomniane zespoły rywalizowały o tytuł zespołowego mistrza Europy trębaczy myśliwskich. W mistrzostwach w charakterze gości wzięli udział przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, europejskich organizacji łowieckich oraz przedstawiciele władz krajowych Polskiego Związku Łowieckiego. Wykonawcami koncertów muzyki myśliwskiej, poza zespołami trębaczy myśliwskich uczestniczącymi w mistrzostwach był m. in. „Trompes de Pologne”, który jako jedyny w Polsce wykonuje francuską muzykę myśliwską na rogach parforce.

W listopadzie 2025 r. przedstawiciele PZŁ wzięli udział w posiedzeniu Komitetu Wykonawczego CIC w Genewie, w Szwajcarii. W ramach wydarzenia odbyły się spotkania z Sekretarzem Generalną Konwencji Ramsarskiej oraz Sekretarzem Generalną Konwencji CITES. Udział w posiedzeniu Komitetu Wykonawczego Międzynarodowej Rady Łowiectwa i Ochrony Zwierzyny (CIC - International Council for Game and Wildlife Conservation) w Genewie dotyczył kluczowych kwestii z zakresu ochrony przyrody, zarządzania populacjami dzikich zwierząt oraz zrównoważonego łowiectwa na szczeblu międzynarodowym. Główne obszary i tematy poruszane podczas obrad obejmowały:

- **Planowanie strategiczne:** bieżące wyznaczanie celów dla organizacji przez jej organ wykonawczy oraz przygotowywanie projektów rezolucji poddawanych pod głosowanie Zgromadzenia Ogólnego.
- **Polityka i prawo:** dyskusje nad integracją zrównoważonego użytkowania zasobów przyrody z globalnymi inicjatywami na rzecz ochrony bioróżnorodności, wspierane przez działy *Applied Science* oraz *Policy & Law*.
- **Współpracę międzynarodową:** wkład w prace Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES) oraz działania na rzecz ochrony gatunków górskich.

W tym samym miesiącu zorganizowano również przyjazd delegacji z Namibii na wystawę łowiecką w Sejmie RP. pt.: „Święty Hubert. Patron myśliwych”, przygotowaną przez Polski Związek Łowiecki oraz Klub Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej.

W listopadzie 2025 r. odbyło się również spotkanie robocze sekcji młodych CIC w Rumunii. Podczas spotkania poruszano tematy zrównoważonego łowiectwa i ochrony przyrody. Rumunia dysponuje jednymi z największych populacji zwierzyny łownej w Europie

(w tym niedźwiedzie, wilki i jelenie). W ramach spotkania planowane były wydarzenia edukacyjne często realizowane np. w ramach programów europejskich. W grudniu natomiast zorganizowano przyjazd przedstawiciela Namibii przy CITES do Polski. Pod koniec stycznia 2026 r. odbyły się w Dortmundzie targi łowieckie JAGD & HUND 2026. Była to kolejna, wielka edycja największych targów myśliwskich w Europie, gromadząca setki wystawców z całego świata prezentujących broń, optykę, akcesoria oraz odzież łowiecką. Podczas targów Niemiecki CIC zorganizował Konferencję, w której uczestniczył przedstawiciel Polski w CIC Kol. Krzysztof Kowalewski. Targi były również okazją do spotkania i wymiany doświadczeń z Ministrem Środowiska i Turystyki Botswany Wynterem Mmolotsi oraz przedstawicielami ministerstw środowiska Namibii i Zimbabwe.

W lutym 2026 r. odbyły się natomiast Targi Knieje Hunting - Euro Target Show – ETS w Poznaniu. Zorganizowano na nich spotkanie Polskich myśliwych oraz mediów łowieckich z Ambasador Zimbabwe w Niemczech, Panią Alice Mashing. Wszystkie te spotkania były świetną okazją do wymiany doświadczeń i zapoznania się z prowadzeniem gospodarki łowieckiej w innych krajach.

Europejska Federacja Łowiectwa i Zachowania Przyrody - FACE

Polski Związek Łowiecki na poziomie europejskim wspólnie z 36 krajowymi organizacjami łowieckimi z Europy współtworzy Europejską Federację Organizacji Łowieckich (z ang. *European Federation for Hunting and Conservation – FACE*). Federacja FACE, zgodnie ze swoją działalnością statutową jest ambasadorem krajowych organizacji łowieckich z siedzibą ulokowaną nieopodal głównych budynków Parlamentu Europejskiego oraz Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Komisji Europejskiej w Brukseli i m.in. poprzez tą bliskość uczestniczy w każdym etapie wielu unijnych projektów regulacji prawa.

Aktywne uczestnictwo przedstawiciela Polskiego Związku Łowieckiego Kol. Jarosława Kuczaja w unijnych gremiach parlamentarnych i komisyjnych w Brukseli, ma fundamentalne znaczenie dla ukierunkowania sprawności decyzyjnych, w przyszłym implementowaniu oraz egzekwowaniu przepisów prawa unijnego na poziomie krajowym. Znacząca ilość procedowanych aktualnie projektów dokumentów oraz modyfikacji obecnych regulacji prawnych na poziomie Komisji Europejskiej dotyczących zachowania i ochrony zasobów przyrody dla przyszłych pokoleń, w szczególności zapobiegania utracie bioróżnorodności, wymaga skutecznej orientacji w specyfice, niejednokrotnie konfliktogennej problematyki społecznej.

W tym kontekście, rutynowym działaniem Komisji Europejskiej jest wykorzystywanie opinii przedstawicieli państw członkowskich w procedowaniu przyszłych unijnych aktów

prawnych. Uczestnictwo krajowych organizacji łowieckich, czyli prawnych interesariuszy zarządzania zasobami dzikich zwierząt i ich siedliskami, musi być widoczne w sferze skutecznej kooperacji na wielu płaszczyznach. Stąd też PZŁ poprzez obecność swojego stałego przedstawiciela w FACE ma możliwość nie tylko bieżącego uczestnictwa w procesie kształtowania się prawa i polityki środowiskowej Unii Europejskiej. Dzięki tej aktywnej obecności wzmacnia swoje zaufanie w niezbędnym kierunku promocji wizerunku PZŁ na szczeblu europejskim.

Dzięki aktywności przedstawicieli Polskiego Związku Łowieckiego w ramach współpracy międzynarodowej¹ wraz z potencjałem swoich ponad 131 tysięcy członków, jest uznawanym partnerem wielu przedsięwzięć międzynarodowych na rzecz zachowania zasobów dzikich zwierząt oraz zrównoważonego rozwoju. Powyższa aktywność stawia jednocześnie przed reprezentantami Polskiego Związku Łowieckiego konieczność opanowania profesjonalnego poziomu wiedzy oraz doświadczenia w niezbędnym obecnie międzynarodowym współdziałaniu.

Prezydencja Polski w Radzie Unii Europejskiej (01.01-30.06.2025)

Dzięki dotychczasowej aktywności przedstawiciela PZŁ w FACE oraz jego obecności w dyplomatycznych gremiach wysokiego szczebla Unii Europejskiej, możliwe było podjęcie decyzji przez Europejską Federację FACE, aby to Polak reprezentował FACE podczas nieformalnego spotkania dyrektorów generalnych ds. przyrody krajów Unii Europejskiej, które odbyło się w dniach 13-15 maja 2025 roku w Warszawie. Po raz pierwszy w historii przedstawiciel Polskiego Związku Łowieckiego reprezentował 37 krajowych organizacji łowieckich (wszystkie z UE) – 7 milionów europejskich myśliwych podczas tego wydarzenia.

Podczas pierwszego dnia warsztatów w Kampinoskim Parku Narodowym uczestnicy mieli okazję wymienić się doświadczeniami i dobrymi praktykami związanymi z trwającymi pracami nad krajowymi planami odbudowy zasobów przyrodniczych (z ang. *Nature Restoration Law*), których projekty państwa członkowskie zobowiązane są przygotować i przedłożyć do dnia 1 września 2026 roku Komisji Europejskiej. Wielokrotnie podkreślano, że przygotowanie tych dokumentów powinno odbywać się we współpracy ze wszystkimi interesariuszami na szczeblu krajowym/regionalnym, dlatego też uczestnictwo Polskiego

¹ Na poziomie światowym – Kol. Krzysztof Kowalewski, członek Komitetu Wykonawczego CIC, przewodniczący młodzieżowej grupy roboczej CIC, członek ZG PZŁ.

Na poziomie europejskim – Kol. Jarosław Kuczaj, w-ce przewodniczący FACE i członek ZG PZŁ (2019-2021), społeczny doradca i stały przedstawiciel PZŁ w FACE.

Związku Łowieckiego uznać należy za kluczowe. Wydarzenie było doskonałą okazją do wymiany wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy przedstawicielami Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska KE, delegatami krajowymi, reprezentantami Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN), Europejskiej Organizacji Właścicieli Ziemi (ELO), Europejskiego Stowarzyszenia Lasów Państwowych (EUSTAFOR), Konfederacji Europejskich Właścicieli Lasów (CEPF), przedstawicielami Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ), Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB) i kluczowymi interesariuszami².

Zarządzanie dużymi drapieżnikami w Europie.

Od początku 2025 roku wspólnie z sekretariatem FACE kontynuowano długoletnie działania związane z rozpoczętym na poziomie międzynarodowym procesem zmiany statusu ochrony wilka z gatunku ściśle chronionego na gatunek chroniony na poziomie UE. Przedstawiciel PZŁ w FACE przeprowadził w tym zakresie rozmowy z decydentami, europosłami, krajowymi przedstawicielami agend rządowych, aby przedyskutować właściwe scenariusze dla zrównoważonego zarządzania tym gatunkiem w Europie. Przedstawiciel PZŁ

² Unijne prawo o odbudowie zasobów przyrodniczych wysoko na liście priorytetów spotkania Dyrektorów Generalnych ds. Przyrody Unii Europejskiej <https://www.pzlow.pl/unijne-prawo-o-odbudowie-zasobow-przyrodniczych-wysoko-na-liscie-priorytetow-spotkania-dyrektorow-generalnych-ds-przyrody-unii-europejskiej/> Polski Związek Łowiecki 27.05.2025 r.

wziął udział w evencie zorganizowanym przez intergrupę PE „Bioróżnorodność, łowiectwo, wieś” na temat zmiany statusu ochrony wilka. W procesie zmiany poziomu ochrony wilka Polski Związek Łowiecki, za pośrednictwem stałego przedstawiciela w FACE brał aktywny udział już na etapie proponowania schematu działania Komisji Europejskiej, a więc już w 2020 roku. Wypracowane wspólnie przez wszystkie krajowe organizacje łowieckie w Europie stanowisko Europejskiej Federacji FACE w sprawie wilków zostało przyjęte we wrześniu 2020 roku i już wtedy wskazywało drogę do prawnej zmiany jego poziomu ochrony³. Postępowanie przyjęte w tym stanowisku zostało odtworzone przez Komisję Europejską.

Na bieżąco informowano o postępach w procesie dostosowywania prawa UE do prawa międzynarodowego, m.in. o odbywających się posiedzeniach przedstawicieli państw członkowskich UE (Coreper I) w sprawie wniosku KE dot. Dyrektywy PE i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 92/43/WG w odniesieniu do statusu ochrony wilka w UE. Warto odnotować, że główna część procesu, aż do finału zmiany dyrektywy siedliskowej w sprawie wilka odbywała się podczas Prezydencji Polski w Radzie UE. Po tym jak 8 maja Parlament Europejski przegłosował wniosek KE (371 głosami za) w celu obniżenia statusu ochronnego wilka na poziomie UE, faktem stało się, że nowe prawo zostanie przyjęte. Finalnie 5 czerwca 2025 roku Rada Europejska przyjęła poprawkę do dyrektywy siedliskowej, zatwierdzając tym samym zmianę poziomu ochrony wilków z gatunku ściśle chronionego na gatunek chroniony.

W odniesieniu do niedźwiedzi brunatnych przedstawiciel Polskiego Związku Łowieckiego w FACE wspólnie z sekretariatem FACE oraz przedstawicielami krajowych organizacji łowieckich, w ramach współpracy międzynarodowej począwszy od 2025 roku trwają prace nad scenariuszami zarządzania tym gatunkiem oraz strategią możliwych zmian na poziomie międzynarodowych i europejskich regulacji w tym zakresie.

Promocja Projektu badawczego Co-Creating Coexistence

W ramach współpracy na szczeblu europejskim z Europejską Federacją FACE zapewniliśmy ważną rolę myśliwych w projekcie badawczym CoCo Creating Coexistence, który koncentruje się na poprawie współistnienia mieszkańców oraz dzikich i gospodarskich zwierząt na obszarach wiejskich. Do jego realizacji zaangażowanych jest 17 partnerów, w tym również Instytut Ochrony Przyrody, Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Członkowie Polskiego Związku Łowieckiego, wspólnie z myśliwymi z 11 krajów Europy mogli

³ Stanowisko FACE w sprawie wilków <https://www.face.eu/wp-content/uploads/2020/09/EN-FACE-position-on-wolves-in-Europe-1.pdf>

przekazać wkład praktycznej wiedzy o dużych drapieżnikach i ich koegzystencji z ludźmi, wypełniając stosowną ankietę. Informacje w przedmiotowym zakresie rozpowszechnione były do wybranych zarządów okręgowych PZŁ (terytorialnie objętych projektem), a sam projekt promowany w prasie łowieckiej. Odzew polskich myśliwych stanowił ważny element tej pierwszej fazy międzynarodowego projektu badawczego.

Robocze spotkanie dot. dobrych praktyk w zarządzaniu wilkiem i łosiem w Szwecji (22-23.10.2025 r.).

Na zaproszenie szwedzkiej organizacji łowieckiej, wspólnie z przedstawicielami FACE, oraz reprezentantami z Malty, Norwegii, Rumunii, Finlandii przedstawiciel PZŁ w FACE brał udział w spotkaniu roboczym dedykowanym zagadnieniom: właściwej transpozycji dyrektywy siedliskowej na szczebel krajowy, zarządzaniu dużymi drapieżnikami w Szwecji, Rumunii, Finlandii oraz Norwegii; dynamice liczebności populacji łosi na terenie Polski i wynikające z tego tytułu zagrożenia; wysokich zagęszczeń i nadmiernej liczebności niedźwiedzi brunatnych w Rumunii. Szkoleniowo dyskutowano nad strategią właściwej komunikacji przedstawicieli krajowych organizacji łowieckich z decydentami, politykami w ramach lobbingu przy tworzeniu prawa.

Kontynuacja procesu wycofywania ołowiu z amunicji myśliwskiej.

Komisja Europejska początkiem 2025 roku podczas posiedzenia Komitetu ds. REACH, który zajmuje się kwestiami rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów, przedstawiła projekt związany z zakazem dla ołowiu w amunicji śrutowej oraz kulowej. To kontynuacja wcześniejszych decyzji tj. przyjęcia rozporządzenia o zakazie używania amunicji ołowianej na terenach wodno-błotnych i wokół nich w całej Unii Europejskiej oraz w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Zakaz ten obowiązuje od 16 lutego 2023 roku.

Polski Związek Łowiecki za pośrednictwem przedstawiciela PZŁ w FACE na bieżąco uczestniczy w pracach nad finalnym projektem rozporządzenia. Współpraca międzynarodowa w przedmiotowym zakresie opiera się na stałym kontakcie z sekretariatem FACE, obecnością na posiedzeniach dedykowanej ku temu grupie roboczej oraz przygotowywaniu stanowisk Polskiego Związku Łowieckiego, które kierowane są do polskiego przedstawiciela w Komitecie REACH, Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Ministerstwa Obrony Narodowej. Ugruntowane i stale pielęgnowane kontakty z sąsiednimi przedstawicielami krajowych organizacji łowieckich pozwalają Polskiemu Związkowi Łowieckiemu, wypracować stanowisko, uwzględniające szeroki zakres merytoryczny.

Wstępnie projekt nowego rozporządzenia zakładał całkowite objęcie zakazem amunicji zawierającej ołów do broni gładkolufowej, z bardzo krótkim bo 3-letnim okresem przejściowym dotyczącym jej posiadania i wykorzystywania do polowań, a 5-letnim na strzelnicach sportowych. Projekt przewidywał również zakaz posiadania i wykorzystywania do polowań pocisków centralnego zapłonu w kalibrze 5,6 mm i większym po 18-miesięcznym okresie przejściowym. Przedstawiciel PZŁ w FACE dokonał na podstawie dokonanej analizy stanowisk państw członkowskich z dnia 26 maja, wobec projektu KE w zakresie zakazu dla amunicji zawierającej ołów, wykazał ich sceptycyzm wobec projektu. Większość z ministrów podkreślało, że aktualnie wobec trwającej wojny na Ukrainie nie jest to kierunek dobrych zmian, chociaż wskazywali na konieczność ochrony środowiska naturalnego. Pełna synteza posiedzenia Rady ds. Rolnictwa przygotowana przez przedstawiciela PZŁ w FACE jest cenną bazą do wykorzystania przy formułowaniu szerszego kontekstu zadania.

Podczas wrześniowego Forum Bezpieczeństwa 2025 (z ang. *Warsaw Security Forum*), światowego wydarzenia związanego z obronnością i bezpieczeństwem świata, przedstawiciel PZŁ w FACE zwracał uwagę decydentom i światowym reprezentantom o konsekwencjach wprowadzenia nowego rozporządzenia dot. zakazu dla ołowiu w amunicji, a także lobbował o wsparcie przedstawicieli sektora broni i amunicji wydłużenia okresu przejściowego dla proponowanych obostrzeń. Polski Związek Łowiecki w merytorycznym zakresie prośrodowiskowych działań systematycznego wycofywania szkodliwego pierwiastka ołowiu z amunicji aktywnie włącza się w proces stanowienia prawa dzięki wykorzystywaniu możliwości ku temu przestrzeni międzynarodowych.

Międzynarodowa konferencja „Kids in Nature”.

W dniach 22-24 sierpnia 2025 roku przedstawiciel Polskiego Związku Łowieckiego w FACE wziął udział w roli prelegenta na międzynarodowej konferencji pn.: Dzieci blisko natury (z ang. *Kids in Nature*) dedykowanej edukacji przyrodniczej poprzez promowanie sprawdzonych pedagogicznych wzorców duńskiej organizacji łowieckiej. Panel konferencyjny odbył się przy udziale przedstawicieli z Europy, a także z USA. Celem wydarzenia oprócz zaprezentowania duńskiego modelu zajęć dla dzieci i młodzieży w obszarze ochrony środowiska, było określenie współpracy w zakresie łączenia łowiectwa i wędkarstwa rekreacyjnego z edukacją przyrodniczą, a także propagowanie społeczeństwa, w którym młodzi ludzie dorastają w zgodzie z naturą. Reprezentant Polskiego Związku Łowieckiego w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na obowiązujące od 2018 roku prawo dot. zakazu udziału polskich obywateli poniżej 18 roku życia na polowaniach, a także wskazał późniejsze inicjatywy w celu jego zmiany. Uczestnicy konferencji dzielili się swoimi opiniami i uwagami

w tym zakresie, proponując swoje wsparcie przy kolejnych próbach zmiany prawa łowieckiego podejmowanych w Polsce.

Uczestnicy, w tym przedstawiciel PZŁ omawiali również zalecenia dotyczące kilku priorytetowych obszarów, tj. wzmocnienia edukacji i integracji programów nauczania poprzez interdyscyplinarne moduły zajęć na świeżym powietrzu oraz międzypokoleniową wymianę wiedzy. Dobre praktyki z innych krajów potwierdzają konieczność budowania partnerstwa między szkołami, organizacjami pozarządowymi, najlepiej sformalizowane w oparciu o umowy i wspólne założenia. Zaleca się opierać zajęcia na równowadze pomiędzy tradycją, a innowacją, podkreślanie znaczenia żywności, zrównoważonego rozwoju i zarządzania, przy jednoczesnej elastyczności wobec oczekiwań społecznych.

Uczestnicy poparli inicjatywę utworzenia roboczej platformy nazwą „Children in Nature Entity”, zrzeszającej różne zainteresowane strony z sektorów łowiectwa, wędkarstwa, ochrony przyrody, edukacji i pedagogiki. Podmiot miałby za zadanie pełnić rolę centrum inicjatyw, zapewniając koordynację i narzędzia do wdrażania.

Pilotażowe inicjatywy już są realizowane na Litwie, a zainteresowanie potwierdziły Irlandia, Łotwa, Finlandia, Estonia i Malta. W imieniu Polskiego Związku Łowieckiego nie podejmując ścisłych zobowiązań, przedstawiciel PZŁ w FACE zadeklarował gotowość Zrzeszenia do udziału w tym, jak i podobnych projektach. Wsparcie tej inicjatywy wyraziły również duże międzynarodowe podmioty, jak Blaser Group, Leica Camera, Pulsar, czy SCI.

Uroczystość 20-lecia współpracy pomiędzy Europejską Federacją FACE, a Birdlife International.

Na zaproszenie europosła Juan Ignacio Zoido, przewodniczącego Intergrupy PE oraz dr Davida Scallana, Sekretarza Generalnego FACE przedstawiciel PZŁ w FACE wziął udział w uroczystym spotkaniu zorganizowanym z okazji jubileuszu 20-lecia podpisania porozumienia pomiędzy Birdlife International i Europejską Federacją FACE⁴. Spotkanie miało miejsce w Parlamencie Europejskim, przy udziale Jessiki Roswall, unijnej Komisarz ds. Środowiska i przedstawicieli Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska, Komisji Europejskiej. W oparciu o to porozumienie obie organizacje podkreśliły, że Dyrektywa Ptasia stanowi

⁴ Dwie dekady wspólnych działań na rzecz przyrody! <https://www.pzlow.pl/dwie-dekady-wspolnych-dzialan-na-rzecz-przyrody/>
Polski Związek Łowiecki 4.06.2025 r.

odpowiedni instrument prawny dla ochrony zarówno dzikich ptaków (łącznie z gatunkami łownymi wymienionymi w załączniku II do Dyrektywy Ptasiej), jak również ich naturalnych siedlisk na szczeblu Unii Europejskiej. Obie organizacje zgodziły się, że stosowanie dyrektywy ptasiej według wytycznych przewidzianych w Dokumencie *orientacyjnym w sprawie łowiectwa zgodnie z dyrektywą Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków* ma priorytetowe znaczenie.

Spotkanie Regionu Centralnego FACE – Salzburg 20 lutego 2026 r.

Organizacje członkowskie FACE z Europy Środkowej, z udziałem przedstawiciela Polskiego Związku Łowieckiego w FACE zgromadziły się w Salzburgu w Austrii na spotkaniu Regionu Centralnego FACE⁵, któremu przewodniczył Srečko Žerjav, wiceprzewodniczący FACE, a którego gospodarzem był Jagd Österreich. Spotkanie, które odbyło się równolegle z wystawą Hohe Jagd & Fischerei, zgromadziło przedstawicieli krajowych stowarzyszeń łowieckich w celu omówienia kluczowych kwestii politycznych i strategicznych dotyczących łowiectwa i ochrony przyrody w całym regionie. Dyskusje koncentrowały się na ważnych wydarzeniach na szczeblu europejskim, w tym: przepisów dotyczących amunicji i broni palnej, gatunków ptaków łownych, dużych drapieżników, inwazyjnych gatunków obcych, zdrowia zwierząt (afrykański pomór świń i ptasia grypa), dobrostanu zwierząt, i wdrażaniu rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych. Sekretariat FACE przedstawił postępy w realizacji planu prac na rok 2026 i nakreślił priorytety na nadchodzące lata. Organizacje członkowskie wymieniły się poglądami na temat wyzwań krajowych i wskazały obszary, w których skoordynowane działania na szczeblu europejskim będą miały największe znaczenie. Silne zaangażowanie, wspólne priorytety i wymiana najlepszych praktyk podkreśliły wartość współpracy regionalnej w ramach FACE. Połączenie spotkania z wystawą Hohe Jagd & Fischerei umożliwiło również cenne, nieformalne dyskusje, obok formalnego programu. Współpraca transgraniczna wzmacnia polowania, ochronę przyrody i politykę opartą na nauce w Europie.

Walne Zgromadzenie FACE, Bruksela 2025 oraz Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FACE, Kopenhaga 2026

Programy tych wydarzeń oprócz statutowych spraw w ramach struktur federacji uwzględniały bieżące zagadnienia ze szczebla UE m.in. trwający proces obniżania statusu

⁵ https://www.face.eu/2026/02/face-central-region-meeting-salzburg/?fbclid=IwY2xjawSPi9dleHRuA2FibQlzMABicmlkETA1cWhqTWxqdZRGME40c3R6c3J0YwZhcHBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODlwMDg5MgABHsnrkVQzLq7UEXG4znbdp8huKV2gvgiWOHr1DWHArxbHDzypcyYL2NP07D6-aem_ezH16hJlbSUwNb3wn7LP9g

ochronnego wilka w UE i transpozycji dyrektywy na poziomie krajowym; zaawansowaniu prac nad stanowiskiem federacji w sprawie proponowanego zakazu dla amunicji zawierającej ołów; dyskusjach nad koniecznością zaangażowania krajowych organizacji łowieckich w sprawie rzetelności sprawozdań w ramach dyrektywy ptasiej i siedliskowej. Agendy uwzględniały także wykorzystywanie nowych technologii i AI w łowiectwie oraz bieżącej komunikacji zewnętrznej.

Przedstawiciel PZŁ w FACE uczestniczył w opracowywaniu wstępnej strategii zarządzania populacjami niedźwiedzia brunatnego w UE, uwzględniających zmiany prawne na szczeblu międzynarodowym i UE, jako wsparcie dla wybranych krajowych organizacji łowieckich. W Brukseli zaprezentowano nowe transparentne i jednolite dla wszystkich krajowych organizacji łowieckich zasady naliczania składki członkowskiej do FACE na co będzie składać się w przyszłości liczba zrzeszonych myśliwych w organizacji członkowskiej oraz średnie wynagrodzenie netto wg. danych Eurostatu.

Podsumowanie aktywności Polskiego Związku Łowieckiego na szczeblu UE.

Polski Związek Łowiecki, jako aktywny członek European Federation for Hunting and Conservation (FACE), konsekwentnie wzmacnia swoją pozycję jako istotny interesariusz w procesach kształtowania polityki środowiskowej oraz legislacji Unii Europejskiej. Stała obecność przedstawiciela PZŁ w strukturach FACE oraz jego aktywne zaangażowanie w prace gremiów unijnych umożliwiające skuteczne reprezentowanie interesów polskiego łowiectwa oraz współtworzenie rozwiązań prawnych dotyczących ochrony przyrody i zarządzania zasobami naturalnymi.

Działalność przedstawiciela Polskiego Związku Łowieckiego w Brukseli ma wymiar zarówno ekspercki, jak i strategiczny. Uczestnictwo w pracach Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz wyspecjalizowanych grup roboczych pozwala na bieżące monitorowanie procesów legislacyjnych, a także aktywne włączanie się w ich kształtowanie już na wczesnym etapie. Szczególne znaczenie ma udział w konsultacjach dotyczących kluczowych aktów prawnych, takich jak rozporządzenie o odbudowie zasobów przyrodniczych, czy zmiany w dyrektywie siedliskowej, w tym w zakresie statusu ochrony wilka.

Warto podkreślić, że aktywność przedstawiciela PZŁ w FACE, a tym samym Polskiego Związku Łowieckiego, przyczyniła się do wzmocnienia roli Polski w międzynarodowej debacie dotyczącej zarządzania populacjami dużych drapieżników. Udział w procesie zmiany statusu ochrony wilka na poziomie UE, prowadzony konsekwentnie od 2020 roku, stanowi przykład skutecznego oddziaływania na kierunki polityki europejskiej w oparciu o wiedzę ekspercką oraz współpracę międzynarodową.

Polski Związek Łowiecki aktywnie uczestniczy także w procesach dotyczących regulacji środowiskowych o istotnym znaczeniu gospodarczym i społecznym, takich jak ograniczenia stosowania ołowiu w amunicji. Dzięki zaangażowaniu w prace Komitetu REACH oraz współpracy z instytucjami krajowymi i europejskimi, PZŁ wnosi merytoryczny wkład w wypracowanie rozwiązań uwzględniających zarówno aspekty środowiskowe, jak i bezpieczeństwa oraz uwarunkowania gospodarcze.

Przedstawiciel PZŁ aktywnie uczestniczył w wydarzeniach międzynarodowych, konferencjach oraz spotkaniach eksperckich, gdzie promowano polskie doświadczenia i dobre praktyki, a także budowano relacje z kluczowymi partnerami instytucjonalnymi, w tym organizacjami pozarządowymi, środowiskami naukowymi oraz administracją publiczną państw członkowskich. Sprzyja to nawiązywaniu bezpośrednich realizacji oraz wiążących porozumień na szczeblu krajowym.

10. Wspieranie i prowadzenie prac naukowych w zakresie gospodarowania zwierzyną

W 2025 r. Stacja Badawcza PZŁ w Czempiniu, działając we współpracy z Komisją Naukową NRŁ, prowadziła oraz wspierała prace naukowe w zakresie gospodarowania zwierzyną, ochrony przyrody oraz nowoczesnego zarządzania populacjami zwierząt dziko żyjących.

Stacja wspierała również przygotowanie publikacji naukowych dotyczących m.in. migracji ptaków wodnych, biologii i zagrożeń związanych z inwazyjnymi gatunkami obcymi oraz problematyki społecznego funkcjonowania współczesnego łowiectwa. Wyniki prowadzonych badań i analiz służyły budowaniu naukowych podstaw racjonalnej gospodarki łowieckiej oraz wspieraniu merytorycznej debaty dotyczącej ochrony przyrody i zarządzania populacjami zwierząt dziko żyjących.

Integralnym elementem działalności była także popularyzacja wiedzy naukowej poprzez organizację seminariów, warsztatów, działalność szkoleniową oraz publikacje w prasie naukowej i branżowej. Stacja uczestniczyła w przygotowywaniu opinii do projektów aktów prawnych dotyczących łowiectwa, ochrony środowiska i ochrony zwierząt, wspierając tym samym rozwój nowoczesnych podstaw prawnych i organizacyjnych gospodarki łowieckiej w Polsce.

Opracowano dwa projekty badawcze. Projekt pt. „Active conservation of native bird species and their habitats in Poland through reducing the pressure of invasive alien species in 24 important Natura 2000 areas” złożono do finansowania w ramach program LIFE+. Natomiast projekt pt. „Zwiększenie retencyjności zlewni rzeki Małej Wełny dla potrzeb przyrodniczych, krajobrazowych i gospodarczych” dedykowany jest odtwarzaniu siedlisk wodno-błotnych, ze szczególnym uwzględnieniem awifauny. Stacja Badawcza aktywnie uczestniczyła w opracowywaniu opinii dotyczących propozycji zmian legislacyjnych m.in. takich aktów prawnych jak prawo łowieckie, rozporządzenie ws. ustalenia listy gatunków zwierząt łownych, ustawa o ochronie zwierząt, ustawa o broni i amunicji, prawo budowlane, ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej. Opracowanie odpowiednich opinii i stanowisk wymagało dużego zaangażowania czasowego, zarówno w ramach ich przygotowywania, jak też uczestniczenia w pracach parlamentu. Opublikowano szereg artykułów naukowych dotyczących zarządzania populacjami zwierząt łownych i ochrony ich siedlisk.

Zadanie Polskiego Związku Łowieckiego dotyczące prowadzenia prac naukowych w zakresie gospodarowania zwierzyną realizowane jest przede wszystkim w Stacji Badawczej PZŁ w Czempiniu, gdzie w łowieckim roku gospodarczym 2025/26 pracowano nad sześcioma projektami badawczymi.

1) Monitoring zwierząt łownych w Polsce

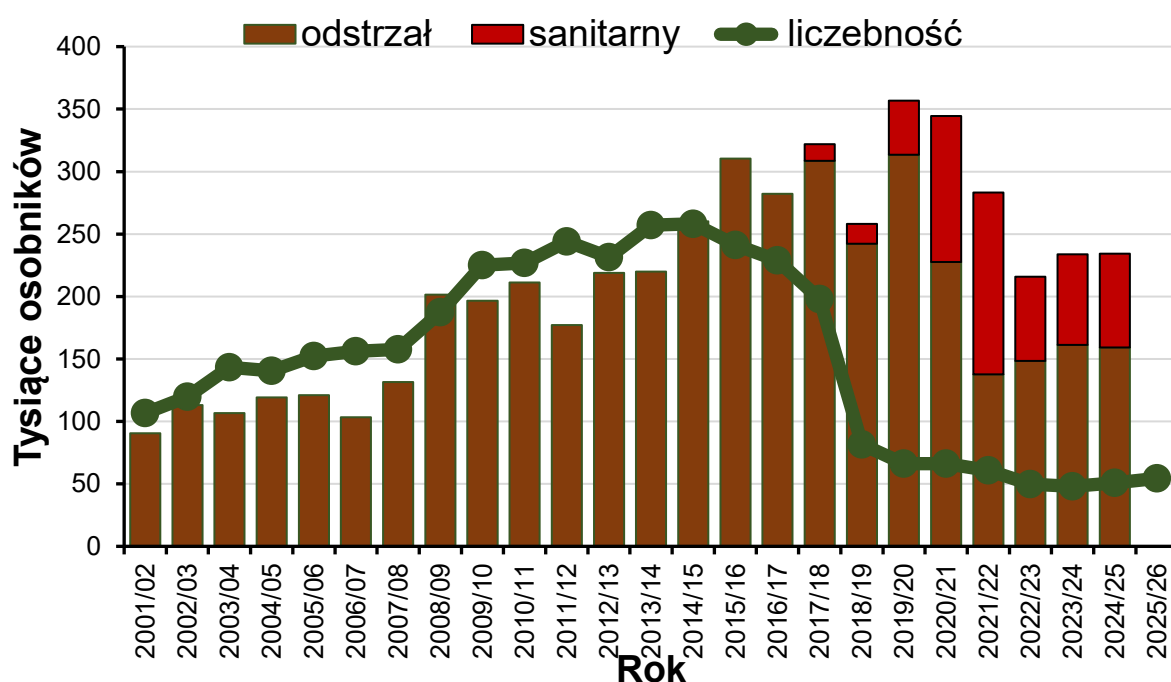
Celem tego projektu jest gromadzenie, analizowanie i rozpowszechnianie informacji o sytuacji poszczególnych gatunków zwierząt łownych w kraju oraz o przebiegu gospodarowania ich populacjami, a więc przede wszystkim o wielkości i trendach pozyskania. Jest to przedsięwzięcie wieloletnie, realizowane przez Stację od początku lat 90. ubiegłego wieku. Monitoring zwierzyny opiera się głównie na materiałach sprawozdawczości łowieckiej, którymi od szeregu lat są roczne plany łowieckie. Do 2019 roku dane zawarte w tych dokumentach, pochodzących ze wszystkich obwodów dzierzawionych, były wprowadzone w Stacji do komputerowej bazy danych. W 2020 roku nastąpiła zmiana zasad przetwarzania tych danych, bowiem odtąd wpisywane są one do systemu informatycznego Polskiego Związku Łowieckiego przez koła łowieckie i poszczególne zarządy okręgowe. Stacja wykorzystuje więc dane importowane z systemu informatycznego i przetworzone do formatu umożliwiającego prowadzenie zestawień i analiz służących ocenie krajowej sytuacji zwierzyny. W 2025 roku tutejszą bazę danych sprawozdawczości łowieckiej uzupełniono w ten sposób o informacje na temat realizacji gospodarki łowieckiej w roku 2024/25, szacunkowych ocen liczebności zwierzyny wiosną 2025 roku oraz planów jej pozyskania na rok 2025/26 dla 4837 dzierzawionych obwodów łowieckich oraz 51 obwodów zarządzanych przez ośrodki hodowli

zwierzyny Polskiego Związku Łowieckiego, a także części, tj. 67 obwodów należących do innych ośrodków hodowli zwierzyny. Wspomniana baza tych danych obejmuje obecnie już 44 lata (począwszy od 1981/82) i zawiera 211 tysięcy rekordów, przy czym pojedynczy rekord to informacje z jednego obwodu w danym roku.

Wyniki monitoringu zwierzyny, czyli omówienia krajowej sytuacji poszczególnych gatunków, prezentowane są przede wszystkim na stronie internetowej Stacji. Uwzględniane są najważniejsze gatunki zwierzyny grubej, polnej zwierzyny drobnej i ptaków migrujących, a także gatunki problematyczne, na przykład obce i inwazyjne ssaki drapieżne, czyli jenot, wizon amerykański oraz szop praczy. Informacje o pozyskaniu zwierzyny w sezonie 2024/25 oraz liczebności wiosną 2025 roku, oraz ich zmianach w ciągu ostatnich lat, przedstawiono w zamieszczonym tam opracowaniu pod tytułem „Sytuacja zwierząt łownych – wyniki monitoringu, rok 2025” (www.czempin.pzlow.pl – Materiały do pobrania). Sytuacja każdego gatunku zwierzyny obrazowana jest w tym opracowaniu przy użyciu wykresów pokazujących zmiany liczebności i pozyskania poszczególnych gatunków od początku obecnego wieku oraz mapek obrazujących zróżnicowanie wysokości ich odstrzału lub zagęszczenia w skali okręgów.

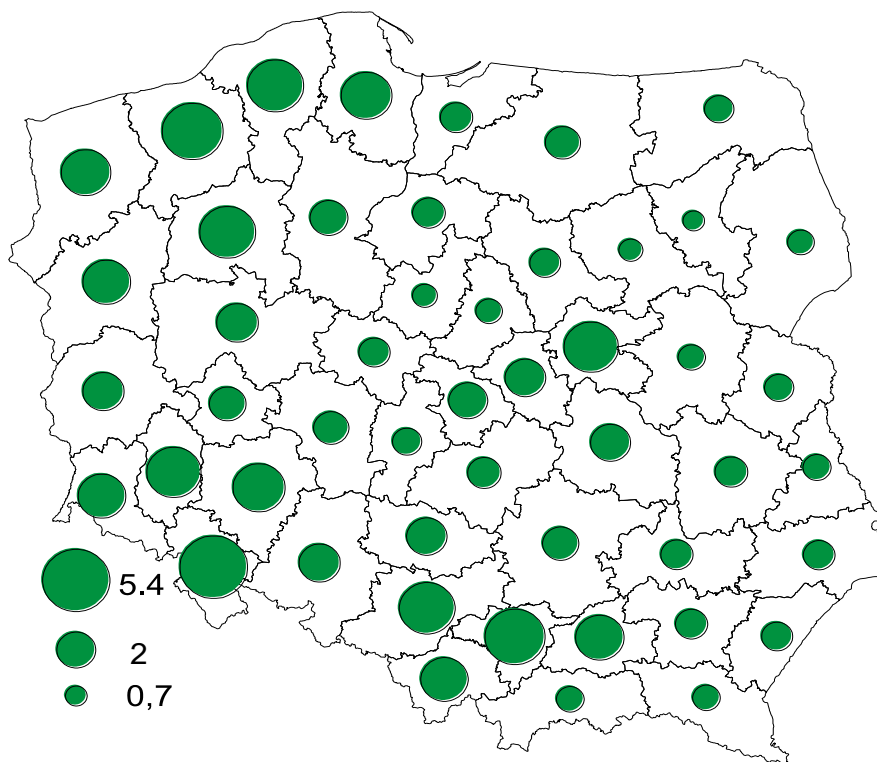
Przykładowo, w ostatnich latach szczególnie istotne stało się śledzenie zmian pozyskania i liczebności dzików, w przypadku których zakładano ostatnio zredukowanie populacji w związku z szerzeniem się Afrykańskiego Pomoru Świń (Rys. 1).

Rys. 1. Liczebność i pozyskanie dzików w Polsce (w obwodach dzierżawionych przez koła łowieckie) w latach 2001/02 – 2025/26

Według ocen podawanych w sprawozdawczości łowieckiej dla obwodów dzierżawionych, populacja dzików w Polsce zwiększyła się w latach 2001-2014 ze 107 do 258 tys. osobników, czyli 2,4 razy. Wielkość odstrzału realizowanego w tamtych latach wprawdzie również zwiększyła się znacząco, z 91 tys. sztuk w roku 2001/02 do 260 tys. sztuk w roku 2014/15 (czyli prawie trzykrotnie), zwykle była jednak wyraźnie niższa od liczebności tych zwierząt przed okresem rozrodu. Po pojawieniu się ASF w 2014 roku, podjęto decyzje o zredukowaniu stanów dzików, stąd w następnych latach ich odstrzał został znacznie zintensyfikowany, do 357 tys. sztuk w roku 2019/20 (łącznie odstrzał planowany i sanitarny). Liczebność dzików zaczęła się zmniejszać od 2015 roku. Początkowo spadek był stosunkowo niewielki, do 198 tys. osobników w 2017 roku. Jednak w roku 2018 liczebność dzików w obwodach dzierżawionych określono już tylko na 82 tys. osobników. W kolejnych latach trend spadkowy był znacznie wolniejszy, a w jego wyniku szacunkowe stany dzików w obwodach dzierżawionych zmniejszyły się do 48 tys. osobników na wiosnę 2023 roku. W 2025 roku liczebność tego gatunku ustalono na 54 tys. osobników. Zatem według tych ocen, krajowa populacja dzików była ostatnio niemal pięć razy mniejsza niż w szczytowym pod tym względem roku 2014. Wiosenne zagęszczenie tego gatunku w poszczególnych okręgach wynosiło od 0,7 do 5,4 osobników na 1000 ha (Rys. 2).

**Rys. 2 . Zagęszczenie dzików w okręgach łowieckich w 2025 roku
(osobniki na 1000 ha powierzchni ogólnej)**

Materiały gromadzone w Stacji w ramach monitoringu zwierzyny służą nie tylko do oceny bieżącej sytuacji poszczególnych gatunków jako podstawy gospodarowania ich populacjami, ale także do przygotowania publikacji naukowych dotyczących wybranych zagadnień.

W roku 2025/26 roku podjęto współpracę z międzynarodowym zespołem przygotowującym materiały dotyczące występowania gatunków inwazyjnych w Europie. Na potrzeby tego przedsięwzięcia zestawiono krajowe dane o tych gatunkach z rocznych planów łowieckich. Przygotowana została publikacja kilkudziesięciu autorów pt. "Unpublished records of invasive alien species of Union concern across Europe and neighbouring countries", która na początku 2026 roku została złożona do czasopisma *BioInvasions Records*.

Ponadto we współpracy z naukowcami z Instytutu Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie rozpoczęto analizy danych na temat dynamiki populacji jeleniowatych w Polsce podczas ostatnich 44 lat, w skali obwodów łowieckich. Pierwszym z analizowanych gatunków jest jelen sika. W początku 2026 roku powstał wstępny maszynopis o roboczym tytule „Population dynamics of invasive sika deer (*Cervus nippon*) in the core region of this species in Poland”. Przedstawiono w nim zmiany liczebności i areалу występowania tego gatunku w okręgu elbląskim, polegające na początkowej ekspansji, lecz kurczeniu się w ostatnich latach. Praca ta będzie dopracowana i złożona do druku w kolejnym roku.

Materiały z rocznych planów łowieckich są udostępniane w postaci różnorodnych wyciągów i zestawień dla jednostek Polskiego Związku Łowieckiego oraz jednostek administracji publicznej, a także dla przedstawicieli różnych placówek naukowych, gdzie wykorzystywane są w ramach realizowanych tam projektów badawczych, w przygotowywanych publikacjach oraz w pracach inżynierskich i magisterskich. W roku 2025/26 dane takie udostępniono badaczom i studentom z SGGW w Warszawie, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz stowarzyszeniu Forum dla Natury w Szczecinku. We wszystkich tych pracach podano oczywiście, że wykorzystane materiały pochodziły ze Stacji Badawczej PZŁ w Czempiniu i były zgromadzone przez koła łowieckie. Zatem takie wykorzystanie materiałów sprawozdawczości łowieckiej nie tylko przyczynia się do poszerzania wiedzy o naszych zwierzętach łownych, ale także do rozpowszechniania informacji o wkładzie polskich myśliwych w monitorowanie krajowej sytuacji ptaków i ssaków.

W ostatnich latach materiały o pozyskaniu i liczebności zwierzyny z rocznych planów łowieckich uzupełniane są o informacje na temat terminów polowań, szczególnie ptaków migrujących. Przetwarzane i analizowane są dane wpisywane do systemu informatycznego dla kół łowieckich, dotyczące wyników polowań na poszczególne gatunki tych ptaków. Materiały gromadzone są począwszy od 2022 roku. Na podstawie tych danych możliwe jest między innymi sporządzanie zestawień obrazujących czasowy rozkład pozyskania ptaków migrujących.

2) Analiza danych o strukturze pozyskania i jakości osobniczej samców jeleniowatych

Przedsięwzięcie to polega na przetwarzaniu i analizowaniu materiałów uzyskanych podczas oceny prawidłowości odstrzału samców jeleniowatych. Obejmują one między innymi informacje o miejscu i dacie pozyskania, wieku, masie tuszy, masie poroża i formie poroża poszczególnych osobników. Część z nich, począwszy od 2006 roku, jest umieszczona w systemie informatycznym Polskiego Związku Łowieckiego, a więc dostępna w postaci cyfrowej. Dane te mogą być wykorzystywane zarówno do bieżących analiz przebiegu gospodarowania populacjami zwierzyny płowej, jak i do poszerzenia wiedzy o tej zwierzynie, czyli przygotowania publikacji naukowych, często we współpracy z badaczami z innych placówek.

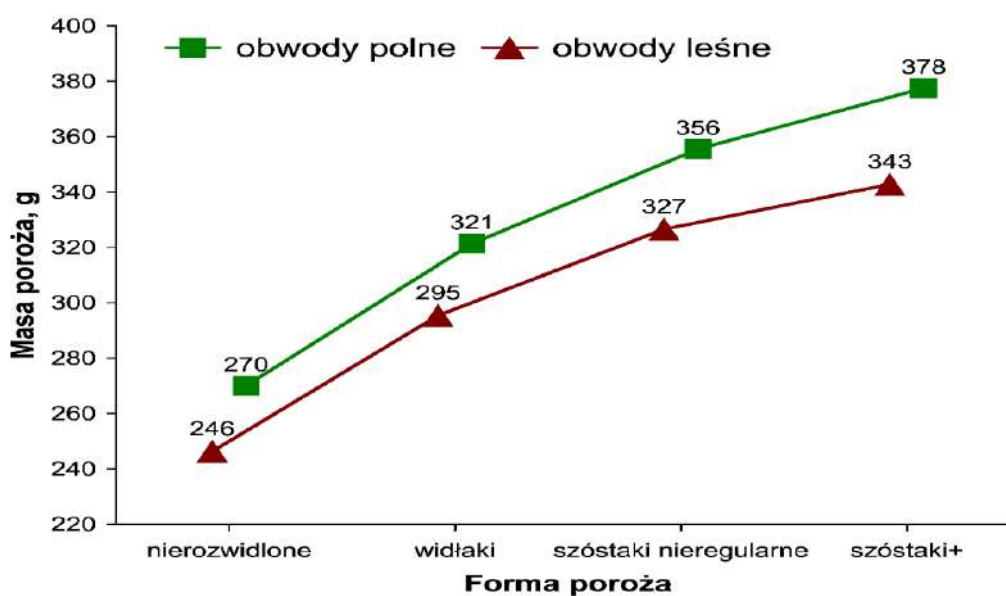
W roku sprawozdawczym pozyskano kolejną porcję tych danych z ostatnich sezonów łowieckich, obejmującą 19,6 tysięcy byków jelenia z roku 2024/25, 1,7 tysięcy byków daniela z roku 2024/25 oraz 51,9 tysięcy kozłów z roku 2025/26. Zgromadzone dotąd materiały z lat 2006-2025 dotyczą łącznie około 258 tysięcy byków jelenia, 19 tysięcy byków daniela oraz 940 tysięcy kozłów. Dane te zgromadzone zostały w formacie umożliwiającym szybką transformację do popularnych aplikacji analitycznych i statystycznych, a więc mogą być dostępne do wszechstronnych analiz.

Podjęte dotąd opracowania tych materiałów obejmują między innymi szczegółowe analizy danych o masie poroża i tuszy samców sarny. Przedsięwzięcie to realizowane było we współpracy z pracownikiem Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Głównym celem było poznanie zależności między masą tuszy i masą parostków a wiekiem i formą poroża, oraz czynników wpływających na te relacje, takich jak rok, region kraju określający warunki klimatyczne oraz charakter środowiska (leśne, polne). W początku 2025 roku przygotowano wyciąg z bazy danych o tym gatunku, zawierający informacje o 226 tysiącach osobników z lat 2018-2022, pochodzących z 31 okręgów, a następnie przystąpiono do analiz statystycznych. W roku 2025/26 powstał maszynopis, który został złożony do czasopisma European Journal

of Wildlife Research, gdzie został opublikowany: Kamieniarz R., Panek M. 2026. Factors influencing individual quality indicators in male roe deer in Poland. Eur. J. Wildl. Res. 72: 39.

Średnia masa tuszy rogaczy z analizowanej próby wynosiła 17,4 kg, natomiast masa poroża 339 g. Przy tym stwierdzono istotne różnice między latami, regionami oraz typem środowiska, a także wpływ tych czynników na przebieg zmian cech jakości osobniczej rogaczy wraz z wiekiem. Na przykład średnia masa poroża dla poszczególnych form poroża na terenach polnych i leśnych przedstawiała się następująco (Rys. 3):

Rys. 3. Średnia masa poroża rogaczy w zależności od formy poroża, na terenach o charakterze polnym i leśnym

Na podstawie uzyskanych wyników sformułowano między innymi wniosek, że forma poroża jest użytecznym kryterium dla identyfikacji kozłów o słabszej jakości osobniczej podczas polowania.

Przewiduje się dalsze analizy i publikacje na podstawie tych materiałów.

3) Badania nad pokarmem pospolitych drapieżników krajobrazu rolniczego i relacjami drapieżniki – zając

Celem tych badań jest opisanie składu pokarmu pospolitych drapieżników występujących w krajobrazie rolniczym. W przypadku lisa dąży się do poznania wysokości i uwarunkowań jego drapieżnictwa na zającach, a także oceny nieletalnego wpływu tych drapieżników na zające. Jest to temat realizowany od szeregu lat, głównie na terenie badań

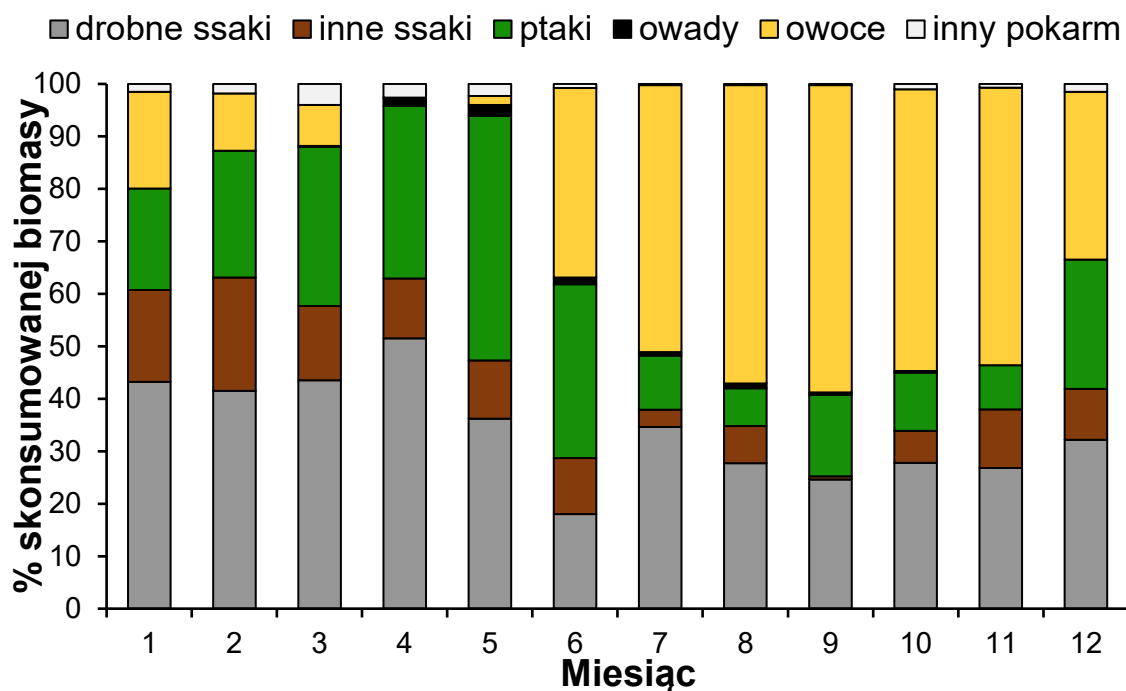
w okolicach Czempinia, a jego zakres zmieniał się z upływem czasu. W roku 2025/26 projekt ten składał się z czterech zadań o różnym stopniu zaawansowania:

- 1) Poznanie składu pokarmu kuny domowej w cyklu rocznym i występowania zajęcy w diecie tego drapieżnika;
- 2) Ocena diety lisów w okresie wychowywania młodych i w okresie jesienno-zimowym, występowania zajęcy wśród ofiar tego drapieżnika oraz czynników kształtujących skład jego pokarmu;
- 3) Badania nad wpływem penetracji krajobrazu rolniczego przez czworonożne drapieżniki na wykorzystywanie pól przez zajęce, czyli ocena nieletalnego wpływu drapieżników na tę ofiarę, w relacji do struktury pól;
- 4) Ocena kompozycji diety obcego drapieżnika inwazyjnego – szopa pracza.

Zadanie nr 1, dotyczące diety kuny domowej, w ostatnim okresie znajdowało się na końcowym etapie realizacji. Zgromadzone materiały obejmowały dane o składzie gatunkowym i skonsumowanej biomasy ofiar kur, ocenionych na podstawie analizy 2381 odchodów zebranych na terenie wielkości 36 km² w okolicach Czempinia w latach 2007-2018. Materiał ten analizowany był przy użyciu procedury często stosowanej podczas badań na składem pokarmu ssaków drapieżnych – po przepłukaniu każdej porcji odchodów na sicie, resztki ofiar są suszone, następnie rozdzielane na poszczególne frakcje, oznaczane i ważone, a biomasę skonsumowanego pokarmu wylicza się na podstawie odpowiednich przeliczników, podanych w literaturze. Na podstawie uzyskanych w ten sposób danych opisano zmiany składu diety kun według miesięcy, w układzie sezonowym oraz w kolejnych latach, a także w relacji do dostępności norników zwyczajnych, które w terenie badań wykazują wyraźne fluktuacje, co wpływa na zwyczaje pokarmowe tutejszych drapieżników. Ponadto porównano skład pokarmu kun na terenach wsi i w ich pobliżu oraz z dala od siedzib ludzkich.

Gatunek ten w miesiącach letnich i jesiennych był w znacznej części roślinożercą, bowiem odżywiał się przede wszystkim owocami, pochodzącymi zarówno z drzew i krzewów uprawianych (czereśnie, śliwki, jabłka, gruszki), jak i dzikich (szczególnie róża i czarerncha), uzupełniając dietę pokarmem zwierzęcym, głównie w postaci drobnych gryzoni. Natomiast w zimie i na wiosnę stawał się typowym drapieżnikiem, polującym przede wszystkim na drobne ssaki i ptaki (Rys. 4). W skład pokarmu wchodziły także zajęce, których szczątki wykryto w 1,1% odchodów. Najczęściej zjadane były na wiosnę (2,1% odchodów), kiedy kuny zapewne chwyciły osobniki młode. Okazało się ponadto, że zwyczaje pokarmowe kun wykazują pewne różnice w przypadku osobników bytujących we wsiach oraz wśród otwartych pól. W okresie zimowo-wiosennym dotyczyło to przede wszystkim wyższego udziału drobnych ssaków na terenach rolniczych, a większego udziału ptaków we wsiach.

**Rys. 4. Skład diety kuny domowej w poszczególnych miesiącach
w okolicach Czempinia w latach 2007-2018**

W roku 2024/25 roku zakończono przygotowywanie maszynopisu prezentującego te dane oraz sporządzono jego angielskojęzyczną wersję pod tytułem:

„Variation in the diet composition of the stone marten *Martes foina* in a rural area of western Poland”

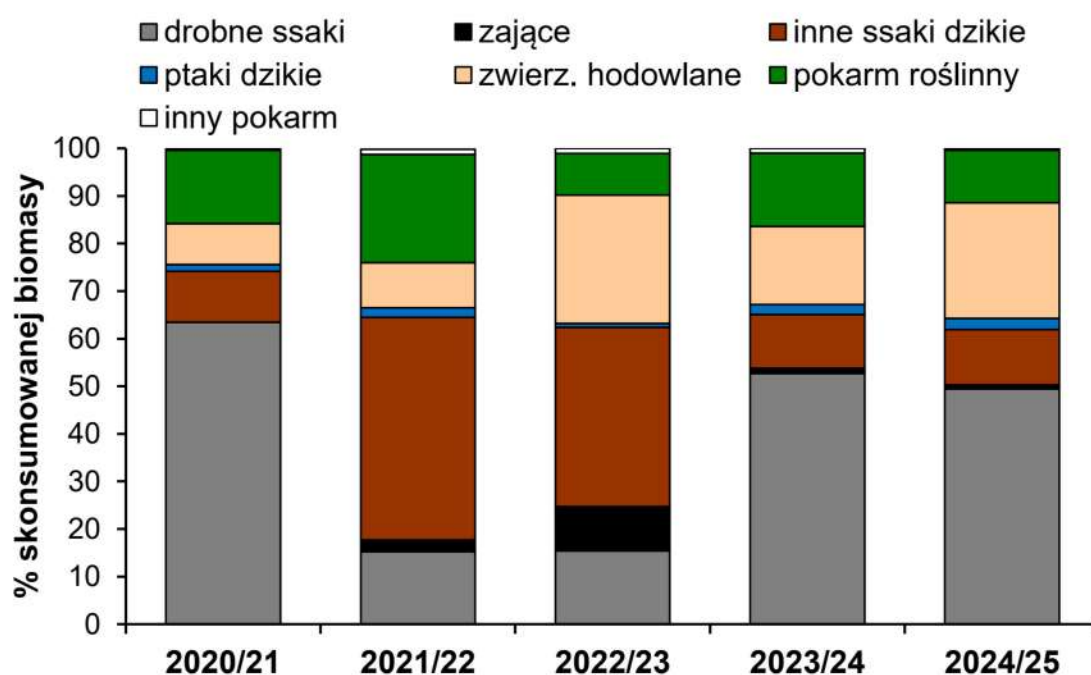
Praca ta będzie złożona do międzynarodowego czasopisma na początku kolejnego roku gospodarczego. Zatem realizacja tego zadania została zakończona.

Zadanie nr 2 obejmuje badania nad składem pokarmu lisów i występowaniem zajęcy wśród ofiar tego drapieżnika. Stosowana została standardowa, opisana powyżej, metoda analizy zawartości odchodów. Zbierane one były między innymi późną wiosną przy norach ze szczeniętami. Zakłada się bowiem poznanie składu diety poszczególnych rodzin, zajmujących terytoria o określonej kompozycji środowiskowej. Umożliwi to analizowanie wpływu charakteru środowiska oraz dostępności pokarmu na kompozycję diety, w tym na udział w niej zajęcy. Uzyskano dane o składzie pokarmu 35 lisich rodzin, a łącznie przeanalizowano 1327 porcji odchodów. Na tym prace terenowe zostały zakończone, a ich opracowanie nastąpi w kolejnych latach.

Badania nad jesienno-zimowym pokarmem lisów polegały na zbieraniu materiałów na trasie długości około 10 km, przebiegającej przez tereny polne. Była ona przemierzana w odstępach tygodniowych i uwzględniane były jedynie świeże odchody lisów, stąd mogły być one przypisane do kolejnych faz księżyca (które wpływają na skład diety, co jest jednym z czynników branych pod uwagę przy analizie tych danych). Gromadzenie materiałów, odbywające się od początku września do końca marca, rozpoczęło w sezonie jesienno-zimowym 2020/21, a zakończono w sezonie 2024/25. Podczas pięciu sezonów zebrano i przeanalizowano łącznie 855 próbek odchodów. Zbieranie tych materiałów zostało zakończone.

W roku 2025/26 uzyskane dane zostały wstępnie przeanalizowane. Stwierdzono między innymi wyraźną zmienność składu jesienno-zimowej diety lisów w poszczególnych latach, w tym występowania w niej zający (Rys. 5).

Rys. 5. Skład jesienno-zimowego pokarmu lisów w okolicach Czempinia w latach 2020/21-2024/25

Ostateczna analiza tych materiałów oraz przygotowanie publikacji nastąpi w następnych latach.

Zadanie nr 3 obejmuje oceny intensywności penetracji terenu przez ssaki drapieżne i ich nieletalnego wpływu na zające. Drapieżniki oddziałują bowiem na populacje swoich ofiar

nie tylko poprzez ich zabijanie, ale także drogą nieletalną. Obecność drapieżników może niekorzystnie wpływać na kondycję, budżet czasowy lub wykorzystanie przestrzeni przez ofiary, na przykład ograniczać dostęp do miejsc z odpowiednim pokarmem. Ten ostatni aspekt jest przedmiotem niniejszych badań. Podstawową metodą badawczą było rejestrowanie tropów według procedury znanej w literaturze przedmiotu jako „stacje tropowe”. W tym wypadku były to małe powierzchnie (1×1 m) zlokalizowane na brzegach zaoranych pól, a ich zakładanie polegało przede wszystkim na usunięciu ewentualnych tropów starych. Powierzchnie te kontrolowano następnego dnia, a rejestrowaniu podlegały pozostawione na nich tropy zajęcy, lisów, jenotów, borsuków, kun oraz psów i kotów domowych. Łącznie w latach 2015-2024 uzyskano dane z 4309 powierzchni tropowych, na których stwierdzono przejścia 1015 zajęcy i 1195 lisów oraz tropy szeregu innych drapieżników. Ta część prac terenowych została zakończona.

Od wiosny 2022 zaczęto także stosować inną metodę pozwalającą na poznanie relacji czasowo-przestrzennych pomiędzy lisami i zającami, tj. foto-pułapki. Rozmieszczane są one na brzegach miejsc z dziką roślinnością, czyli głównie zadrzewień śródpolnych (remizy, drogi polne, rowy melioracyjne, pasy graniczne), a notowaniu podlegają wszystkie gatunki zarejestrowane przez te urządzenia. W roku sprawozdawczym 2025/26 uzyskano materiał z 725 całodobowych lub nocnych sesji foto-pułapkowych („pułapko-nocy”), podczas których zarejestrowano 241 zajęcy oraz 378 lisów. Łącznie przeprowadzono 2724 takich sesji, stwierdzono 909 zajęcy oraz 1280 lisów, a także szereg obserwacji innych gatunków.

Wstępne analizy zebranych dotąd materiałów potwierdzają postawione hipotezy przewidujące, że intensywność penetracji terenu przez lisy wpływa na czasowo-przestrzenne zróżnicowanie rozmieszczenia zajęcy. Przykładowo, szczyty ich aktywności w okresie wiosenno-letnim rejestrowane są w godzinach przedwieczornych, a przede wszystkim we wczesnych godzinach rannych, natomiast okazała się ona mniejsza w środku nocy. Zające unikają w ten sposób okresu największej aktywności lisów, która zaczyna się w drugiej godzinie po zachodzie słońca, a kończy godzinę przed wschodem.

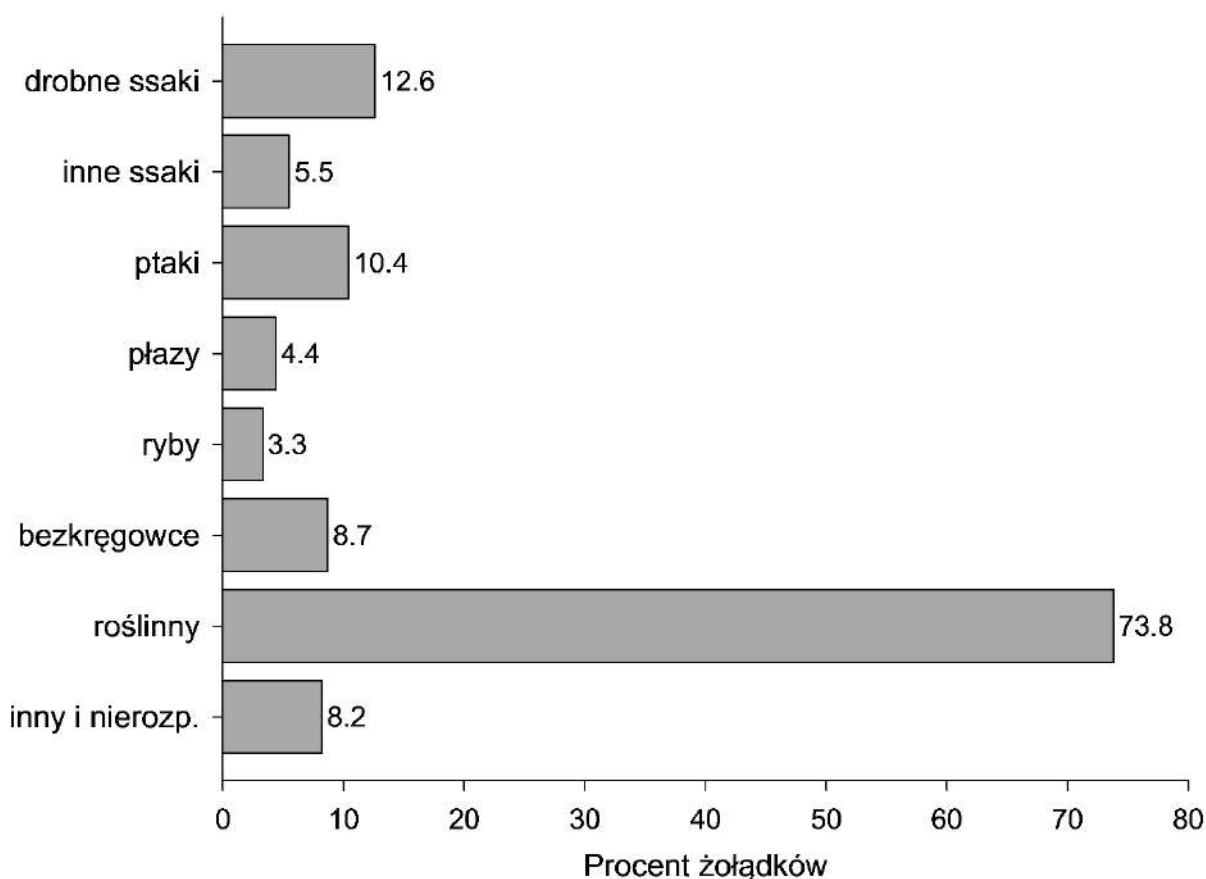
Zbieranie materiałów terenowych przy użyciu foto-pułapek będzie prowadzone jeszcze w roku 2026/27.

Zadanie nr 4, czyli badania nad składem pokarmu szopów praczy, podjęto w końcu 2024 roku. Uzyskanie danych o zwyczajach pokarmowych tych obcych drapieżników jest niezbędne dla poznania uwarunkowań ich ekspansji oraz wpływu na rodziną faunę. Wydaje się to szczególnie istotne w przypadku krajobrazu rolniczego, gdzie bytuje wiele gatunków

ptaków i ssaków zmniejszających liczebność. Zakłada się więc zebranie materiałów z różnych środowisk, między innymi typowo polnych.

Przyjęto metodę analizy zawartości żołądków pozyskanych osobników. W roku sprawozdawczym 2025/26 skontrolowano żołądki 248 osobników, a podczas dwóch lat łącznie 292 osobniki. Większość tego materiału pochodziła z sezonu zimowego. Okazało się, że w tym okresie szopy zjadają przede wszystkim pokarm roślinny (Rys. 6), głównie ziarno kukurydzy oraz żołądziej. Zatem duży areal uprawy kukurydzy jest korzystny nie tylko dla dzików, lecz może także sprzyjać rozprzestrzenianiu się szopów.

Rys. 6. Skład zimowego pokarmu szopów praczy w zachodniej Polsce w latach 2024-2026, przedstawiony jako procent żołądków z danym typem pokarmu

Gromadzenie tych materiałów będzie kontynuowane w kolejnych latach. Już w 2026 roku przewiduje się pierwszą publikację na podstawie zebranych danych, w zbiorze referatów na kolejną planowaną konferencję z cyklu „Łowieckie spotkania”.

4) **Badania nad przebiegiem lęgów i sukcesem rozrodczym kaczki krzyżówki**

W ramach tych badań prowadzono obserwacje kaczek krzyżówek w sezonie lęgowym, aby poznać wpływ warunków środowiskowych, głównie charakteru zbiorników wodnych, na efekty rozrodu u tego gatunku. Miarą sukcesu rozrodczego jest w tym wypadku średnia liczba młodych odchowywanych przez samice. Najważniejszym celem badań było bowiem uzyskanie odpowiedzi na pytanie, jakie zbiorniki wodne są korzystne dla kaczek podczas wychowywania potomstwa, a więc gdzie najlepiej pomagać tym ptakom poprzez rozmieszczanie sztucznych gniazd. Jednocześnie gromadzono dane pozwalające opisać czasowy rozkład rozpoczynania inkubacji zniesień, klucia piskląt i osiągnięcia zdolności do lotu przez młode.

Zbieranie materiałów terenowych polegało na wyszukiwaniu samic wodzących młode oraz określaniu ich liczby i wieku. Na tej podstawie wyliczano terminy rozpoczynania wysiadywania jaj, wykluwania się piskląt oraz dorastania młodych do wieku, w których osiągały one zdolność do lotu.

Dane terenowe zgromadzono w latach 2020-2023. Głównym obszarem badawczym był rejon Czempinia, Kościana i Mosiny w centralnej Wielkopolsce, oraz Żmigrodu na północy woj. dolnośląskiego. Prace terenowe trwały od drugiej połowy maja do pierwszej połowy sierpnia. Penetrowano różnorodne wody, zarówno ciekie wodne, od rowów melioracyjnych po duże kanały i rzeki, jak i zbiorniki, od niewielkich „oczek” śródpolnych po duże kompleksy stawów rybnych i jeziora. Dla każdej obserwacji samicy z młodymi notowano datę, rodzaj ciek lub zbiornika wodnego, liczbę młodych (jeśli możliwe było pewne jej ustalenie) oraz ich wiek. Przedział wiekowy ustalano na podstawie klucza dostępnego w literaturze, obrazującego wielkość i wygląd piskląt (fazy rozwoju upierzenia) na kolejnych etapach ich rozwoju.

Łącznie zaobserwowano 245 samic krzyżówki z młodymi, których wiek udało się określić. Stwierdzono, że pierwsze młode krzyżówki zaczynały latać około połowy czerwca a ostatnie w końcu sierpnia, przy czym najwięcej młodych dorastało między połową lipca a początkiem sierpnia. Tylko w miastach odnotowano pojedyncze przypadki uzyskiwania lotności przez młode dopiero w początku września. Analiza danych zebranych na różnych typach wód wykazała, że najwięcej młodych wodziły samice na dużych kompleksach stawów rybnych, co sugeruje, że jest to najlepsze środowisko dla rozrodu tych kaczek. Jednak na niewielkich stawach śródpolnych, średnia liczba młodych w stadkach była niewiele niższa. Zatem jest to również środowisko korzystne dla krzyżówek w okresie rozrodu. Najmniej młodych liczyły grupy rodzinne obserwowane na rowach melioracyjnych, które najwyraźniej są najmniej sprzyjające dla tych ptaków.

Po zakończeniu zbierania danych terenowych rozpoczęto prace nad przygotowaniem publikacji na temat wpływu rodzaju zbiorników i cieków wodnych na wielkość stadek rodzinnych, czyli sukces lęgowy u krzyżówki. W roku 2025/26 skupiono się na przeglądzie obszernej literatury dotyczącej czynników wpływających na wyniki rozrodu u tego gatunku. Planowana publikacja będzie kończyła się praktycznymi wskazówkami dotyczącymi zabiegu rozmieszczania sztucznych gniazd dla kaczek krzyżówek.

5) Badania nad strukturą socjalną populacji dzika

Struktura płciowo-wiekowa populacji dzików oraz jej kompozycja socjalna mają istotne znaczenie jako jedne z czynników wpływających na rozrodczość i tempo wzrostu liczebności tego gatunku, a także intensywność rozprzestrzeniania chorób oraz skalę szkód w uprawach rolnych powodowanych przez te zwierzęta. Przy tym skład populacji dzików może być w znacznym stopniu kształtowany przez pozyskanie łowieckie. Stąd wiedza o zmienności struktury socjalnej u tego gatunku oraz czynnikach na nią wpływających jest przydatna przy łowieckim zarządzaniu jego populacjami.

Badania na tym zagadnieniu podjęto w końcu 2020 roku. Materiały terenowe zbierane są w ciągu całego roku przez pracowników Ośrodka Hodowli Zwierzyny ZG PZŁ oraz Stacji Badawczej w Czempiniu, a także innych myśliwych, głównie podczas wykonywania polowania, kontroli terenu oraz różnorodnych prac gospodarczych w łowisku. Dla każdego stwierdzenia dzików notowana jest przede wszystkim wielkość i skład płciowo-wiekowy grupy oraz miejsce jej przebywania (las – pola, odległość od lasu).

W roku łowieckim 2025/26 roku zarejestrowano takie dane dla 68 obserwowanych grup dzików. Łącznie od 2020 roku do końca marca 2026 roku zanotowano informacje o 976 watach lub pojedynczych osobnikach. Zbieranie materiałów terenowych będzie kontynuowane w następnych latach, bowiem odpowiedź na postawione pytania wymaga posiadania danych wieloletnich, a także porównania z podobnymi danymi z tego samego terenu sprzed lat (które są dostępne dzięki przeprowadzonym niegdyś w Stacji badaniom nad tym gatunkiem) oraz z innych terenów i rejonów Europy. Ponadto, na przełomie 2024 i 2025 roku w okolicach Czempinia rozprzestrzenił się afrykański pomór świń, odnotowano liczne upadki dzików zarażonych tą chorobą, a w konsekwencji obserwowano wyraźny spadek liczebności tego gatunku. Zatem kontynuacja zbierania danych w kolejnych latach pozwoli na prześledzenie zmian struktury socjalnej dzików w okresie redukcji populacji oraz jej spodziewanej odbudowy.

6) Testowanie metody letnich zasiedleń stadek kuropatw hodowlanych

Zasiedlenia kuropatw hodowlanych mogą być zabiegiem wspierającym działania zmierzające do odbudowy populacji tego gatunku, które muszą polegać na istotnej poprawie warunków środowiskowych. Problemem jest jednak niska przeżywalność kuropatw hodowlanych po wypuszczeniu. Badania przeprowadzone w poprzednich latach przez Stację Badawczą w Czempiniu, a także przez placówki badawcze z innych rejonów Europy wskazują, że przyczyną dużych strat wsiedlanych kuropatw hodowlanych jest przede wszystkim brak odpowiednio wykształconego behawioru antydrapieżniczego i socjalnego u tych ptaków. Stąd najlepszą metodą wsiedleń kuropatw pochodzących z hodowli jest niewątpliwie wypuszczanie grup młodych osobników w sposób prowadzący do ich adopcji przez znajdujące się w terenie, dzikie ptaki nie posiadające własnego potomstwa. Przejmują one przewodnictwo nad wypuszczanymi młodymi oraz przekazują im wzorce odpowiednich zachowań. Metoda ta ma jednak ograniczone zastosowanie w rejonach z niskimi stanami kuropatw, a więc znacznymi trudnościami ze znalezieniem w terenie odpowiednich osobników dzikich do adopcji. Stąd już w latach poprzednich przeprowadzono w Stacji Badawczej w Czempiniu pierwsze próby innej obiecującej metody wsiedlania, polegającej na wypuszczaniu stadek sformowanych wcześniej z hodowlanych osobników młodych i dorosłych, uwalnianych w końcu lata lub na początku jesieni. Pisklęta wyklute w inkubatorze mogą być początkowo odchowywane w typowy sposób. Następnie, z młodych w wieku 4-6 tygodni formowane są grupy liczące kilkanaście osobników, do których dodaje się dwa osobniki dorosłe (pary po okresie znoszenia jaj lub samotne samce). Tak ukształtowane stadka powinny przebywać przez pewien czas w osobnych wolierach z roślinnością zielną, a więc zapewnionym dostępem do naturalnego pokarmu. Po zasiedleniu takich stadek, przeprowadzonym w latach poprzednich, uzyskano 4-5-krotny wzrost wiosennego zagęszczenia kuropatw (z 0,9 do 4,1 osobników na 100 ha).

W początku 2026 roku postanowiono wznowić ten zawieszony poprzednio projekt badawczo-wdrożeniowy. W ramach przygotowań do przyszłej eksperymentalnej introdukcji, w drugiej połowie marca 2026 roku na wybranej powierzchni pól (około 1000 ha) przeprowadzono ocenę występowania dzikich kuropatw, przy użyciu metody lokalizowania samców odzywających się o zmierzchu.

Dokładny zakres i plan realizacji tego projektu zostanie ustalony w 2026 roku.

11. Prowadzenie i popieranie hodowli użytkowych psów myśliwskich i ptaków łowczych

Działania w zakresie kynologii łowieckiej i ptaków łowczych.

W okresie sprawozdawczym kluczowym osiągnięciem Polskiego Związku Łowieckiego było doprowadzenie do podpisania porozumienia o współpracy między Polskim Związkiem Łowieckim a Związkiem Kynologicznym w Polsce. Istotnymi elementami porozumienia jest:

- Uzyskanie przez Koła łowieckie oraz zarządy okręgowe PZŁ formalnych narzędzi do współorganizacji prób pracy, konkursów i ocen pracy psów myśliwskich,
- Przywrócenie formalnego udziału PZŁ w międzynarodowym obiegu kynologicznym poprzez współdziałanie z organizacją należącą do FCI,
- Zyskanie realnego wpływu na terminarz i regulaminy imprez kynologicznych przez myśliwych praktyków,
- Formalne wsparcie dla rodzimej rasy – Polskiego Spaniela Myśliwskiego

Obecnie w ramach Polskiego Związku Łowieckiego działają następujące Kluby Grupy Ras (Kluby Ras) Psów Myśliwskich:

1. Klub Wyżłów Polskiego Związku Łowieckiego powołany Uchwałą nr 20/2013 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 30.07.2013 r.
2. Klub Szpiców Myśliwskich przy Polskim Związku Łowieckim działający od 15.07.2015 r.
3. Klub Niemieckiego Teriera Myśliwskiego Polskiego Związku Łowieckiego powołany Uchwałą nr 7/2017 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 19.01.2017 r.
4. Klub Alpejskiego Gończego Krótkonożnego Polskiego Związku Łowieckiego powołany Uchwałą nr 31/2017 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 30.05.2017 r.
5. Klub Gończego Polskiego przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 23/2018 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 12.03.2018 r.
6. Klub Płochacza Niemieckiego przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 24/2018 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 12.03.2018 r.
7. Klub Posokowca przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 145/2018 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 11.07.2018 r.
8. Klub Wyżłów Weimarskich przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 186/2019 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 29.11.2018 r.
9. Klub Wyżłów Brytyjskich przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 186/2019 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 29.11.2018 r.

10. Klub Jamników przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 185/2018 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 29.11.2018 r.
11. Klub Wyżła Niemieckiego Krótkowłosego przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 3/2019 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 08.01.2019 r.
12. Klub Retrieverów przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 239/2020 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 21.09.2020 r.
13. Klub Polskiego Spaniela Myśliwskiego przy Polskim Związku Łowieckim powołany Uchwałą nr 223/2020 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 15.09.2020 r.

W sezonie 2025/2026 odbyły się 4 imprezy kynologiczne dla różnych specjalności użytkowych

Rodzaj imprezy kynologicznej	Liczba imprez
Regionalna ocena	2
Regionalny konkurs	2
Razem	4

Osiągnięcia polskiego sokolnictwa przy PZŁ.

Gniazdo Sokolników PZŁ jest członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Sokolnictwa i Ochrony Ptaków Drapieżnych (IAF), skupiającego blisko 40 klubów sokolniczych z ponad trzydziestu krajów Europy, Azji, Ameryki i Afryki Północnej. Stowarzyszenie to posiada swoich przedstawicieli w sekretariatach międzynarodowych konwencji oraz w organizacjach ochrony przyrody, których działanie dotyczy m.in. ptaków drapieżnych, a pośrednio także sokolnictwa. Rolą stowarzyszenia jest również koordynacja działalności klubów w poszczególnych krajach oraz wymiana informacji na temat sokolnictwa w aspekcie międzynarodowym. Ponadto dnia 14 grudnia 2021 roku polskie sokolnictwo zostało wpisane na listę światowego niematerialnego dziedzictwa kultury UNESCO.

W okresie sprawozdawczym do najważniejszych przedsięwzięć „Gniazda Sokolników” należały:

- 21-23 marca 2025- Targi Euro Target Show.
- 20 września 2025 – I Kampus Młodych Myśliwych.
- 22 września 2025 – Kurs Sokolniczy w Czempiniu.
- 27 września 2025 – XVIII Konkurs Łatawcowy w Czempiniu.

Konkurs odbył się w czterech konkurencjach. Polski Klub Sokolników PZŁ „Gniazdo Sokolników” współpracowało z Muzeum Górnosląskim w Bytomiu oraz grupą Falcon Race PL, która oprócz swojej prezentacji z sukcesem i zaangażowaniem zajęła się najmłodszą częścią uczestników. Zarząd Główny PZŁ zafundował nagrody książkowe i czasopisma.

- 20 października 2025 – Egzamin na uprawnienia sokolnicze.
- 25 października 2025 – Hubertus Krajowy Gniezno 2025.
- 6-11 listopada 2025 – 51-Łowy z Sokołami Pińczów 2025.

Po raz dziewiętnasty klub gościł na ziemi kieleckiej pasjonatów sokolnictwa, polowało 85 sokolników z 88 ptakami w tym: 50 sokołów, 30 jastrzębi, 8 orłów i 44 psy podsokole. Imponującym faktem jest, że polskie sokolnictwo osiąga coraz wyższy poziom, zarówno pod względem techniki układania ptaków łowczych, jak również w wymiarze organizacyjnym. Sokolnicy wykazali się bardzo dobrą organizacją w łowisku. Podczas Łowów z Sokołami odbył się egzamin do Gniazda Sokolników. W szeregi Klubu wstąpiło 16 osób.

W październiku Słowacki Klub Sokolników gościł Walny Zjazd IAF, na którym obecny był nasz delegat Adam Mroczek oraz kolega Janusz Sielicki. Zebranie odbywało się podczas słowackich łowów z sokołami, w których uczestniczyli również Nina Szulik – obecny sekretarz klubu i Michał Pszczółka – obecny członek zarządu.

16 listopada 2025 – Falconry Day. Międzynarodowy dzień sokolnictwa, wielu sokolników celebrowało nasz dzień prowadząc warsztaty i prezentacje tematyczne.

W roku 2025 Zarząd spotkał się 9 razy. Zebrania miały charakter on-line i stacjonarnie. Zarząd Klubu postanowił również o stworzeniu profilu Gniazdo Sokolników na Facebooku w celu lepszej prezentacji i komunikacji oraz utworzeniu nowej strony internetowej, która umożliwi lepszy kontakt i wymianę informacji o bieżących działaniach klubowych.

Stan osobowy na 1.01.2026 – **189** członków Klubu i **42** kandydatów / stażystów.

12. Podejmowanie działań mających na celu zwalczanie i zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych zwierząt łownych

W analizowanym okresie przeprowadzono szereg działań w zakresie łowiectwa, w których czynnie uczestniczyli przedstawiciele Polskiego Związku Łowieckiego, w tym prowadzono działania mające na celu ograniczanie rozprzestrzeniania się wirusa afrykańskiego pomoru świń oraz łagodzenie skutków jego występowania. W zakresie współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Główną Inspekcją Weterynaryjną działania PZŁ były zdominowane problematyką afrykańskiego pomoru świń (ASF). Polski Związek Łowiecki podejmował działania na zlecenia i wnioski obu wyżej wymienionych ministerstw i Inspekcji Weterynaryjnej.

Jako najważniejsze działania w zakresie zwalczania ASF należy wymienić:

- Od 1 kwietnia 2025 r. do końca marca 2026 r. pozyskano w ramach odstrzału sanitarnego 75 906 dzików.
- Od 1 kwietnia 2025 r. do końca marca 2026 r. pozyskano w ramach pozyskania planowego 218 433 dzików.
- Od 1 kwietnia 2025 r. do końca marca 2026 r. realizacja pozyskania (odstrzał, odstrzał sanitarny i ubytki) wyniosła 222 364 dzików.
- Od 1 kwietnia 2025 r. do końca marca 2026 r. odbyło się 3 381 547 wyjść w łowisko w trakcie polowań indywidualnych.
- Od 1 kwietnia 2025 r. do końca marca 2026 r. odbyło się 1 068 807 wyjść w łowisko w celu wykonania odstrzału sanitarnego.

Na bieżąco składano sprawozdania o prowadzonych przedsięwzięciach w rejonach zagrożonych przez ASF. Działania te dotyczyły oceny liczebności, pozyskania dzików w ramach odstrzału planowego, pozyskania dzików w ramach odstrzału sanitarnego, ubytków i szkód łowieckich. W okresie od 1 października 2025 r. do 31 stycznia 2026 r. zarządcy i dzierżawcy wszystkich obwodów łowieckich prowadzili odstrzał dzików poprzez przeprowadzanie polowań zbiorowych. Jednocześnie w trakcie polowania myśliwi oraz naganka lub podkładacze z psami monitorowali obszar pod kątem odnajdywania padłych dzików lub ich szczątków w celu zabezpieczenia, oraz przekazywania informacji do właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii, zgodnie z obowiązującymi zaleceniami.

13. Realizacja zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej

Na wstępie należy zaznaczyć, że objęty niniejszym opracowaniem okres sprawozdawczy był dla Polskiego Związku Łowieckiego pierwszym pełnym, rocznym okresem, w którym na mocy art. 17 ust. 1 pkt 30 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz.U. 2024 r. poz.1907 z późn. Zm.) Polski Związek Łowiecki funkcjonował jako **podmiot ochrony ludności i obrony cywilnej**. Konsekwencją wprowadzonych ww. aktem prawnym rozwiązań, było uzupełnienie zapisów w ustawie z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, poprzez dodanie art. 32b o treści cyt. „*Polski Związek Łowiecki jest podmiotem ochrony ludności, który wykonuje zadania ochrony ludności i obrony cywilnej.*”.

Wprowadzone rozwiązania prawne skutkowały podjęciem przez PZŁ działań zmierzających do identyfikacji, zarówno możliwości wsparcia przez środowisko myśliwych tworzonego właśnie w nowej formule, krajowego systemu ochrony ludności i obrony cywilnej, jak również możliwości do wykorzystania w tym obszarze posiadanych zasobów PZŁ.

W ramach prowadzonych w omawianym obszarze działań systemowych, na mocy Zarządzenia nr 12/2025 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 25.06.2025 r. powołana została Służba Ochrony Ludności PZŁ, jako wewnętrzna, tymczasowa struktura organizacyjno – funkcjonalna. Jest to projekt pilotażowy i z założenia, w okresie do końca 2026 r. prowadzone są prace związane z wypracowywaniem w PZŁ ostatecznych rozwiązań wspierających krajowy system ochrony ludności i obrony cywilnej (w skrócie OLIOC)

Ponadto w ramach przedsięwziętych w roku 2025 działań w obszarze OLIOC oraz w zakresie inicjatyw proobronnych, Łowczy Krajowy oraz przedstawiciele Polskiego Związku Łowieckiego, uczestniczyli w szeregu konferencji, kongresów, jak również spotkań z przedstawicielami MSWiA i MON. Dla przykładu można wskazać:

- W dniu 16.07.2025 r. udział przedstawiciela PZŁ w spotkaniu w Rządowym Centrum Bezpieczeństwa, w którym uczestniczyli przedstawiciele ustawowych podmiotów ochrony ludności i obrony cywilnej, na którym omówiono m.in. problematykę związaną z ewakuacją ludności oraz zasygnalizowano zadania możliwe do realizacji przez ww. podmioty.
- W dniach 26-27.09.2025 r. udział przedstawiciela PZŁ w Forum Organizacji Proobronnych w Krakowie.

- W dniu 19.01.2026 r. spotkanie w Ministerstwie Obrony Narodowej poświęcone rozwojowi infrastruktury proobronnej, m.in. modernizacji i budowie strzelnic.
- W dniu 13 marca 2026 r. udział w Kongresie Obrony Cywilnej w Warszawie wraz z udziałem Łowczego Krajowego w panelu dyskusyjnym nt. „Rola samorządów terytorialnych i NGO w systemie obrony cywilnej”.

Przedstawiciele ZG PZŁ brali regularnie udział w cyklicznych Warsztatach Pionu Szkolenia Dowództwa WOT nt. wypracowania rozwiązań usprawnienia wspólnych szkoleń brygad z instytucjami układu pozamilitarnego.

Należy podkreślić, że udział Polskiego Związku Łowieckiego we wszelkich tego rodzaju spotkaniach jest ważnym elementem budowania współpracy z instytucjami państwa, samorządami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie bezpieczeństwa państwa i reagowania kryzysowego.

Ponadto w dniach 22-23.11.2025 r. odbyły się ćwiczenia ULISSES 2025, była to kontynuacja projektu zapoczątkowanego przez Polski Związek Łowiecki w 2024 roku. Edycja 2025 obejmowała dwa dni działań szkoleniowo-operacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie współdziałania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa i ochronę ludności, w tym ćwiczenia z zakresu poszukiwań osób zaginionych pod kryptonimem „Wspólna Tarcza – Kłoczew 2025”. ULISSES 2025 po raz kolejny udowodnił, że współdziałanie służb, organizacji i instytucji jest fundamentem bezpieczeństwa powszechnego. Zaangażowanie uczestników, profesjonalne przygotowanie oraz wysoki poziom realizacji zadań potwierdził wartości tej inicjatywy dla systemu bezpieczeństwa państwa.

Nadmienić należy także o podpisanym w dniu 16.12.2025 r. Porozumieniu o współpracy pomiędzy Polskim Związkiem Łowieckim, a Federacją Stowarzyszeń Rezerwistów i Weteranów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Celem niniejszego porozumienia jest m.in. prowadzenie wspólnych szkoleń i ćwiczeń o charakterze obronnym i proobronnym, podnoszenie kwalifikacji członków PZŁ i Federacji w zakresie wyszkolenia wojskowego, strzeleckiego i terenowego, czy też rozwijanie postaw patriotycznych, proobronnych i obywatelskich.

PZŁ dysponując wyjątkowymi, niszowymi kompetencjami, jak np. umiejętność poruszania się w trudnodostępnym terenie leśnym, ale także unikalnym potencjałem organizacyjnym i technicznym, m.in. znajomością lokalnej społeczności i terenów leśnych oraz wysokim poziomem wyposażenia w sprzęt specjalistyczny (termowizja, drony, pojazdy terenowe), bezsprzecznie może stanowić wyraźne wsparcie dla zwiększenia zarówno

potencjału obronnego państwa, jak i skuteczności w różnego typu działaniach antykryzysowych.

14. Realizacja innych zadań zleconych przez ministra właściwego

W okresie sprawozdawczym Polski Związek Łowiecki nie realizował innych zadań zleconych przez Ministra Klimatu i Środowiska na podstawie art. 34 pkt 12 ustawy – Prawo Łowieckie.